

Masłowska Consulting Group

**„Kompleksowe informacje dotyczące Aglomeracji Górnośląskiej
– raport dla inwestorów”**

przygotowany dla
Urzędu Miasta Katowice.

przygotowany przez
Aleksandra Masłowska
Monika Jurgielewicz

14 wrzesień 2007r.

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
Cele i zakres projektu.....	4
Wykorzystane materiały i metody prowadzenia badań.....	4
Rozdział I – Charakterystyka Aglomeracji Górnośląskiej.....	5
Rozdział II – Atrakcyjność inwestycyjna Aglomeracji Górnośląskiej.....	16
Rozdział III - Oferta terenów inwestycyjnych w Aglomeracji Górnośląskiej.....	19
Rozdział IV - Inwestorzy w Aglomeracji Górnośląskiej na przestrzeni lat 2004 – 2006.....	22
Rozdział V – Rynek pracy w Aglomeracji Górnośląskiej.....	25
Rozdział VI – Państwowe i prywatne szkolnictwo wyższe Aglomeracji Górnośląskiej..	36
Rozdział VII – Szkolnictwo wyższe Aglomeracji Górnośląskiej ze względu na profil kształcenia.....	40
Rozdział VIII – Absolwenci i studenci Aglomeracji Górnośląskiej jako potencjalna kadra na rynku pracy.....	44
Rozdział IX – Analiza wybranych elementów kosztów życia w Aglomeracji Górnośląskiej na tle województwa wielkopolskiego, mazowieckiego, małopolskiego i dolnośląskiego.....	53
Rozdział X – Analiza wynagrodzeń w Aglomeracji Górnośląskiej na tle województwa wielkopolskiego, mazowieckiego, małopolskiego i dolnośląskiego.....	59
Rozdział XI – Porównanie oczekiwań kandydatów z systemem wynagrodzeń finansowych i pozafinansowych organizacji.....	70
Podsumowanie.....	76
Załączniki.....	78

WSTĘP

Stały rozwój firmy, a co za tym idzie nieustanne zmiany w otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym, wymagają, aby pracownicy posiadali jak najwyższe kompetencje do pełnienia swojej roli w organizacji. Chcąc pozyskać jak najlepiej wykwalifikowaną kadrę niezbędna jest znajomość rynku, na którym planuje się dokonać inwestycji. Ważne są przede wszystkim takie elementy jak potencjał kadry w regionie, poziom wynagrodzeń oraz koszty życia.

Firma Masłowska Consulting Group bazując na własnych doświadczeniach, przeprowadzonych badaniach oraz informacjach udostępnionych przez: Urzędy Miast, Wojewódzkie i Powiatowe Urzędy Pracy oraz Publiczne i Niepubliczne Szkoły Wyższe Aglomeracji Górnośląskiej przygotowała kompleksowe informacje dla inwestorów w postaci raportu.

Szczególne podziękowania składamy wszystkim pracownikom powyższych instytucji, którzy byli bezpośrednio zaangażowani w opracowywanie niezbędnych danych pomocnych w opracowaniu niniejszego raportu.

CELE I ZAKRES PROJEKTU

Celem projektu była analiza rynku i zebranie kompleksowych, a zarazem najbardziej aktualnych danych, na temat Aglomeracji Górnośląskiej, jako regionu atrakcyjnego pod względem inwestycyjnym.

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I METODY PROWADZENIA BADAŃ

Dla realizacji postawionych celów, Konsultanci MCG wyznaczyli 3 zasadnicze etapy realizacji projektu.

Etap 1. Zebranie informacji stanowiących charakterystykę rynku

Etap 2. Przeprowadzenie badania

Etap 3. Przygotowanie informacji świadczących o potencjale regionu

Metody i narzędzia

Określenie kluczowych obszarów badania oraz nadanie im właściwej rangi, pozwoliły na dobranie odpowiednich metod i narzędzi badawczych. Dodatkowo Konsultanci MCG dobierali metodologię w sposób, który zapewniał obiektywną ocenę.

Podczas przeprowadzania badania wykorzystano następujące narzędzia: ankiety, analiza danych statystycznych, analiza dostępnej dokumentacji, artykuły prasowe, analiza źródeł internetowych.

Zakres projektu i sposób jego realizacji

Podczas realizacji projektu badaniem objętych zostało 14 miast Aglomeracji Górnośląskiej. Zebrane informacje dotyczące Aglomeracji porównywane były z wybranymi danymi dotyczącymi całego województwa śląskiego jak również z danymi z takich województw jak: małopolskie, dolnośląskie, wielkopolskie i mazowieckie.

ROZDZIAŁ I – CHARAKTERYSTYKA AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

Aglomeracja Górnośląska jest centralnie usytuowana w największej w Europie Środkowej konurbacji, którą wspólnie tworzą aglomeracje: krakowska, górnośląska wraz z rybnicką i przylegającą do niej po stronie czeskiej aglomeracją ostrawską. Aglomerację Górnośląską tworzą Katowice wraz z 13 miastami na prawach powiatu. Do miast tych zaliczamy: Bytom, Chorzów, Dąbrowę Górniczą, Gliwice, Jaworzno, Mysłowice, Piekary Śląskie, Rudę Śląską, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy i Zabrze.

Aglomeracja Górnośląska należy do najbardziej zurbanizowanych i uprzemysłowionych obszarów Europy Środkowej. Do miast centralnych Aglomeracji Górnośląskiej obok Katowic zaliczamy również Gliwice i Sosnowiec. Miasta centralne Aglomeracji Górnośląskiej liczą łącznie ponad 750 tys. mieszkańców.

Aglomeracja stanowi obszar rdzeniowy największego w Polsce obszaru metropolitalnego liczącego około 3 mln ludności i mimo wewnętrznego zróżnicowania kulturowego stanowi zwartą całość funkcjonalno – przestrzenną o charakterze policentrycznym.

Poniżej przedstawiamy krótką charakterystykę poszczególnych miast wchodzących w skład Aglomeracji Górnośląskiej.

KATOWICE

Katowice są dużym, dziesiątym co do wielkości w Polsce, miastem na prawach powiatu, a zarazem stolicą Województwa Śląskiego, siedzibą władz samorządowych i administracji rządowej. Stanowią centrum logistyczno – transportowe Aglomeracji Górnośląskiej, bowiem przez miasto przebiegają główne arterie drogowe i kolejowe, łączące Polskę z Europą we wszystkich kierunkach. Na terenie Katowic przecinają się dwa, przebiegające przez województwo śląskie, korytarze transeuropejskiej sieci transportowej, tj.

- korytarz III – Berlin – Wrocław – Katowice – Kraków – Lwów, w ramach którego usytuowana jest przebiegająca przez Katowice autostrada A-4;
- korytarz IV – Gdańsk – Katowice – Żylna, w którego śladzie przebiega autostrada A-1, znajdująca się w bezpośrednim sąsiedztwie miasta, a także dwie linie szybkiej kolei transeuropejskiej: E-30 – Zgorzelec – Wrocław — Katowice – Kraków – Medyka oraz E-65 – Gdańsk – Warszawa – Katowice — Zebrzydowice.

W odległości ok. 30 km od Katowic w Pyrzowicach funkcjonuje nowoczesny Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice”, który utrzymuje regularne bezpośrednie połączenia pasażerskie z 11 miastami, w tym m.in. z Atenami, Frankfurtem, Londynem, Mediolanem, Paryżem, Sztokholmem, Rzymem i Warszawą. Dodatkowo w promieniu 100 km od Katowic znajdują się jeszcze dwa lotniska – w Krakowie Balicach i w Ostrawie (Mosnov).

Ze względu na bliskie sąsiedztwo ze Sławkowem (ok. 30 km) i dobre połączenie komunikacyjne (DK 86 i DK 94) Katowice mają szybki dostęp do stacji szerokotorowej Linii Hutniczo – Siarkowej, która wraz z kompleksem 4 terminali przeładunkowych, umożliwia bezpośredni transport kolejowy z Azji do Europy, a w przyszłości stanie się centrum logistycznym o zasięgu europejskim.

W promieniu 600 km od Katowic znajduje się sześć europejskich stolic: Berlin, Praga, Wiedeń, Bratysława, Budapeszt i Warszawa.

Katowice są miastem zajmującym obszar 164,5 km², który zamieszkuje 325 tys. osób. Miasto graniczy wyłącznie z gminami miejskimi: Chorzowem, Czeladzią, Łędzinami, Mikołowem, Mysłowicami, Rudą Śląską, Siemianowicami Śląskimi, Sosnowcem i Tychami. Katowice znajdują się przy wschodniej granicy historycznej, geograficznej i kulturowej Śląska, należąc do jego części górnośląskiej. Podobnie jak okoliczne miejscowości, Katowice na przełomie ubiegłych wieków zmieniały wielokrotnie przynależność państwową. Otrzymały prawa miejskie dopiero w 1865 roku, będąc wcześniej nabierającą znaczenia w regionie uprzemysłowioną gminą wiejską należącą do dóbr myśłowickich.

Teren miasta posiada bardzo urozmaiconą rzeźbę ze sporymi różnicami względnych wysokości, które przekraczają 110 m. Przez Katowice biegnie dział wodny pomiędzy rzekami Wisłą (Rawa, Bolina, Mleczna, potok Ławecki), a Odrą (Kłodnica, Ślepiotka i potok Kokociniec). Część obszaru Katowic na skutek eksploatacji przemysłowej, m.in. podziemnej aktywności wydobywczej i natężenia transportu obejmuje obszar o obniżonej jakości środowiska. Sytuacja ekologiczna ulega jednak systematycznej i zauważalnej poprawie.

BYTOM

Bytom jest jednym z najstarszych miast województwa śląskiego. Jego blisko 900 - letnia historia sięga czasów wczesnego średniowiecza. W XI wieku na terenie dzisiejszego wzgórza św. Małgorzaty powstał gród obronny, wokół którego z czasem rozwinęła się osada

targowa, będąca załączkiem przyszłego miasta. Od najdawniejszych lat o rozwoju miasta decydował nie tylko handel, ale również bogate złoża srebra i łożysk oraz liczne pokłady węgla.

Bytom położony jest na południowo-zachodnim obszarze Wyżyny Śląskiej, nad rzeką Bytomką w odległości ok. 15 km od centrum Aglomeracji - Katowic. Terytorium miasta zajmuje 69,43 km² powierzchni i tworzy nieregularny wielobok. Najwyższy punkt leży w rejonie Suchej Góry, gdzie wysokość dochodzi do 330 metrów n.p.m., a najniżej położone miejsca znajdują się w dolinie Bytomki, gdzie wysokość wynosi 249 metrów n.p.m. Średnia wysokość położenia miasta mieści się w granicach od 280 do 290 metrów n.p.m. Wielowiekowa eksploatacja górnicza oraz ruchy górotworu spowodowały, że teren miasta systematycznie ulega obniżeniu, zwłaszcza w centrum Bytomia, dzielnicy Miechowice oraz w Dąbrowie Miejskiej. Łączna długość granic miasta wynosi 44,87 km. Bytom sąsiaduje z następującymi gminami i miastami: Piekarami Śląskimi, Radzionkowem, Tarnowskimi Górami, Chorzowem, Zabrzem, Świętochłowicami, Rudą Śląską i Zbrostawicami.

Główne zalety lokalizacji miasta to dobrze rozwinięta sieć połączeń drogowych i kolejowych, bliskość autostrady A4, drogi ekspresowej nr 1 oraz międzynarodowego lotniska w Pyrzowicach. W przyszłości połączenie z miastem zapewni również autostrada A1. Miejska komunikacja tramwajowa i autobusowa, wpleciona w sieć komunikacyjną Aglomeracji Górnośląskiej, umożliwi intensywne kontakty gospodarcze i kulturalne z miastem. Terytorium miasta zamieszkuje ok. 189,5 tys. mieszkańców.

CHORZÓW

Chorzów to miasto z ponad 130 – letnią tradycją. Jego historia wiąże się ściśle z rozwojem przemysłu, głównie górnictwa i hutnictwa, ale także energetyki oraz przemysłu chemicznego. Dziś dawne filary przemysłu nie odgrywają już wiodącej roli, gdyż w wyniku przemian gospodarczych doszło do restrukturyzacji zakładów pracy, w wyniku czego zamknięto bądź połączono z innymi chorzowskie kopalnie, ograniczono także zakres działania hut stali. Chorzów zmienia swoje oblicze przekształcając się w handlowy ośrodek Aglomeracji Górnośląskiej.

Rozwojowi miasta sprzyja położenie w samym centrum Aglomeracji i coraz liczniejsze nowe inwestycje. Chorzów to również miasto kultury i sportu. Znajduje się tu niepowtarzalne centrum przyrodniczo – rekreacyjne, Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku, gdzie na 600 – hektarowej przestrzeni znajduje się oaza zieleni, która stanowi unikatowe połączenie dzieła człowieka i pracy samej natury.

DĄBROWA GÓRNICZA

Dąbrowa Górnicza jest najrozleglejszym powierzchniowo miastem Aglomeracji Górnośląskiej. Atrakcyjne położenie i bliskość południowej granicy nadaje mu rangę ważnego ośrodka komunikacyjnego Polski południowej. Usytuowana w sąsiedztwie stacja przeładunkowa z tzw. „szerokim torem”, łącząca Polskę z Ukrainą i Rosją, stwarza duże możliwości współpracy z krajami położonymi na wschodzie Europy i Azji.

Dąbrowa Górnicza to również ważny ośrodek przemysłowy. Obok tradycyjnego przemysłu metalurgiczno - maszynowego i koksowniczego istotnego znaczenia nabierają zakłady produkcyjne dostarczające komponentów dla branży motoryzacyjnej i budowlanej, intensywnie rozwija się produkcja szkła, tworzyw sztucznych, materiałów izolacyjnych, kostki brukowej oraz tekstyliów.

Dąbrowa Górnicza to miejsce, w którym do dyspozycji inwestorów tworzących miejsca pracy są atrakcyjne tereny, doskonale nadające się do lokowania gospodarczych przedsięwzięć.

GLIWICE

Gliwice są miastem położonym na Wyżynie Katowickiej, w zachodnim krańcu Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, w południowej części Polski. Leżą na skrzyżowaniu ważnych polskich i europejskich drogowych szlaków komunikacyjnych: wschód-zachód (autostrada A4), północ-południe (planowana autostrada A1). Węzeł *Sośnica* łączący obecnie autostradę A4 z drogą krajową 44, a w przyszłości z planowaną autostradą A1 oraz obwodnicą Gliwic, będzie jednym z największych węzłów drogowych w Polsce.

W Gliwicach znajduje się jeden z ważniejszych węzłów kolejowych w Polsce. Gliwicki dworzec kolejowy należy do największych i najważniejszych dworców kolejowych Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, według klasyfikacji PKP oznaczony kategorią A. Gliwice oraz Górnośląski Okręg Przemysłowy przez Kanał Gliwicki i dalej przez rzekę Odrę ma połączenie z zespołem portowym Szczecin - Świnoujście oraz z innymi europejskimi drogami wodnymi.

W odległości do 100 km od Gliwic znajdują się trzy międzynarodowe porty lotnicze:

- Port lotniczy Katowice - Pyrzowice (około 40km)
- Port lotniczy Ostrava - Mošnov (około 80 - 90 km)
- Port lotniczy Kraków - Balice (około 100 km)

W mieście funkcjonuje wiele ośrodków kultury (Teatr Muzyczny, kina, kluby, galerie, biblioteki). Gliwiczanie mają również do dyspozycji szeroką ofertę naukową - działają

tu szkoły wszystkich szczebli edukacyjnych, a także liczne instytuty naukowe. Gliwice są głęboko związane ze sportem. Istnieje tu wiele wszelkiego rodzaju obiektów sportowych (baseny i kąpieliska, korty tenisowe, hale sportowe, boiska, stadiony oraz ściany wspinaczkowe). W okolicach znajdują się parki, lasy, jeziora, ścieżki rowerowe oraz Palmiarnia, co pozwala oderwać się od codziennego zgiełku i odpocząć na łonie natury. W Gliwicach można zobaczyć wiele zabytków architektury średniowiecza i przemysłu oraz bardzo ciekawe przykłady międzywojennego modernizmu.

JAWORZNO

Jaworzno, to miasto położone we wschodniej części województwa śląskiego, na pograniczu regionów Górnego Śląska i Małopolski. Liczba mieszkańców wynosi 97.137 tyś. Pod względem powierzchni miasto należy do największych w Polsce - jego powierzchnia wynosi 152,7 km². Jaworzno nie tworzy zwartej struktury osadniczej - dzielnice położone promieniście w stosunku do centrum oddzielone są od siebie pasami zieleni. Tworzy to specyficzny i ciekawy charakter funkcyjno - przestrzenny.

Podstawą gospodarki Jaworzna jest energetyka na bazie przemysłu wydobywczego. W Jaworznie wzrasta aktywność przedsiębiorstw produkcyjno – usługowych, co powoduje zmianę charakteru miasta z przemysłowego na usługowo - handlowy. Zaletą Jaworzna są rozległe tereny przygotowywane pod nowe inwestycje. Stwarzają one możliwość rozwoju dużych i nowoczesnych inwestycji usługowych, przemysłowych i mieszkaniowych. Jaworzno jest miastem o szerokich perspektywach gospodarczych, posiadającym wysokiej klasy specjalistów.

Jaworzno znajduje się na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych – drogowych, kolejowych i lotniczych. Przez miasto przebiegają drogi krajowe: Gdańsk – Cieszyn, Warszawa – Bytom, łącząca zachodnią i wschodnią granicę kraju, której odcinek Katowice – Kraków jest płatną autostradą A4. Węzeł kolejowy Jaworzno - Szczakowa to ważny punkt przeładunku towarów. Bliskie położenie miasta w pobliżu autostrady A4 umożliwia bardzo dobre połączenie z międzynarodowym portem lotniczym w Krakowie - Balicach (w odległości ok. 50 km od Jaworzna), a poprzez bliskość drogi krajowej nr 79 – z międzynarodowym portem lotniczym Katowice – Pyrzowice.

MYSŁOWICE

Mysłowice położone są na terenie województwa śląskiego, w południowo - wschodniej części Katowickiego Zespołu Metropolitalnego (KZM). Mysłowice sąsiadują wyłącznie z gminami miejskimi, są to: Katowice, Sosnowiec, Jaworzno, Imielin, Łędziny.

Aspektem szczególnie wartym podkreślenia jest dogodny położenie Mysłowic w regionie. Stanowi ono znaczący atut dla przyszłych inwestorów i podnosi atrakcyjność miasta. Mysłowice są położone 10 minut jazdy samochodem od centrum Katowic, drogę do Krakowa można pokonać jadąc autostradą A4 w ciągu trzech kwadransów. W odległości 80 km znajduje się granica polsko - czeska, do której prowadzi przechodząca przez miasto droga krajowa nr 1. Linie kolejowe biegną w kierunku Katowic, Wrocławia, Krakowa oraz Oświęcimia.

Kolejnym ważnym atutem świadczącym o atrakcyjności miasta jest niewielka odległość od dwóch międzynarodowych lotnisk: Portu Lotniczego Katowice - Pyrzowice zlokalizowanego 30 km od miasta, który obecnie odgrywa ważną rolę w ruchu międzynarodowym, oraz Portu Lotniczego Kraków - Balice, leżącego w odległości 70 km, przy łączącej Mysłowice z Krakowem autostradzie A4.

Atrakcyjne położenie miasta na przecięciu szlaków komunikacyjnych i w centrum dużych rynków zbytu, niewielkie odległości do metropolii gospodarczych i kulturalnych południowej Polski, urozmaicona rzeźba terenu, duża ilość terenów zielonych i możliwość korzystnego nabycia działek pod budownictwo przemysłowe i mieszkaniowe są atutami, które będą korzystnie oddziaływać na dalszy rozwój miasta.

PIEKARY ŚLĄSKIE

Piekary Śląskie to miasto na prawach powiatu, położone w województwie śląskim, w paśmie północno - zachodnim Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Zajmują powierzchnię 3 967 ha i liczą około 61 tys. mieszkańców. Piekary Śląskie zaliczane są do miast średniej wielkości w regionie. Dzisiejsze Piekary to gmina, która jest dogodnym miejscem dla realizacji wszelkich pomysłów i zamierzeń inwestycyjnych.

Położenie miasta gwarantuje dobry dostęp do rynków europejskich, co zapewniają trasy i węzły komunikacyjne, instytucje zajmujące się handlem zagranicznym oraz połączenia telekomunikacyjne o światowym standardzie. Dogodny układ połączeń komunikacyjnych, ciągle rozbudowywany, sprawia, że z Piekar Śląskich blisko jest do Krakowa, Wrocławia, Poznania, Warszawy i wszystkich przejść granicznych Polski południowej. Specyfika położenia miasta wytworzyła trwałe związki z GOP.

Na terenie Piekar Śląskich znajdują się relatywnie tanie tereny przemysłowe, dobrze skomunikowane z innymi miastami aglomeracji. To doskonałe miejsca na lokalizację zaplecza logistyczno - magazynowego i baz transportowych, podobnie jak zakładów przemysłowych. Strefa Aktywności Gospodarczej oferuje preferencyjne warunki i zaprasza inwestorów.

RUDA ŚLĄSKA

Położona w centralnej części województwa śląskiego jest ważnym węzłem komunikacyjnym, na skrzyżowaniu dróg łączących zachodnią i wschodnią oraz północną i południową część Aglomeracji Górnośląskiej. Zajmuje obszar 77,7 km² pomiędzy Bytomiem, Świętochłowicami, Chorzowem, Katowicami, Mikołowem, Gierałtowicami i Zabrzem. Miasto liczy 147 tys. mieszkańców, przy gęstości zaludnienia wynoszącej prawie 1900 osób/km².

Miasto charakteryzuje się odrębnością dzielnicową i strukturą policentryczną, ukształtowaną na przestrzeni kilkuset lat. Rudę Śląską tworzy dziesięć dzielnic. Doskonale rozwinięta infrastruktura techniczna łączy dzielnice w jeden organizm miejski.

Przez południowe dzielnice miasta przebiega autostrada A4. Poprzez Drogową Trasę Średnicową można szybko dostać się do miast położonych we wschodniej części województwa śląskiego. W mieście znajdują się dwa dworce kolejowe: Ruda i Chebzie, położone na linii kolejowej Wrocław – Kraków. Do najbliższego lotniska w Pyrzowicach odległość wynosi zaledwie 35 km.

Ruda Śląska, mimo przemysłowego charakteru, jest jednym z najbardziej zielonych miast na Górnym Śląsku, z wieloma parkami, skwerami, lasami i innymi miejscami, gdzie można przyjemnie i spędzić czas i odpocząć.

SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE

Siemianowice Śląskie - współcześnie są miastem na prawach powiatu, liczącym 72 tys. mieszkańców, posiadającym 25, 5 km² powierzchni. Położone są na południu Polski w centrum Aglomeracji Górnośląskiej, niecałe 20 km od lotniska międzynarodowego w Pyrzowicach, graniczą z miejscowościami: Katowice, Chorzów, Piekary Śląskie, Wojkowice, Czeladź. Połączenia z sąsiednimi miejscowościami zapewnia komunikacja autobusowa i tramwajowa.

W odległej przeszłości Siemianowice były osadą rolniczo - rybacką, co upamiętnia herb miasta. W XIX wieku cały rejon zaczął przekształcać się w prężny ośrodek przemysłowy, a pierwsza kopalnia węgla kamiennego "Leśna" powstała już w 1786 roku w Bytkowie.

Współczesną rangę tej dzielnicy wyznacza fakt lokalizacji na jej terenie siedziby Katowickiego Oddziału Telewizji Polskiej oraz Międzynarodowych Targów Katowickich znajdujących się na granicy z Katowicami.

Prawa miejskie Siemianowice Śląskie otrzymały w roku 1932. Istniały tu wówczas m.in. cztery kopalnie węgla kamiennego, huty - żelaza, cynku i szkła, fabryki - kotłów parowych oraz śrub i nitów, dwie gazownie i browar.

Aż do przełomu XX i XXI wieku, kiedy to zlikwidowano tutejsze górnictwo, Siemianowice Śląskie określane były miastem węgla i stali. Pomimo dominacji ciężkiego przemysłu nosiły także zawsze miano miasta zieleni, a to za sprawą licznych parków, z których najpiękniejszymi są Park Miejski, Pszczelnik, Bażanciarnia i Park Górnik.

SOSNOWIEC

Sosnowiec to miasto na prawach powiatu, sąsiadujące z Katowicami. Jest jednym z najludniejszych miast Aglomeracji Górnośląskiej - liczy obecnie 230 tysięcy mieszkańców, których cechuje dynamizm, duża aktywność gospodarcza, troska o dziedzictwo kulturowe i środowisko przyrodnicze.

Sosnowiec zalicza się dziś do największych ośrodków gospodarczych w Polsce. Na obecny kształt miasta wpłynął najbardziej początek lat 90 - tych XX wieku, który przyniósł ze sobą powstanie silnego samorządu gminnego, restrukturyzację gospodarki, prywatyzację przedsiębiorstw, a także intensywny rozwój handlu i usług. W ciągu ostatnich lat miasto przeobraziło się z ośrodka przemysłowego, z przeważającą rolą przemysłu górniczego i ciężkiego, w centrum o charakterze handlowo – usługowo - przetwórczym. Obecna gospodarka miasta jest wielogałęziowa, a w jej strukturze dominują małe i średnie firmy prywatne. Lokalne przedsiębiorstwa ciągle dostosowują swoje technologie do potrzeb rynku i światowych standardów.

Obok wieloletnich tradycji gospodarczych, dobrze wyszkolonych pracowników, korzystnego położenia geograficznego i sprawnego systemu komunikacji, niewątpliwym atutem miasta jest przedsiębiorczość i kreatywność jego mieszkańców. Obecnie coraz więcej spośród nich podejmuje własną działalność gospodarczą - w mieście działała ponad 245 500 podmiotów gospodarczych, w tym 24 900 podmiotów prywatnych.

Szczególnie intensywnie rozwijają się przedsiębiorstwa branż: elektrotechnicznej, maszynowej, spożywczej i akcesoriów samochodowych.

ŚWIĘTOCHŁOWICE

Świętochłowice to miasto położone w centrum Górnego Śląska, oddalone 7 km od stolicy województwa śląskiego - Katowic. Graniczą od północy z Bytomiem, od zachodu i strony południowo - zachodniej z Rudą Śląską, a od wschodu i strony południowo - wschodniej z Chorzowem.

Świętochłowice są najgęściej zaludnionym miastem w województwie śląskim i należą do najgęściej zaludnionych miejscowości w Europie. W 2002 roku Świętochłowice zamieszkiwało 56 410 osoby. Na 1 km² przypadało więc około 4 270 osób. Miasto zamieszkuje duża grupa ludności autochtonicznej - Ślązaków oraz zakorzenionych w mniejszym lub większym stopniu przybyszów z innych stron Polski.

W gospodarce miasta, gdzie od lat dominowało górnictwo, hutnictwo i przemysł maszynowy, dokonują się głębokie procesy restrukturyzacyjne i przekształcenia własnościowe.

Funkcjonująca dotychczas duża huta żelaza stała się w chwili obecnej nowoczesnym zakładem przetwórczym o produkcji czystej ekologicznie. Na terenie miasta funkcjonuje już z powodzeniem kilkanaście firm z udziałem kapitału zagranicznego.

TYCHY

Tychy - to ponad 134 - tysięczne miasto będące powiatem grodzkim w południowej, zielonej części Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.

Miasto znane jest z browaru - Tyskie Browary Książęce, który został wykupiony przez Kompanię Piwowarską S.A.. Jest to najstarszy nieprzerwanie działający browar w Polsce.

W mieście znajduje się podstrefa Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Tychy znane są również ze Śląskiej Giełdy Kwiatowej. Jest to dziś jedno z najbardziej rozwijających się miejsc ze względu na obrót handlowy kwiatami w Polsce.

Infrastruktura techniczna w mieście powstała w większości na przestrzeni ostatnich 40 lat. Jest ona zatem bardziej nowoczesna i funkcjonalna niż podobne układy w innych miastach regionu. Tereny przemysłowe w Tychach ulokowane są na terenach podmiejskich, poza obszarem szkód górniczych i mają dogodne połączenia ze szlakami komunikacyjnymi. Podzielone są na: Tereny Przemysłowe "WSCHÓD" (przeznaczone dla przemysłu o większej uciążliwości dla środowiska) oraz Tereny Przemysłowe "PÓŁNOC" (przeznaczone dla mniej uciążliwego przemysłu). Tychy są ważnym ośrodkiem przemysłu motoryzacyjnego, rolno-spożywczego, elektronicznego i elektrotechnicznego.

Miasto charakteryzuje korzystne położenie w systemie przyrodniczym Aglomeracji Górnośląskiej. Naturalne otoczenie, a tym samym wydzielenie krajobrazowe Tychów, stanowią kompleksy Leśnego Pasa Ochronnego oraz prastarej Puszczy Pszczyńskiej. Sąsiedztwo lasów Puszczy Pszczyńskiej (w gminnych granicach leży 2 164 ha lasów), sprawia, że miasto posiada bardzo dobre, w stosunku do innych dużych miast Aglomeracji Górnośląskiej, warunki przyrodnicze i ekologiczne. Stwarza to szczególnie korzystne warunki do rozwoju usług turystycznych i sportowo - rekreacyjnych.

Proces intensywnej rozbudowy jedynie w niewielkim stopniu pozbawił miasto tej cennej wartości, gdyż tylko nieznacznemu zmniejszeniu uległa powierzchnia lasów, która obecnie jest niemal taka sama jak w XVII wieku.

Duża dbałość o walory przyrodnicze i warunki ekologiczne miasta, którą kiedyś wykazano zachowując zabytkowe skupiska zieleni, pośród których spotkać można rzadkie i cenne gatunki w tym wiele okazów pomnikowych, procentuje dzisiaj. Dzięki temu obecne systematyczne okrajanie terenów zielonych i zagęszczanie zabudowy osiedli szczególnie w centrum miasta nie spowodowało całkowitego zniszczenia charakteru "zielonego miasta".

Miasto posiada nowoczesną i czytelną strukturę zabudowy pozwalającą na łatwą orientację, poszczególne zespoły mieszkaniowe oddzielono za pomocą ciągów komunikacyjnych. Tychy posiadają łącznie ponad 224 km dróg.

ZABRZE

Zabrze to miasto położone w zachodniej części województwa śląskiego i Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (GOP), zamieszkałe przez 185 752 mieszkańców. Przemysłowy charakter miasta zmienia się wraz z rozwojem nowoczesnych technologii. Rozwija się mała i średnia przedsiębiorczość, która w Zabrzu znajduje odpowiednie zaplecze w postaci wysoko wykwalifikowanej kadry technicznej, konkurencyjnej siły roboczej, odpowiedniej infrastruktury technicznej (hale produkcyjne, magazyny, uzbrojone nieruchomości itp.), drogowej, telekomunikacyjnej czy ogromnego rynku zbytu.

W mieście działają znane i cenione, także poza granicami kraju ośrodki naukowe.

Zabrze niegdyś postrzegane jako przemysłowe, obecnie staje się miastem usług i turystyki przemysłowej. Jego charakter określają dziś podziemne skanseny „Królowa Luiza” i „Guido”. Polska Organizacja Turystyczna w 2003 roku przyznała miastu certyfikat za turystyczny produkt roku p.n. „Zabrze – miastem turystyki przemysłowej”.

Zabrze posiada znaczną powierzchnię terenów zielonych, które zajmują aż 62% powierzchni miasta.

Dzięki korzystnemu położeniu w pobliżu planowanego skrzyżowania autostrad A 1 i A 4 oraz połączeniu z Drogową Trasą Średnicową, szczególnie atrakcyjnie jawią się tereny gminne przeznaczone pod inwestycje położone w obrębie miasta. Tereny te posiadają dużą powierzchnię, co umożliwia lokowanie nawet największych inwestycji. Miasto aktywnie wspiera małe i średnie przedsiębiorstwa, oferując im m.in. poręczenia kredytowe na tworzenie nowych i utrzymanie obecnych miejsc pracy.

Niezwykle istotny dla miasta jest program rewitalizacji i rekultywacji terenów przemysłowych obejmujący ponad 600 ha gruntów po przemyśle ciężkim.¹

¹ Na podstawie danych uzyskanych z Urzędów Miast Aglomeracji Śląskiej oraz z ich stron internetowych
Masłowska Consulting Group
ul. Chorzowska 50, 40 – 121 Katowice
+48 (32) 781 53 10, fax: +48 (32) 781 53 11

ROZDZIAŁ II – ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

Ciągły rozwój Aglomeracji Górnośląskiej spowodowany jest zarówno przez inwestycje firm, które są od dawna związane z tym regionem oraz przez napływ inwestorów zagranicznych, doceniających potencjał ludzki, rozwiniętą infrastrukturę komunikacyjną, jak również gęstość sieci uzbrojenia technicznego.

W ciągu ostatnich kilkunastu lat realizowany był szereg projektów inwestycyjnych, co potwierdza atuty Aglomeracji. Do lat 90 - tych charakterystyczne były przedsięwzięcia prywatyzacyjne, które obecnie ustępują miejsca inwestycjom typu *greenfield*. Jednak wyjątkiem od tej reguły, była prywatyzacja hutnictwa w 2005r. i pojawienie się na terenie Górnego Śląska jednego z największych inwestorów w Polsce: firmy Mittal Steel. Obecnie w rękach państwa wciąż pozostaje górnictwo, którego prywatyzacja może oznaczać napływ kapitału zagranicznego do regionu.

Inwestycje zagraniczne są motorem napędowym górnośląskiej gospodarki i jej głównej specjalności – motoryzacji. Branża motoryzacyjna opiera się w Aglomeracji na dwóch filarach – zakładach Fiata i General Motors. Nie można też zapominać o innych inwestorach – o poddostawcach wytwarzających podzespoły dla polskich i zagranicznych producentów pojazdów osobowych, ciężarowych i autobusów.

Kolejna szeroko reprezentowana branża w regionie, to produkcja maszyn i urządzeń wykorzystywanych zarówno w przemyśle, jak i gospodarstwach domowych. Aglomeracja jest również miejscem produkcji wyrobów budowlanych takich jak: cement, uszczelnienia, systemy ociepleniowe, szkło, profile stalowe i pokrycia dachowe. Ważne miejsce w grupie inwestorów zagranicznych zajmują również – przetwórstwo spożywcze, energetyka, logistyka, handel i usługi finansowe, ubezpieczeniowe, komunikacyjne.

Duże znaczenie, w przyciąganiu inwestorów zagranicznych do regionu ma Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. (KSSE S.A.), która powstała w 1996r. w celu wspierania procesów restrukturyzacyjnych w regionie. KSSE S.A. zarządza terenami Strefy, współpracuje z samorządami lokalnymi w celu stworzenia atrakcyjnej oferty dla inwestorów oraz realizuje szereg innych działań wspierających projekty inwestycyjne w regionie.

Specjalna Strefa Ekonomiczna obejmuje tereny w:

- Gliwicach i Zabrze (Podstrefa Gliwicka)
- Jastrzębiu Zdroju, Żorach, Rybniku, Czerwionce – Leszczynach, Pawłowicach, Godowie i Bielsku – Białej (podstrefa Jastrzębsko – Żorska)
- Sosnowcu, Dąbrowie Górniczej, Siewierzu, Sławkowie, Siemianowicach Śląskich oraz Częstochowie (Podstrefa Sosnowiecko – Dąbrowska)
- Tychach, Bieruniu i Katowicach (Podstrefa Tyska).

KSSE zajmuje 1 153 ha i obejmuje ponad 35 różnych obszarów, co pozwala na przygotowanie bardzo szerokiej oferty dla inwestorów zainteresowanych terenami. Na terenie Strefy zlokalizowanych jest 130 podmiotów, z czego ponad 80 prowadzi działalność produkcyjną. Wartość inwestycji osiągnęła ok. 2 mld EURO, a liczba zatrudnionych wyniosła 21 tysięcy osób.

Do głównych atutów Strefy należą:

- Jasne procedury związane z zakupem gruntu oraz uzyskaniem pozwolenia na działalność w Strefie,
- Oferty uzbrojonych gruntów w atrakcyjnych lokalizacjach,
- Ulgi podatkowe dla inwestorów.

Grunty stanowiące ofertę KSSE to tereny będące w posiadaniu miast i gmin regionu. Dlatego też inwestor, zdecydowany na rozpoczęcie działalności w Strefie, musi przystąpić do przetargu gruntu i uzyskać pozwolenie na działalność w Strefie. Procedury są czasochłonne, jednak zostały tak szczegółowo dopracowane, że nie stanowią utrudnienia dla firm zainteresowanych inwestycjami.

Większość dużych przedsięwzięć inwestycyjnych w regionie realizowana jest na terenie KSSE. Można do nich zaliczyć inwestycje firm takich jak: GM Poland, Fiat, Brembo, Atlas, Duda, Saint – Gobain, Elektrolux. Sukces pierwszych inwestycji, przyciągnął następnych inwestorów, co stworzyło jedno z największych skupisk kapitału zagranicznego w Polsce.

Polskie prawo dopuszcza rozciągnięcie strefy na dowolnie wybrane przez inwestora działki, o ile zamierza zainwestować min. 40 mln EURO lub zatrudnić 500 osób. Stwarza to duże możliwości rozwoju Strefy oraz lokalizacji dużych projektów inwestycyjnych także poza dzisiejszym zasięgiem jej oddziaływania.

W celu poszerzenia Strefy podjęto inicjatywę włączenia do KSSE powierzchni biurowych klasy A w biurowcu Altus w Katowicach (7 tys. m²) oraz Chorzowska 50 w Katowicach (3 tys. m²), co pozwoli firmom zainteresowanym tworzeniem centrów usługowych, na skorzystanie z ulg podatkowych oferowanych przez Strefę. W planach jest także włączenie do Strefy terenów w Czechowicach – Dziedzicach.²

² Na podstawie opracowania „Tereny inwestycyjne na obszarze Aglomeracji Górnośląskiej 2006” wydane przez Metropolis Nieruchomości Komercyjne.
Masłowska Consulting Group
ul. Chorzowska 50, 40 – 121 Katowice
+48 (32) 781 53 10, fax: +48 (32) 781 53 11

ROZDZIAŁ III – OFERTA TERENÓW INWESTYCYJNYCH W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

Aglomeracja Górnośląska, dzięki bardzo dobrej sieci komunikacyjnej, stała się jednym z liderów lokalizacji inwestycji w Polsce i Europie. Najatrakcyjniejsze działki znajdują się wzdłuż autostrady A4 oraz na terenie KSSE. Większość terenów o powierzchniach przekraczających 50 ha znajduje się w rękach samorządów lokalnych bądź Agencji Nieruchomości Rolnych. Działki w posiadaniu osób prywatnych wymagają scalenia, doprowadzenia sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, gazociągu, sieci elektrycznej oraz teletechnicznej. Gęsta sieć infrastruktury technicznej w regionie umożliwia szybkie uzbrojenie dowolnego terenu.

Ze względu na odmienne wymagania inwestorów zainteresowanych podjęciem działalności na terenie Aglomeracji Górnośląskiej oraz różnorodności oferowanych terenów, w raporcie uwzględniono wyniki analizy podaży i cen czterech grup nieruchomości.

1. Tereny przeznaczone pod inwestycje przemysłowe i logistyczne

Cześć terenów przemysłowych i logistycznych znajduje się na trasach łączących miasta, a nie na obszarach podmiejskich. Oferowane tereny to działki o powierzchni 5 000m² – 15 000m², przy czym na obrzeżach Aglomeracji oraz przy głównych trasach wylotowych regionu niejednokrotnie przekraczają 150 000m². Pomimo, że wiele inwestycji już zrealizowano, miejsca na kolejne nadal istnieją.

Problemem jest obecność szkód górniczych, które ograniczają możliwości wykorzystania określonego terenu pod inwestycje, bądź wymagają dodatkowych nakładów związanych z zapobieganiem przyszłym uszkodzeniom budynku. Jednak szkody górnicze występują na ograniczonym obszarze, a ich oddziaływanie jest precyzyjnie określane przez wyspecjalizowane instytucje państwowe. Warto zauważyć, że współczesne rozwiązania techniczne pozwalają na minimalizację ryzyka związanego z inwestowaniem na terenie zdegradowanym przez górnictwo.

Udział terenów poprzemysłowych w ogólnej puli dostępnych obszarów jest dość znaczący. Przede wszystkim są to działki będące własnością byłych firm państwowych przechodzących procesy restrukturyzacyjne i wyprzedających majątek nieprodukcyjny. Często są one

zabudowane obiektami magazynowymi bądź produkcyjnymi, nierzadko stanowią całe kompleksy produkcyjne (pochodzące z lat 60-80-tych XX wieku).

Ceny nieruchomości przeznaczonych pod inwestycje przemysłowe i logistyczne są dość zróżnicowane w zależności od lokalizacji. Działki położone przy zjazdach z autostrad lub dróg szybkiego ruchu w Katowicach, Gliwicach czy Sosnowcu osiągają wartość powyżej 200 zł/m², jednak jest możliwe nabycie bardzo atrakcyjnego tereny za około 100 zł/m².

Niżej są wyceniane działki nie stanowiące „osi transportowych” regionu (przy drodze Chorzów – Bytom czy Zabrze – Gliwice). W takich miejscach cena terenu nie przekracza 50 zł/m². Uzbrojenie działki znajdującej się w odległości kilkuset metrów od autostrady, z dobrym dojazdem, osiąga wartość ok. 50 – 100 zł/m².

2. Tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe

Przeciętne powierzchnie terenów oferowanych pod budownictwo mieszkaniowe to około 20 000 – 50 000 m². Znajdują się one w okolicach lasów, parków, zbiorników wodnych lub głównych dróg. W niektórych przypadkach grunty wymagają doprowadzenia sieci wodnokanalizacyjnej, jednak władze niektórych miast, wspierają deweloperów w procesie uzbrojenia terenu.

Istnieje możliwość lokalizacji nowych projektów nawet w centrach miast – takie przypadki są spotykane w Katowicach i Gliwicach. Obszary te posiadają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i są wyposażone w niezbędne uzbrojenie techniczne. W takich miejscach są realizowane przede wszystkim budynki wielorodzinne.

Tereny mieszkaniowe przeznaczone dla deweloperów w Katowicach w pobliżu terenów zielonych wyceniane są na poziomie ok. 100 zł/m². Popyt na działki jest też spory w Mysłowicach, Tychach, Mikołowie, w południowych dzielnicach Rudy Śląskiej oraz w Gliwicach. Koszt zakupu działki w tych miejscach to około 50 – 80 zł/m².

Najmniej atrakcyjne tereny charakteryzują się utrudnionym dojazdem oraz niekorzystnym położeniem w pobliżu terenów przemysłowych. Ich cena nie przekracza 50 zł/m².

Wartość działki wzrasta w momencie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zezwalającego na zabudowę mieszkaniową. Ceny mogą przekroczyć 100 zł/m².

3. Tereny przeznaczone pod budynki biurowe i hotelowe

Podaż działek inwestycyjnych z przeznaczeniem na biura lub hotele jest duża. Tereny te są bardzo dobrze skomunikowane, zlokalizowane w centrum miast, co pozwala na bezproblemowy dojazd. Są to działki o powierzchni pomiędzy 2 000 m², a 8 000 m². W przypadku powierzchni hotelowych idealne lokalizacje to okolice dworców PKP, w większych miastach Aglomeracji oraz bezpośrednie sąsiedztwo głównych osi transportowych regionu. Powiększyła się oferta terenów zlokalizowanych w pobliżu lotniska w Pyrzowicach.

Najwyższą wartość osiągają tereny w centrum Katowic, Gliwic, Zabrze oraz innych większych miast Aglomeracji. Cena za 1 m² może przekroczyć 500 złotych. Za podobne nieruchomości w innych miastach ceny spadają i nie przekraczają 150 zł/m². Potencjalnie atrakcyjne miejsca do lokalizacji powierzchni biurowych i hotelowych znajdują się przy trasach łączących Chorzów i Katowice oraz Katowice i Sosnowiec. Cena osiąga wartość 100 – 400 zł/m².

4. Tereny z przeznaczeniem handlowym

Podaż terenów przeznaczonych pod obiekty handlowe, powyżej 2 000 m², jest ograniczona, bowiem najlepsze tereny zostały już pozyskane przez inwestorów.

Efektom braku nieruchomości przeznaczonych na cele handlowe typu *greenfield* mogą być projekty związane z rewitalizacją terenów przemysłowych, przede wszystkim w centrach miast. Władze są przychylnie tego typu projektom, ponieważ rozwiązują problem terenów zdegradowanych.

Tereny zlokalizowane w centrach miast lub przy dużych osiedlach mieszkaniowych mogą przekraczać wartość 200 zł/m². Inwestorom podobają się również grunty położone przy trasach przelotowych np. Zabrze – Gliwice, Rybnik – Gliwice itp. Ceny na tych terenach wahają się w okolicach 100 zł/m². W ofercie są również działki przy głównych trasach komunikacyjnych w cenie około 450 zł/m². W słabiej rozwijających się miejscowościach – Czeladź, Bytom – ceny nieruchomości można nabyć nawet po 50 zł/m².³

³ Na podstawie opracowania „Tereny inwestycyjne na obszarze Aglomeracji Górnośląskiej 2006” wydanego przez Metropolis Nieruchomości Komercyjne.

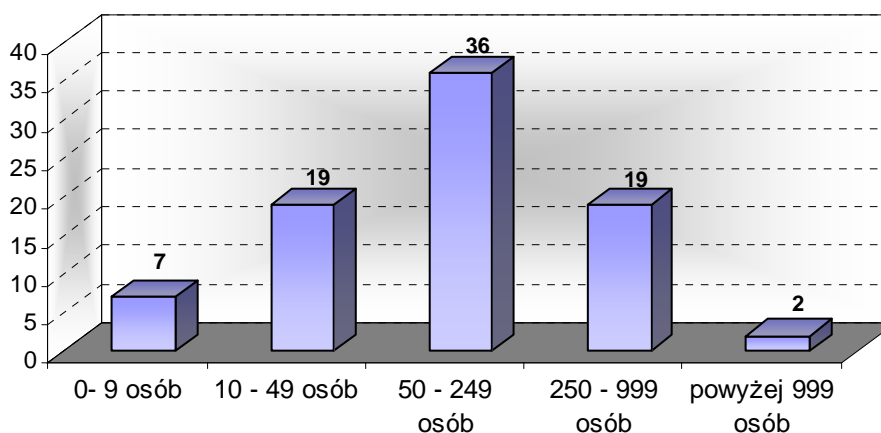
ROZDZIAŁ IV – INWESTORZY W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ NA PRZESTRZENI LAT 2004 – 2006

Agglomeracja Górnośląska to region o wysokim poziomie atrakcyjności dla inwestorów. Decydują o tym przede wszystkim:

- położenie w centrum Europy,
- dobrze rozwinięta sieć infrastruktury transportowej i łączności
- duża koncentracja ośrodków akademickich
- wysoka podaż wykwalifikowanej siły roboczej
- rynek zbytu, liczący blisko 5 mln mieszkańców
- duże możliwości współpracy kooperacyjnej i handlowej z działającymi w regionie firmami.

Na terenie Aglomeracji Górnośląskiej w latach 2004 – 2006 rozpoczęło działalność 138 inwestorów. Największa liczba inwestycji powstała w Tychach, gdzie na przestrzeni ostatnich trzech lat swój kapitał ulokowało 33 inwestorów. Kolejne miasta, które również znalazły duże zainteresowanie inwestorów to: Katowice – 32, Gliwice - 27 oraz Sosnowiec – 26 inwestorów. Z uwagi na wielkość zatrudnienia dostrzec można, iż najwięcej miejsc pracy powstało w firmach zatrudniających od 50 do 250 osób.

LICZBA INWESTORÓW ZAGRANICZNYCH W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ W LATACH 2004 – 2006 W ZALEŻNOŚCI OD WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urzędy Miast Aglomeracji Górnośląskiej

Poniżej w układzie tabelarycznym przedstawiamy zestawienie pokazujące ilość dokonanych inwestycji na terenie poszczególnych miast wchodzących w skład Aglomeracji Górnośląskiej.

Miasto	2004 - 2006
Bytom	1
Chorzów	2
Dąbrowa Górnicza	8
Gliwice	27
Jaworzno	1
Katowice	32
Mysłowice	1
Piekary Śląskie	0
Ruda Śląska	1
Siemianowice Śląskie	5
Sosnowiec	26
Świętochłowice	1
Tychy	33
Zabrze	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urzędy Miast Aglomeracji Górnośląskiej

Z powyższych danych wynika, iż Aglomeracja Górnośląska, to dynamicznie rozwijający się region, który gotowy jest na przyjmowanie nowych inwestorów. Poniżej przytaczamy charakterystykę inwestorów Aglomeracji Górnośląskiej w podziale na branże, w których prowadzona jest przez nich działalność gospodarcza.

Miasto	Produkcja	Deweloper	Usługi	Logistyka
Bytom	1	0	0	0
Chorzów	2	0	0	0
Dąbrowa Górnicza	6	1	1	0
Gliwice	24	0	1	2
Jaworzno	1	0	0	0
Katowice	4	0	28	0
Mysłowice	1	0	0	0
Piekary Śląskie	0	0	0	0
Ruda Śląska	0	0	1	0
Siemianowice Śląskie	4	0	1	0
Sosnowiec	21	0	3	2
Świętochłowice	0	0	1	0
Tychy	21	3	7	2
Zabrze	3	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urzędy Miast Aglomeracji Górnośląskiej

Dokonując analizy branż, w których zostały dokonane inwestycje powiedzieć można, iż w ogólnym rozrachunku największa ilość powstałych firm działa w branży produkcyjnej (około 64% wszystkich nowopowstałych inwestycji w Aglomeracji Górnośląskiej w latach 2004 – 2006) oraz w usługowej (około 29% wszystkich rozpoczętych inwestycji na przestrzeni ostatnich trzech lat). Pozostała część to inwestycje z zakresu logistyki oraz w branży deweloperskiej.

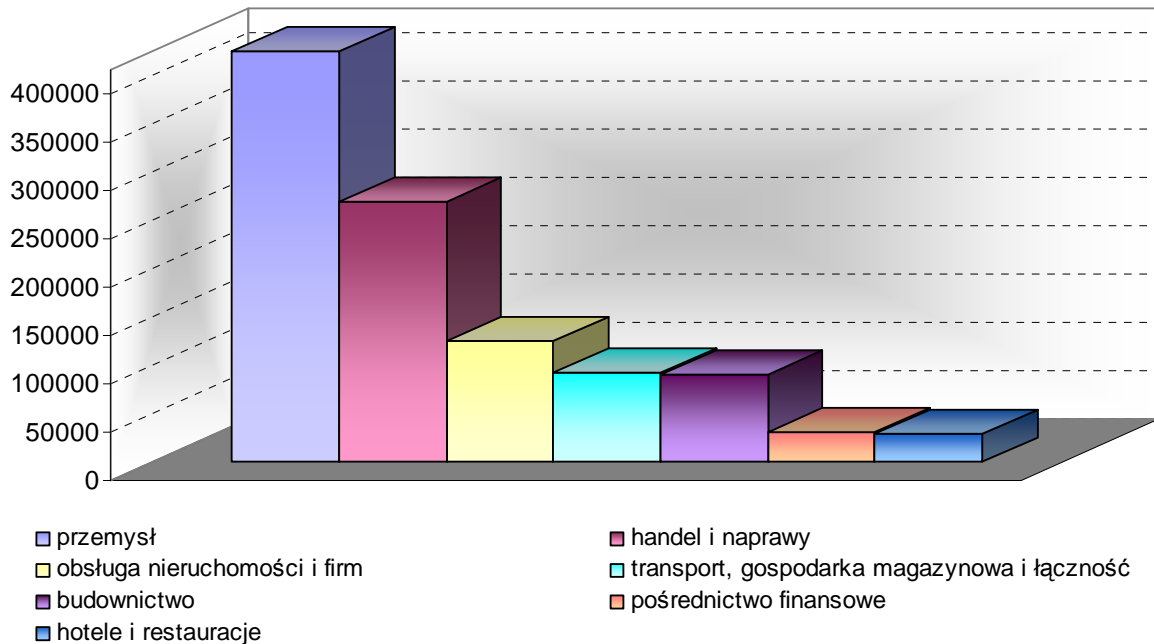
ROZDZIAŁ V – RYNEK PRACY W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

Polski rynek pracy zmienia się w bardzo szybkim tempie. Jest to przede wszystkim wynikiem adaptowania się naszej gospodarki do realiów panujących na globalnym rynku. Inwestorzy zagraniczni decydujący się na rozpoczęcie działalności w Polsce chcą pozyskać do swoich zakładów jak najlepszą kadrę. Z drugiej jednak strony tworząc swoje zakłady w państwach zaliczanych do rozwijających się, jakim jest obecnie Polska, liczą na tanie koszty siły roboczej. Fakt ten implikuje konkretne zachowania osób poszukujących pracy. Z jednej strony starają się one zdobywać dodatkowe kwalifikacje – wiele osób decyduje się na rozpoczęcie studiów podyplomowych, specjalistycznych szkoleń bądź kursów językowych. Z drugiej – rosną ich oczekiwania finansowe.

Sytuacja ta jest charakterystyczna dla wszystkich rozwijających się gospodarek. Ma ona miejsce także w Aglomeracji Górnośląskiej. Inwestorzy planujący rozwój działalności na tym terenie powinni więc być świadomi aktualnych warunków panujących na miejscowym rynku pracy.

W województwie śląskim znaczna ilość osób pracuje nadal w przemyśle. Do kategorii tej zaliczane jest górnictwo, w której to branży poziom zatrudnienia sukcesywnie spada (w 2000 roku w województwie śląskim w górnictwie było zatrudnionych 147 762 pracowników, natomiast na koniec roku 2005 pracowało w tej branży 120 766 osób), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę (w tej branży również obserwujemy spadek zatrudnienia) oraz przetwórstwo przemysłowe. Wśród branż zaliczanych do przemysłu to właśnie w przetwórstwie przemysłowym znajduje zatrudnienie najwięcej osób (obecnie już ponad 60% zatrudnionych w przemyśle). Wynika to z faktu szerokiego zakresu tej kategorii, do której zalicza się firmy prowadzące działalność produkcyjną we wszystkich innych obszarach klasyfikacji działalności wyłączając powyżej wymienione branże przemysłowe.

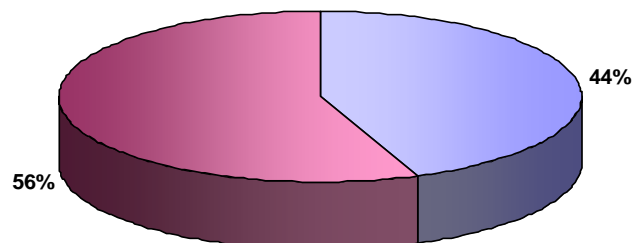
LICZBA OSÓB PRACUJĄCYCH W POSZCZEGÓLNYCH BRANŻACH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Źródło: „Rocznik statystyczny województwa śląskiego 2006” Urząd Statystyczny w Katowicach

Ze względu na dużą liczbę inwestycji zagranicznych firm działających w branży usługowej (m.in. BPO, ITO, finanse, bankowość, logistyka itp.) różnica pomiędzy ilością osób pracujących w przemyśle i usługach w Aglomeracji Górnośląskiej uległa zmianie. Obecnie, w regionie postrzeganym dotychczas jako jeden z najbardziej uprzemysłowionych obszarów w całej Polsce, pracę oferuje szereg firm niezwiązanych bezpośrednio z przemysłem. Fakt ten sprawia, że Aglomeracja staje się coraz bardziej atrakcyjnym miejscem dla pracowników. Aktualnie w Aglomeracji Górnośląskiej 56 % osób jest zatrudnionych w firmach usługowych.

ODSETEK OSÓB PRACUJĄCYCH W PRZEMYŚLE I USŁUGACH W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

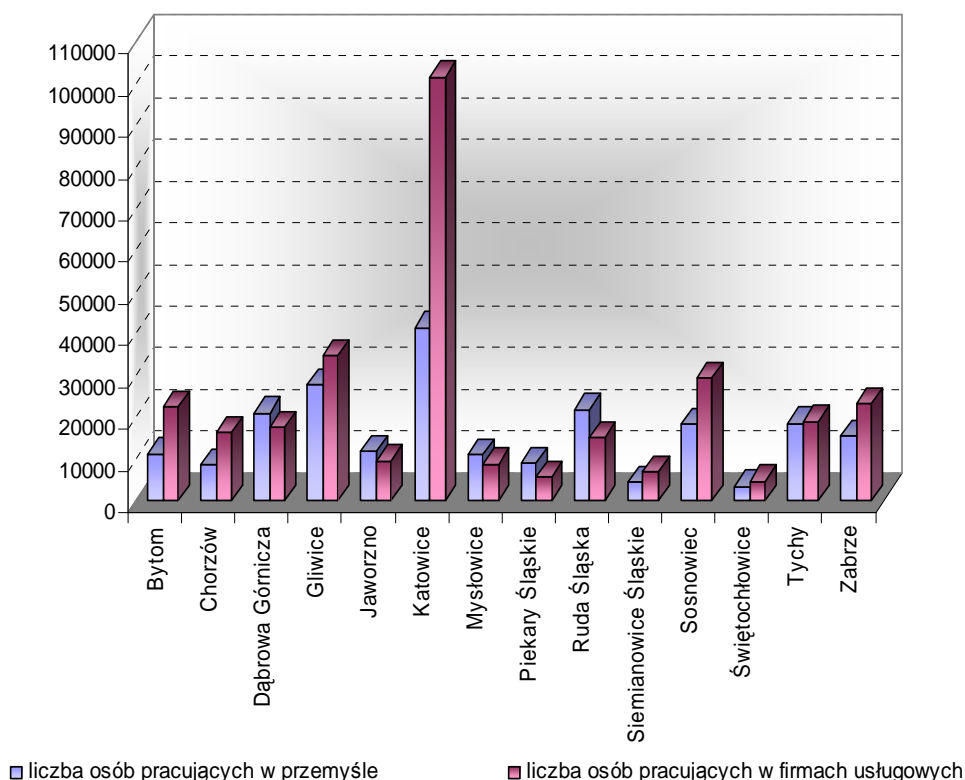
■ liczba osób pracujących w przemyśle ■ liczba osób pracujących w firmach usługowych

Źródło: „Województwo śląskie – podregiony, powiaty, gminy 2006” Urząd Statystyczny w Katowicach

Największe różnice w poziomie zatrudnienia w tych dwóch działach gospodarki można zauważyć w Katowicach, gdzie już około 70 % pracujących to osoby zatrudnione w branży usługowej.

Poniżej zostały przedstawione relacje pomiędzy liczbą osób pracujących w przemyśle i usługach w każdym z miast Aglomeracji.

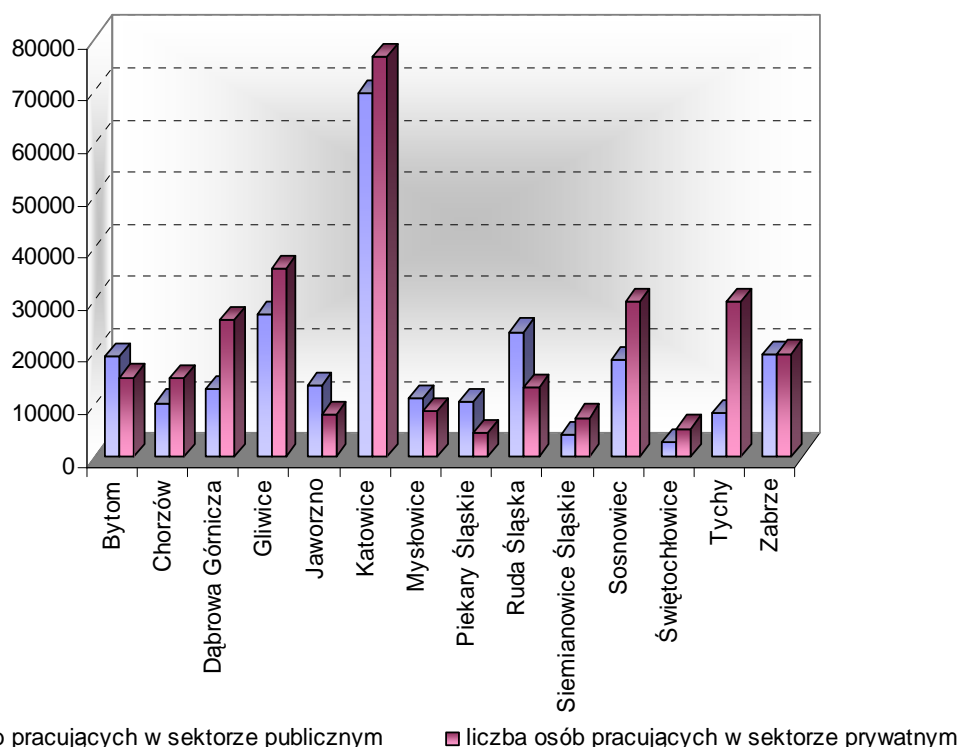
LICZBA OSÓB PRACUJĄCYCH W PRZEMYŚLE I USŁUGACH W MIASTACH AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

Źródło: „Województwo śląskie – podregiony, powiaty, gminy 2006” Urząd Statystyczny w Katowicach

Zmienia się również struktura własnościowa firm w Aglomeracji Górnośląskiej. Po przeprowadzonych w Polsce w ostatnich 20 latach procesach prywatyzacyjnych zaczęło w naszym kraju funkcjonować wiele prywatnych przedsiębiorstw. Obecnie 54 % osób w Aglomeracji Górnośląskiej zatrudnionych jest w firmach prywatnych. Największe różnice dostrzegalne są w Tychach gdzie 78 % osób pracuje w sektorze prywatnym oraz w Piekarach Śląskich, gdzie ponad 70 % osób pracuje w sektorze publicznym.

LICZBA OSÓB PRACUJĄCYCH W SEKTORZE PRYWATNYM I PUBLICZNYM W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

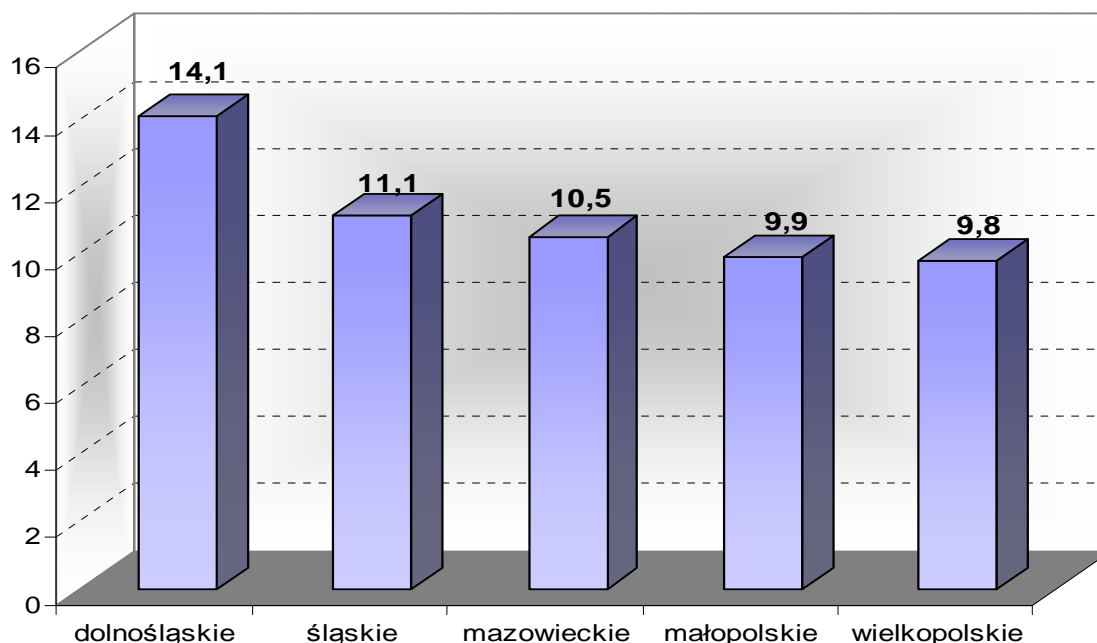
Źródło: „Województwo śląskie – podregiony, powiaty, gminy 2006” Urząd Statystyczny w Katowicach

Potencjalną kadrę dla inwestorów zagranicznych stanowią również osoby aktualnie bezrobotne. W związku z tym znajomość bieżących parametrów określających rynek pracy jest niezwykle istotna dla firm planujących rozpoczęcie działalności w danym regionie.

W maju 2007 roku stopa bezrobocia w województwie śląskim wynosiła 11,1 % co wskazuje na systematyczny spadek tej wielkości w przeciągu kilkunastu ostatnich miesięcy (na koniec III kwartału 2006 roku wynosiła ona 13,5 %). Wśród wszystkich 16 województw jest to jedna z najniższych stóp bezrobocia (województwo śląskie znajduje się na 4 miejscu, po województwach wielkopolskim, małopolskim, mazowieckim i podlaskim).

STOPA BEZROBOCIA W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH W MAJU 2007 ROKU

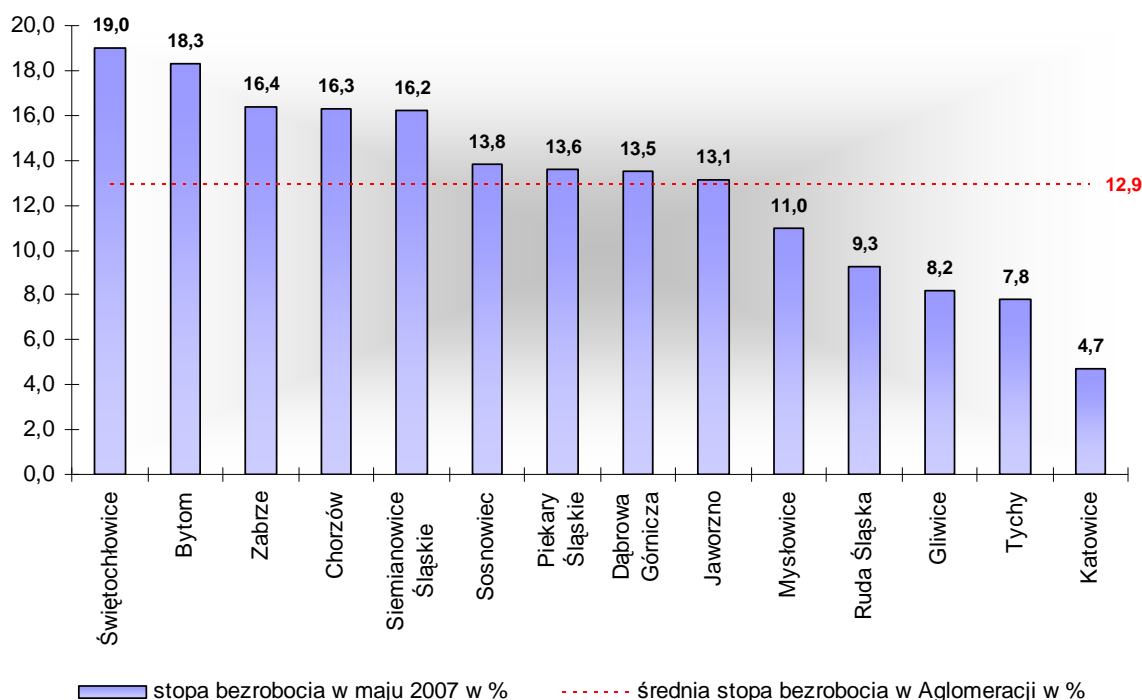
(w %)

Źródło: „Bezrobotni oraz stopa bezrobocia wg województw, podregionów i powiatów” Główny Urząd Statystyczny

Najtrudniejsza sytuacja, już od kilku lat, ma miejsce w Świętochłowicach oraz Bytomiu. Porównywalny, również wysoki, poziom stopy bezrobocia utrzymuje się także w Zabrze, Siemianowicach Śląskich i Chorzowie. W miastach tych zlikwidowano wiele kopalń i hut, będących przez lata głównymi miejscami pracy mieszkańców. Dobrym sygnałem jest fakt, że stopa bezrobocia na Śląsku powoli, ale systematycznie spada. Na koniec III kwartału 2006 roku stopa bezrobocia wynosiła w Świętochłowicach 23,5 % (na koniec maja 2007 - 19 %), a w Bytomiu 21,9 % (na koniec maja 2007 - 18,3 %). Przyczyną spadku jest między innymi aktywna polityka władz samorządowych zmierzająca do zainteresowania inwestorów zagranicznych tym regionem (m.in. dzięki tworzeniu specjalnych stref ekonomicznych np. w Siemianowicach Śląskich), a także pozyskania dotacji z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ukierunkowanych na pomoc dla obszarów, w których dominującymi branżami przemysłu są branże restrukturyzowane.

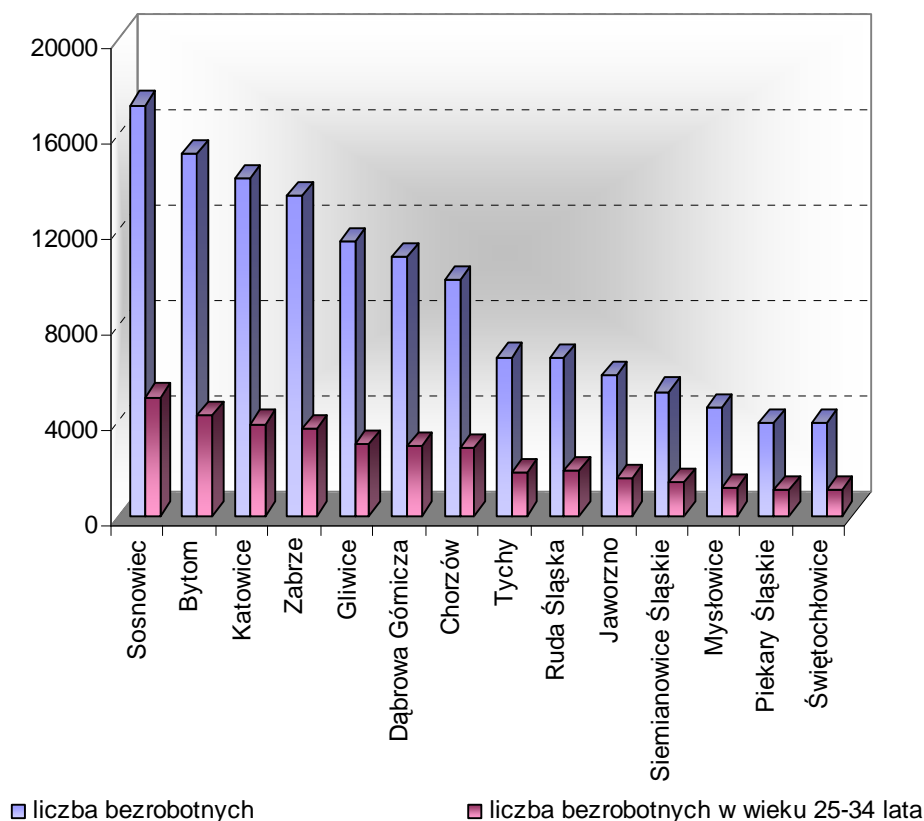
STOPA BEZROBOCIA W MIASTACH AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ W MAJU 2007 ROKU (w %)

Źródło: „Bezrobocie w województwie śląskim w 2007r.” Urząd Statystyczny w Katowicach, kwartalnik

Interesującym jest relatywnie wysoka liczba osób bezrobotnych w wieku 25 – 34 lata w stosunku do liczby bezrobotnych ogółem. W Aglomeracji Górnośląskiej średnio co czwarty bezrobotny to osoba w wieku 25 – 34 lata. W Świętochłowicach, w których stopa bezrobocia jest najwyższa spośród miast Aglomeracji Górnośląskiej, osoby w wieku 25 – 34 lata stanowią 27,5 % wszystkich bezrobotnych. Podobna sytuacja utrzymuje się także w Siemianowicach Śląskich oraz w Katowicach, gdzie co czwarty bezrobotny to osoba w wieku 25 – 34 lata. Grupa ta może stanowić cenną potencjalną kadrę dla przyszłych pracodawców, planujących ulokowanie swych przedsiębiorstw na tym terenie.

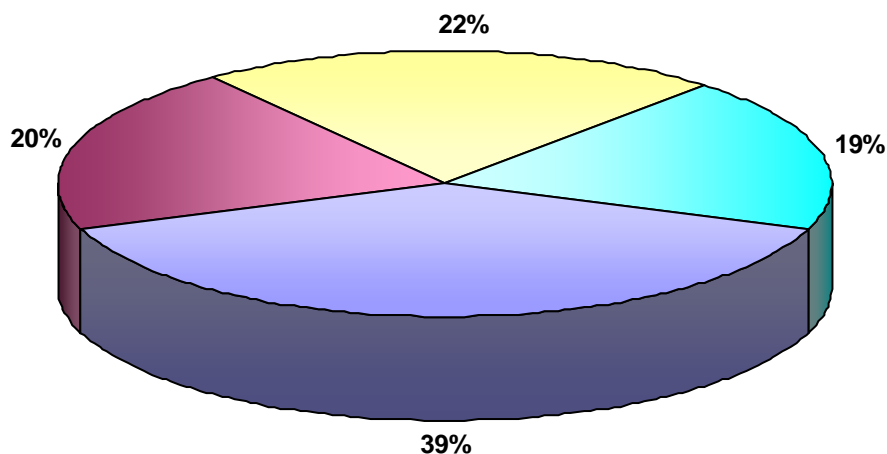
LICZBA BEZROBOTNYCH W WIEKU 25 – 34 LATA W STOSUNKU DO OGÓLNEJ LICZBY BEZROBOTNYCH W MIASTACH AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

Źródło: „Województwo śląskie – podregiony, powiaty, gminy 2006” Urząd Statystyczny w Katowicach

Bezrobotni zarejestrowani w Urzędach Pracy w Aglomeracji Górnośląskiej to w przeważającej części osoby nie posiadające doświadczenia zawodowego. Co piąta osoba bezrobotna może się pochwalić doświadczeniem zawodowym krótszym niż rok. Podobny odsetek stanowią osoby z doświadczeniem od 1 do 5 lat oraz od 5 do 10 lat.

ODSETEK BEZROBOTNYCH AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ W ZALEŻNOŚCI OD POSIADANEGO DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO

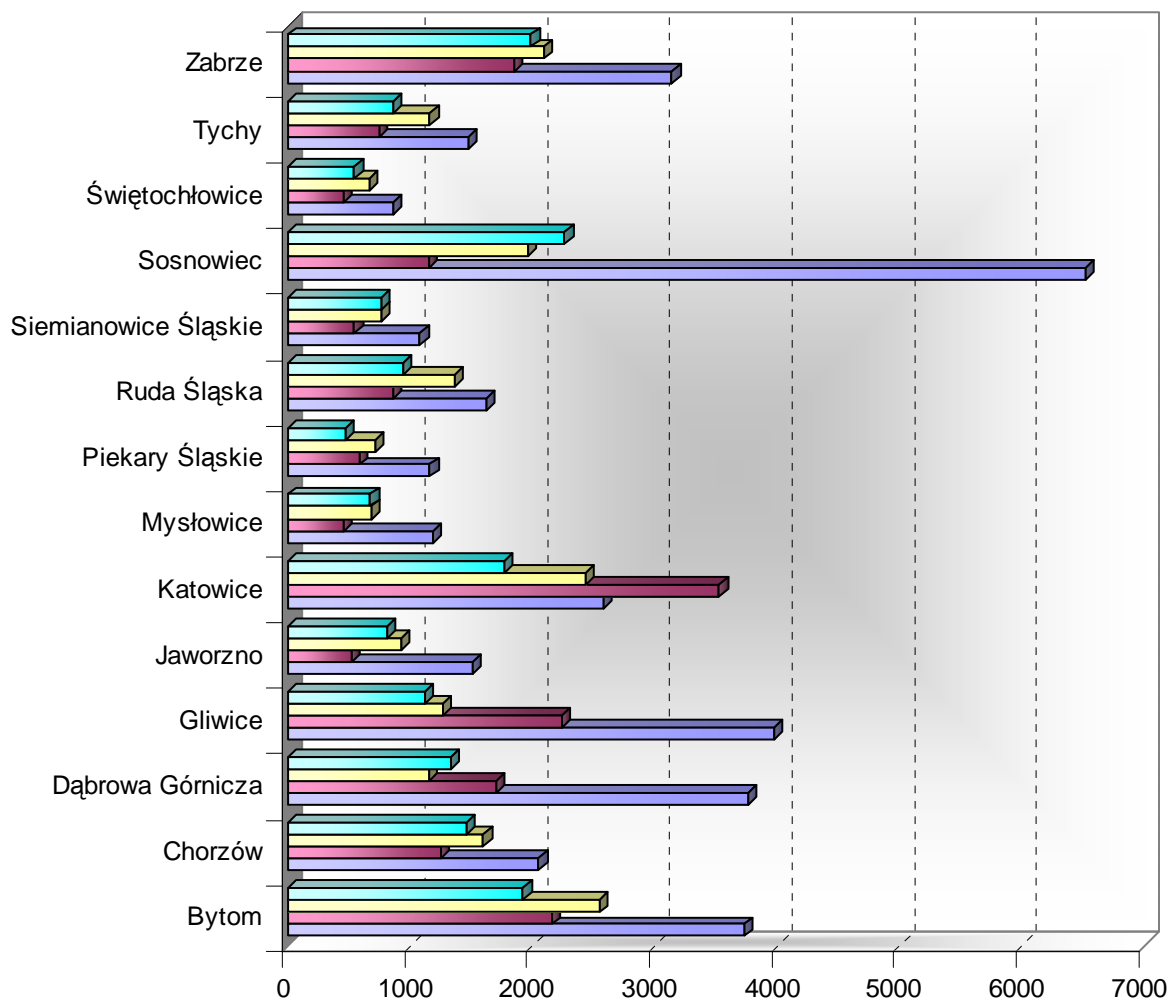

- liczba bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego
- liczba bezrobotnych z doświadczeniem zawodowym krótszym niż 1 rok
- liczba bezrobotnych z 1 - 5 lat doświadczenia zawodowego
- liczba bezrobotnych z 5 - 10 latami doświadczenia zawodowego

Źródło: „Województwo śląskie – podregiony, powiaty, gminy 2006” Urząd Statystyczny w Katowicach

Wśród bezrobotnych w prawie wszystkich miastach Aglomeracji dominują osoby bez doświadczenia zawodowego. Szczególnie widoczne jest to w Sosnowcu gdzie bezrobotni bez doświadczenia zawodowego to grupa 6 513 osób (czyli 37,8 % ogółu bezrobotnych w tym mieście). Wyjątkiem są Katowice, gdzie w badanej grupie osób dominują bezrobotni mający niewielkie, bo krótsze niż rok, doświadczenie zawodowe. Wśród miast Aglomeracji Górnośląskiej najwięcej osób bezrobotnych z doświadczeniem zawodowym od 1 do 5 lat mieszka w Bytomiu, Katowicach i Zabrze. Porównując jednak te ilości z całkowitą liczbą osób bezrobotnych w tych miastach okazuje się, że w każdym z nich osoby z doświadczeniem zawodowym od 1 do 5 lat stanowią ok. 16, 5 % wszystkich bezrobotnych. W Sosnowcu, Bytomiu i Zabrze mieszka najwięcej bezrobotnych z doświadczeniem zawodowym od 5 do 10 lat. Osoby te, z racji posiadanego doświadczenia, mogą stanowić kadrę potencjalnych specjalistów lub menedżerów.

LICZBA BEZROBOTNYCH W ZALEŻNOŚCI OD POSIADANEGO DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO W MIASTACH AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

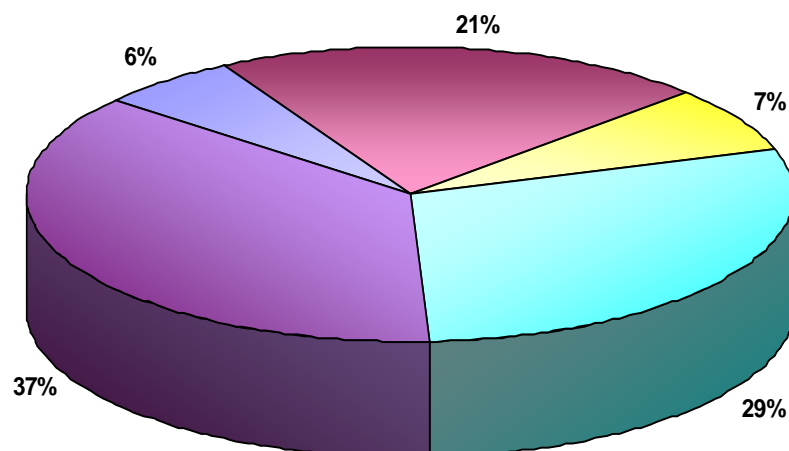

- liczba bezrobotnych z 5 - 10 latami doświadczenia zawodowego
- liczba bezrobotnych z 1 - 5 lat doświadczenia zawodowego
- liczba bezrobotnych z doświadczeniem zawodowym krótszym niż 1 rok
- liczba bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego

Źródło: „Województwo śląskie – podregiony, powiaty, gminy 2006” Urząd Statystyczny w Katowicach

Wśród osób bezrobotnych w Aglomeracji Górnośląskiej największa grupa to osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym. Stanowią oni ponad 1/3 ogółu zarejestrowanych w Aglomeracji bezrobotnych i mogą zostać zatrudnieni na stanowiskach wykonawczych. Osoby z wykształceniem wyższym to zaledwie 6 % wszystkich bezrobotnych.

ODSETEK BEZROBOTNYCH W ZALEŻNOŚCI OD POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

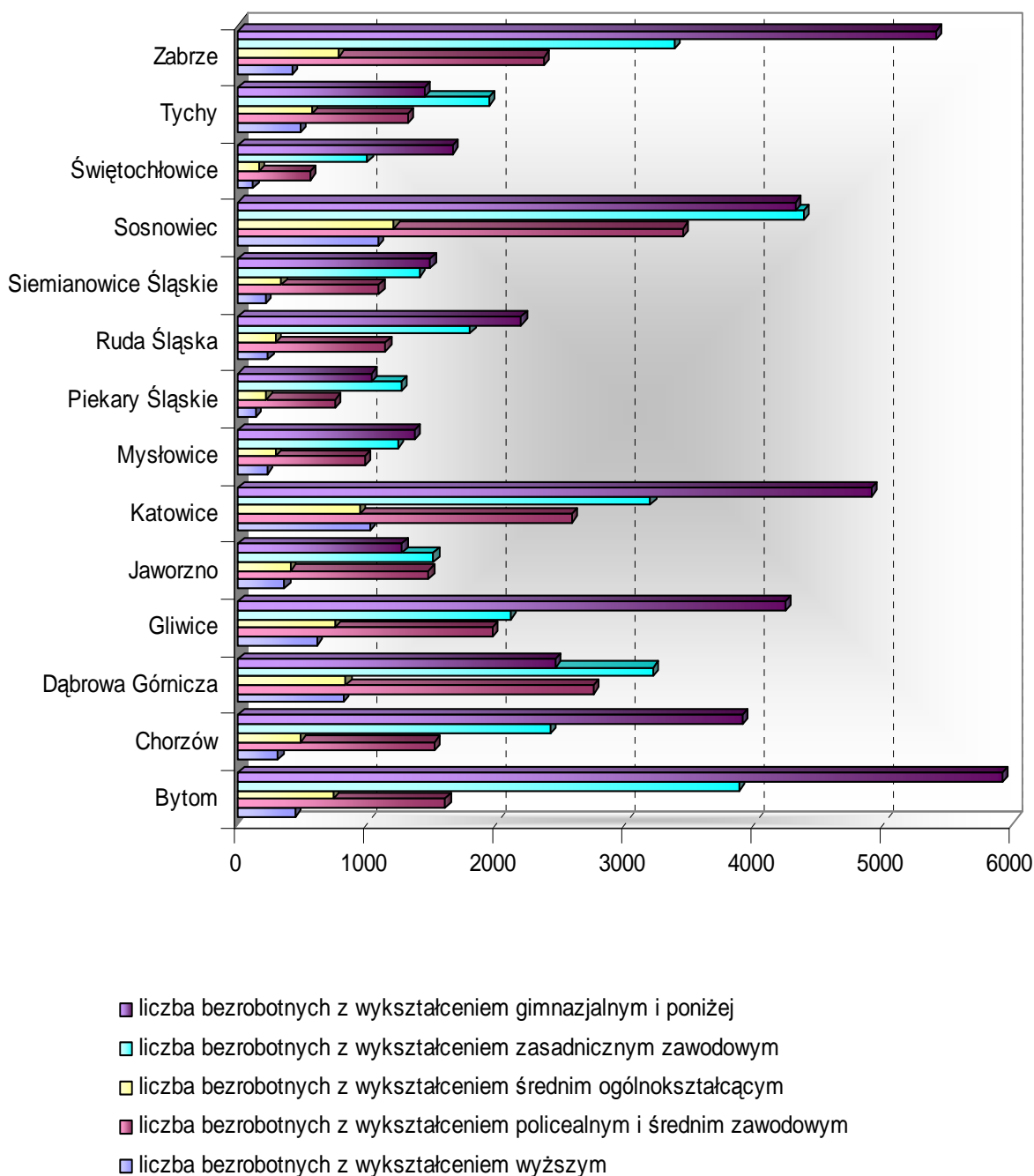
- liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym
- liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym
- liczba bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym
- liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym
- liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej

Źródło: „Województwo śląskie – podregiony, powiaty, gminy 2006” Urząd Statystyczny w Katowicach

Najwięcej osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym mieszka w Katowicach (1022 osoby) i w Sosnowcu (1080 osób). Stanowią oni ok. 8 % wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w tych miastach. Jest to relatywnie wysoki odsetek w porównaniu z udziałem osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w pozostałych miastach Aglomeracji Górnośląskiej. Rozpatrując grupę osób bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym zauważamy, że wśród wszystkich miast Aglomeracji najwięcej bezrobotnych tej grupy to mieszkańcy Katowic, Sosnowca, Dąbrowy Górniczej i Zabrze.

Ciekawie sytuacja przedstawia się w Bytomiu i w Zabrzu gdzie osób bezrobotnych z wykształceniem poniżej gimnazjalnego jest aż 13 razy więcej niż bezrobotnych z wykształceniem wyższym.

LICZBA BEZROBOTNYCH W ZALEŻNOŚCI OD POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W MIASTACH AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

Źródło: „Województwo śląskie – podregiony, powiaty, gminy 2006” Urząd Statystyczny w Katowicach

ROZDZIAŁ VI – PAŃSTWOWE I PRYWATNE SZKOLNICTWO WYŻSZE W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

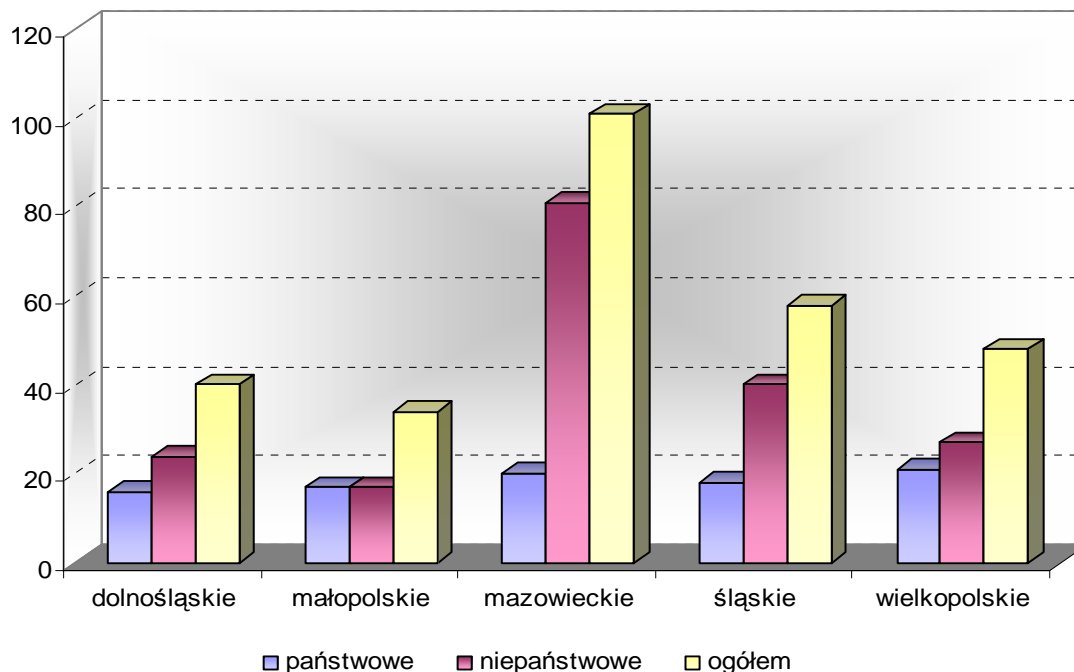
Oferta edukacyjna Aglomeracji Górnośląskiej, liczba osób podejmujących studia, a w rezultacie poziom wykształcenia mieszkańców jest kluczowym elementem, który decyduje o atrakcyjności regionu dla potencjalnych inwestorów. Wysoka jakość usług edukacyjnych z całą pewnością przyczynia się do szybkiego awansu cywilizacyjnego oraz gospodarczego Aglomeracji Górnośląskiej.

Z danych udostępnionych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (stan na dzień 06.04.07) wynika, iż na terenie województwa śląskiego działa 58 szkół wyższych.

W odniesieniu do wybranych województw, które znalazły się w zestawieniu, województwo śląskie zajmuje drugą pozycję, tuż po województwie mazowieckim. W pozostałych analizowanych województwach tj. małopolskim, wielkopolskim oraz dolnośląskim liczba uczelni wyższych jest odpowiednio o 20, 10 oraz 8 procent mniejsza niż w województwie śląskim.

Z grupy 58 szkół wyższych w województwie śląskim, aż 40 szkół to wyższe szkoły niepubliczne, które również stawiają województwo śląskie na drugiej pozycji pod względem ogólnej liczby szkół niepublicznych względem porównywanych województw. W województwie śląskim obserwujemy zatem największą, tuż po województwie mazowieckim, różnicę w proporcjach między szkołami wyższymi publicznymi, a niepublicznymi.

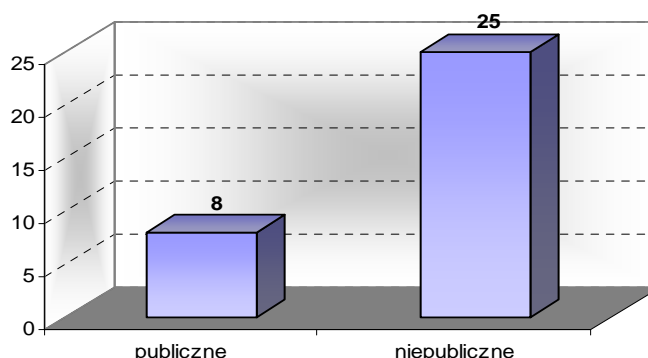
LICZBA WYŻSZYCH SZKÓŁ PUBLICZNYCH I NIEPUBLICZNYCH W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH

Źródło: Wykaz uczelni wyższych wpisanych do rejestru Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na dzień 06.04.2007

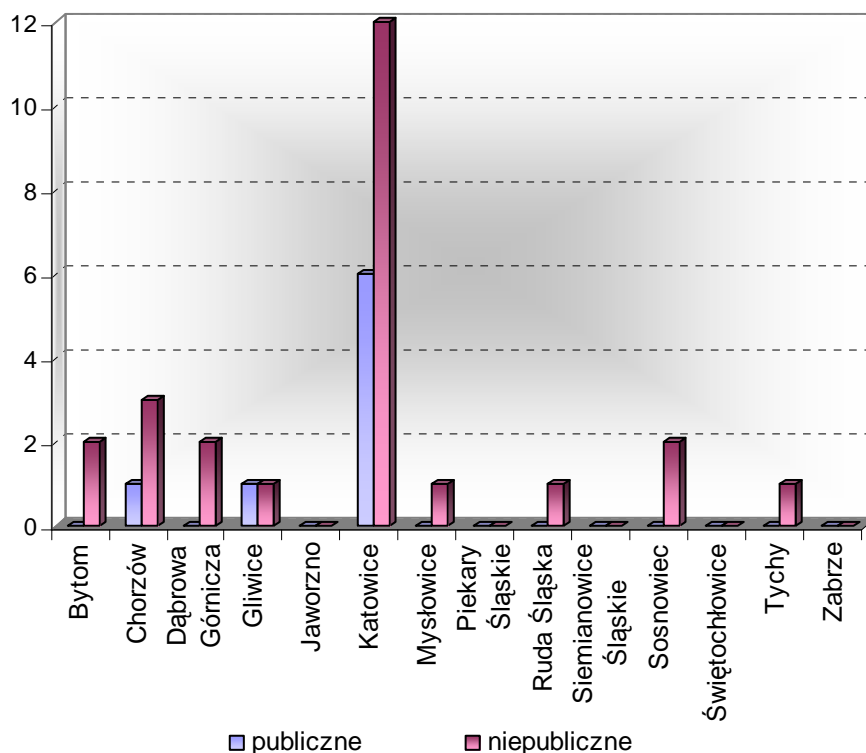
Przyglądając się statystyce szkolnictwa wyższego na terenie Aglomeracji Górnośląskiej widzimy, że aż 33 szkoły wyższe z 58 wszystkich szkół znajdujących się na terenie województwa śląskiego umiejscowionych jest w miastach Aglomeracji Górnośląskiej, z czego aż 25 to wyższe szkoły niepubliczne.

LICZBA WYŻSZYCH SZKÓŁ PUBLICZNYCH I NIEPUBLICZNYCH W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

Źródło: Wykaz uczelni wyższych publicznych i niepublicznych wpisanych do rejestru Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na dzień 06.04.2007

LICZBA WYŻSZYCH SZKÓŁ PUBLICZNYCH I NIEPUBLICZNYCH W MIASTACH AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

Źródło: Wykaz uczelni wyższych publicznych i niepublicznych wpisanych do rejestru Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na dzień 06.04.2007

Agglomeracja Górnośląska to dobry teren inwestycyjny nie tylko ze względu na liczbę szkół kształcących potencjalną kadrę w regionie, ale również z uwagi na rozmieszczenie owych placówek edukacyjnych.

Wśród 8 szkół publicznych Aglomeracji Górnośląskiej, aż 6 zlokalizowanych jest w Katowicach, największym z miast Aglomeracji. Pozostałe dwie placówki znajdują się w Gliwicach oraz w Chorzowie. Politechnika Śląska z główną siedzibą w Gliwicach, posiada swoje wydziały w Katowicach, Zabrzu, Tychach oraz Bytomiu.

Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku Uniwersytetu Śląskiego, który swoją jednostkę zamiejscową posiada także w Chorzowie.

Szkoły niepubliczne także rozmieszczone są stosunkowo równomiernie na terenie całej Aglomeracji. Pomimo tego, że największa liczba szkół wyższych niepublicznych znajduje się w Katowicach - aż 12, to wyższe szkoły niepubliczne posiadają swoje siedziby również na terenie 9 innych miast Aglomeracji Górnośląskiej.

Takie rozproszenie szkół wyższych w Aglomeracji ułatwia młodym ludziom decyzję o pozostaniu na terenie swojego miejsca zamieszkania i podjęciu kształcenia na poziomie wyższym.

Równomierne rozmieszczenie placówek edukacyjnych w Aglomeracji Górnośląskiej powoduje tym samym dostępność wykwalifikowanych pracowników nie tylko w samych Katowicach, ale również w pozostałych miastach Aglomeracji, zwiększając atrakcyjność inwestycyjną zarówno Aglomeracji Górnośląskiej jako całości, jak również każdego z miast wchodzących w jej skład.

ROZDZIAŁ VII – SZKOLNICTWO WYŻSZE W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ ZE WZGLĘDU NA PROFIL KSZTAŁCENIA

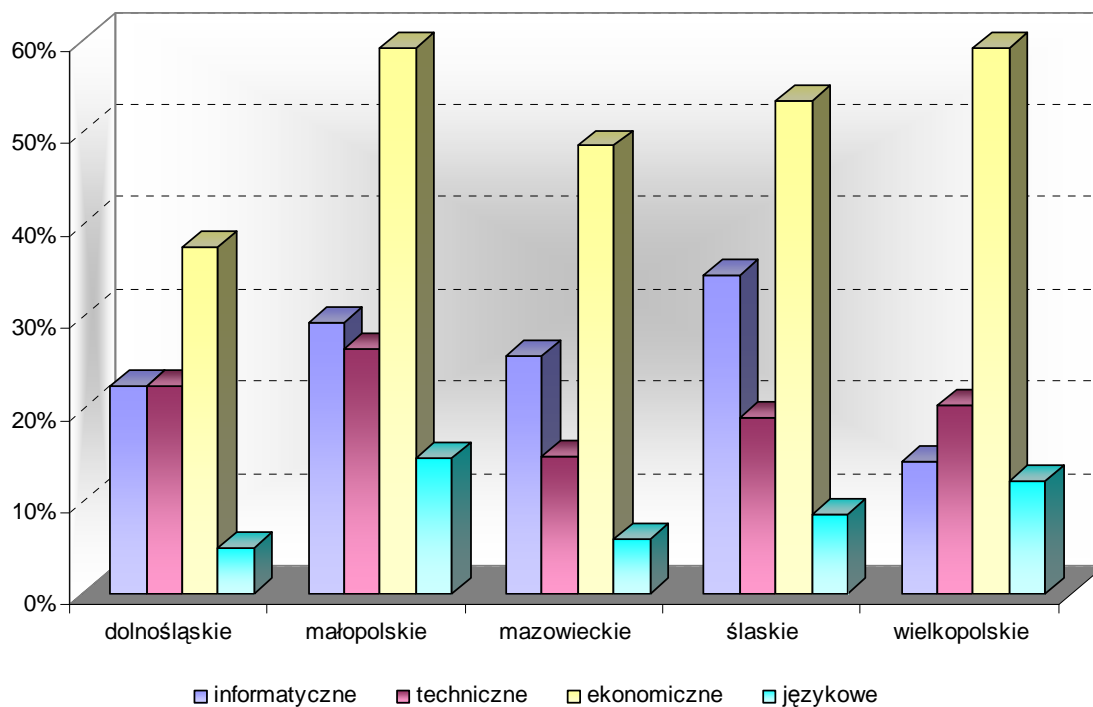
Już od kilku lat nie tylko na terenie Aglomeracji Górnośląskiej ale w całej Polsce obserwujemy duże zainteresowanie podjęciem edukacji na kierunkach o profilu ekonomicznym. Nic więc dziwnego, że liczba szkół wyższych, które w swojej ofercie mają ten właśnie kierunek dominuje. Zainteresowanie podjęciem edukacji ekonomicznej widoczne jest nie tylko wśród abiturientów Aglomeracji Górnośląskiej, ale jest to najpopularniejszy profil kształcenia we wszystkich województwach, które zostały poddane analizie.⁴

We wszystkich porównywanych województwach, z wyłączeniem województwa wielkopolskiego, drugie miejsce pod względem liczebności zajmują szkoły o profilu informatycznym, trzecie szkoły techniczne, natomiast na ostatnim miejscu plasują się szkoły, w których można kształcić się na jednej z filologii obcych.

Województwo śląskie w porównaniu do pozostałych analizowanych województw zajmuje najwyższą pozycję pod względem ilości szkół o profilu informatycznym. Szkoły te stanowią 35 % wszystkich szkół wyższych województwa. Pod względem proporcji wyższych szkół technicznych do ogólnej liczby szkół w 5 analizowanych województwach, śląskie zajmuje 4 pozycję. Na ostatnim miejscu plasuje się województwo mazowieckie, co obrazuje poniższy wykres.

⁴ Na potrzeby niniejszej analizy podzielono uczelnie wyższe na cztery profile kształcenia: informatyczne, techniczne, ekonomiczne oraz językowe. Poszczególne uczelnie wyższe zostały zaklasyfikowane do określonych profili na podstawie rodzajów kierunków studiów jakie oferują. Przykładowo, do szkół o profilu ekonomicznym zaliczono każdą szkołę wyższą, która oferuje co najmniej jeden z kierunków zaliczanych do ekonomicznych. Następnie obliczono procentowy udział liczby szkół określonych profili w ogólnej liczbie szkół wyższych danego województwa.

PROCENTOWY UDZIAŁ SZKÓŁ WYŻSZYCH OKREŚLONYCH PROFILI W OGÓLNEJ LICZBIE SZKÓŁ WYŻSZYCH W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH

Źródło: Wykaz uczelni publicznych i niepublicznych wpisanych do rejestru Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na dzień 06.04.2007

Poniżej przedstawiamy rozkład procentowy szkół wyższych o różnym profilu kształcenia w analizowanych województwach.

	informatyczne	techniczne	ekonomiczne	językowe
dolnośląskie	23%	23%	38%	5%
małopolskie	29%	26%	59%	15%
mazowieckie	26%	15%	49%	6%
śląskie	35%	19%	53%	9%
wielkopolskie	14%	20%	59%	12%

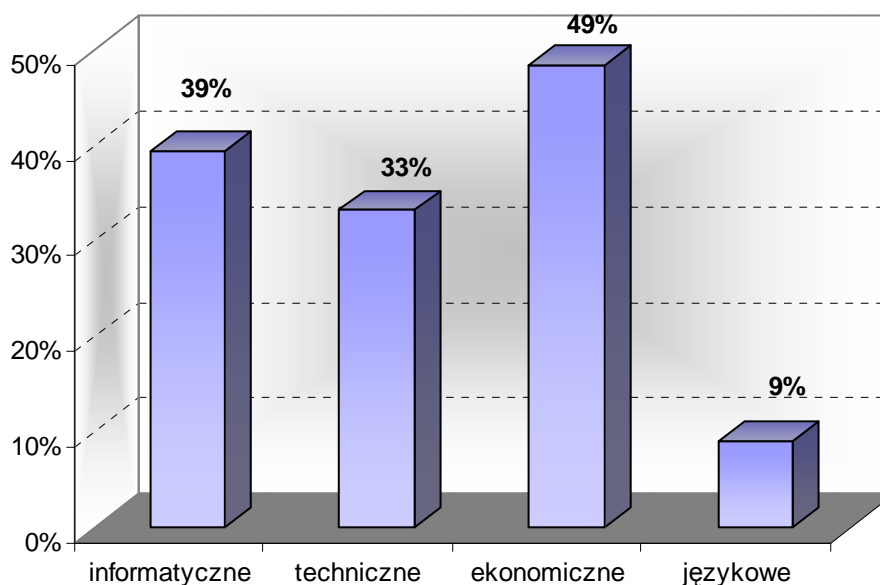
Źródło: Wykaz uczelni publicznych i niepublicznych wpisanych do rejestru Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na dzień 06.04.2007

W miastach Aglomeracji Górnośląskiej największy odsetek stanowią szkoły o profilu ekonomicznym. Oznacza to, że 49% wszystkich szkół na tym terenie oferuje co najmniej jeden z kierunków ekonomicznych. Jest to sytuacja, która z punktu widzenia planowanych inwestycji w Aglomeracji Górnośląskiej wydaje się być bardzo korzystna, bowiem na terenie tym potencjalni inwestorzy mają zagwarantowany dostęp do wysoko wykwalifikowanej kadry.

Na terenie Aglomeracji Górnośląskiej istnieje również znaczący odsetek uczelni, w których można kształcić się na kierunkach zaliczanych do informatycznych. Uczelnie te stanowią 39% wszystkich uczelni Aglomeracji Górnośląskiej, co zapewnia dostęp do wysoko wykwalifikowanych specjalistów z dziedziny IT.

Istotnym jest również fakt, iż na terenie naszej Aglomeracji inwestorzy mają możliwość zatrudniania wyspecjalizowanej kadry w różnych obszarach technicznych związanych z prowadzoną przez nich działalnością gospodarczą. Uczelnie techniczne stanowią bowiem 33% wszystkich uczelni Aglomeracji.⁵

PROCENTOWY UDZIAŁ SZKÓŁ WYŻSZYCH OKREŚLONYCH PROFILI W OGÓLNEJ LICZBIE SZKÓŁ WYŻSZYCH W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

Źródło: Wykaz uczelni publicznych i niepublicznych wpisanych do rejestru Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na dzień 06.04.2007

⁵ W tym przypadku w zestawieniu brano pod uwagę również wydziały uczelni państwowych znajdujące się poza główną siedzibą danej uczelni.

Na uwagę zasługuje fakt, że uczelnie techniczne, na czele z Politechniką Śląską, które generują absolwentów najbardziej poszukiwanych na rynku pracy nie tylko na Śląsku, ale i w całej Polsce, posiadają swoje wydziały w trzech innych miastach Aglomeracji. W Tychach oraz w Bytomiu znajduje się Wydział Transportu, a w Katowicach studenci mogą kształcić się na kierunkach oferowanych przez Wydział Inżynierii Materiałowej i Metalurgii.

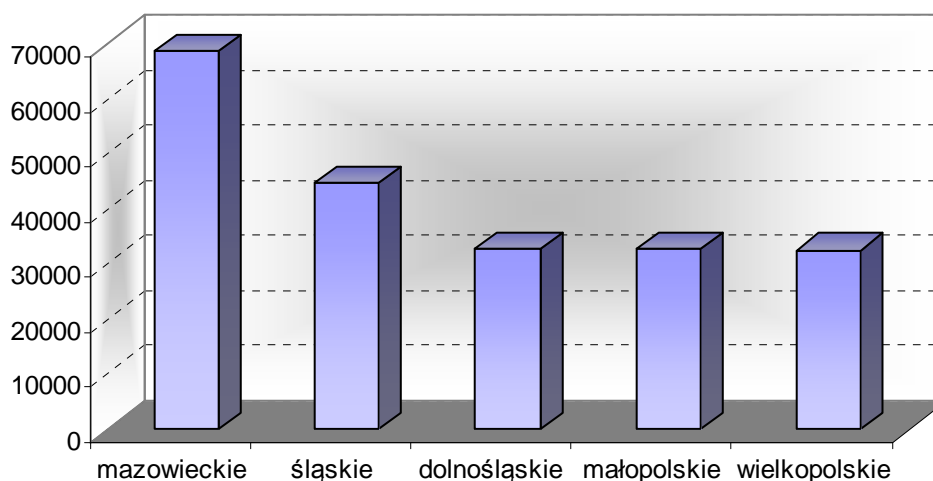
Uczelnie wyższe w Aglomeracji Górnośląskiej rozmieszczone są równomiernie także pod względem profilu kształcenia, co powoduje dostępność absolwentów różnych specjalności w największych miastach Aglomeracji.

ROZDZIAŁ VIII – ABSOLWENCI I STUDENCI AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ JAKO POTENCJALNA KADRA NA RYNKU PRACY

W rozdziale VI przedstawiono potencjał Aglomeracji Górnośląskiej pod względem ilości państwowych i prywatnych placówek kształcących kadry. Wyraźnie widać, iż województwo śląskie ma najwięcej szkół wyższych na terenie południowej Polski. Oznacza to również, że mamy najwięcej kształcących się studentów i absolwentów opuszczających mury poszczególnych szkół.

Województwo śląskie to region, który w porównaniu do pięciu badanych województw pochwalić się może dużą ilością absolwentów około 45 tysięcy osób. Posiadamy więc znaczący potencjał kadry, która gotowa jest podjąć zatrudnienie w firmach rozpoczynających działalność na terenie Aglomeracji Górnośląskiej. W statystykach tych wyprzedza nas tylko województwo mazowieckie, gdzie liczba absolwentów jest na poziomie 69 000 osób. Dla porównania w województwie małopolskim dostępna dla rynku pracy liczba absolwentów to 33 tysiące osób, a w województwie dolnośląskim i wielkopolskim jest to liczba na poziomie 32 tysiące.

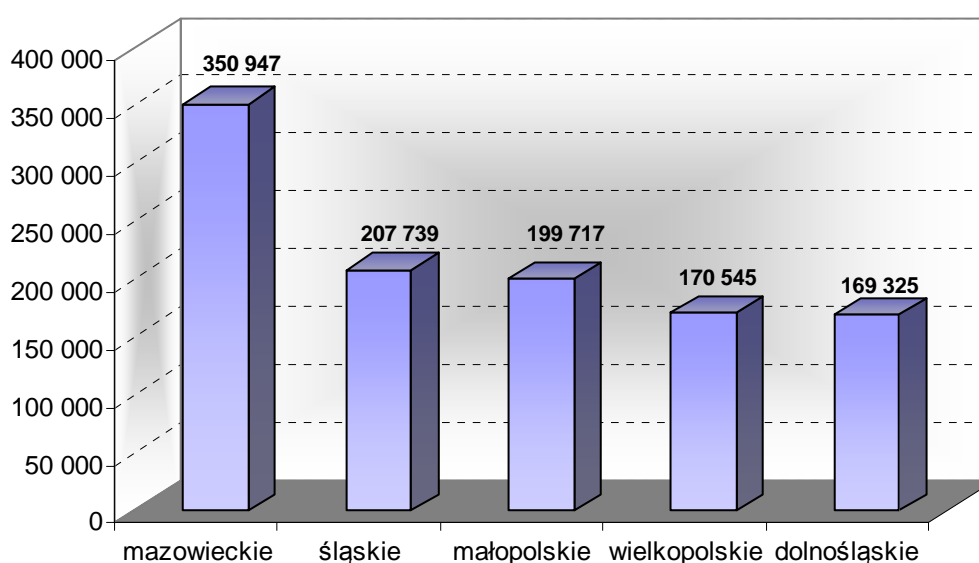
LICZBA ABSOLWENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH W ANALIZOWANYCH
WOJEWÓDZTWACH W 2006 ROKU

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Regionalnych

Województwo śląskie, w porównaniu do pozostałych analizowanych województw, może poszczycić się dużą liczbą osób, które podejmują kształcenie w uczelniach wyższych. W roku 2006 liczba studentów wynosiła 208 tysięcy osób, co plasowało nasz region na drugim miejscu wśród pięciu poddawanych analizie województw. Na pierwszym miejscu plasowało się województwo mazowieckie z liczbą 350 tysięcy studentów. W województwie śląskim kształcą się około 9 tysięcy studentów więcej niż w województwie małopolskim i o 38 tysięcy więcej niż w województwie dolnośląskim. Dane te potwierdza poniżej przedstawiony wykres.

LICZBA STUDENTÓW W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH W 2006 ROKU

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Regionalnych

Na terenie województwa śląskiego kształcą się najwięcej studentów wyższych szkół technicznych, w porównaniu z analizowanymi województwami. Górny Śląsk może również poszczycić się jedną z największych ilości studentów wyższych szkół ekonomicznych. Interesującą jest również znaczna liczba studentów kształcących się na kierunkach proponowanych przez Akademię Wychowania Fizycznego. Jest to bowiem jedyna wyższa uczelnia publiczna kształcąca specjalistów w zakresie turystyki.

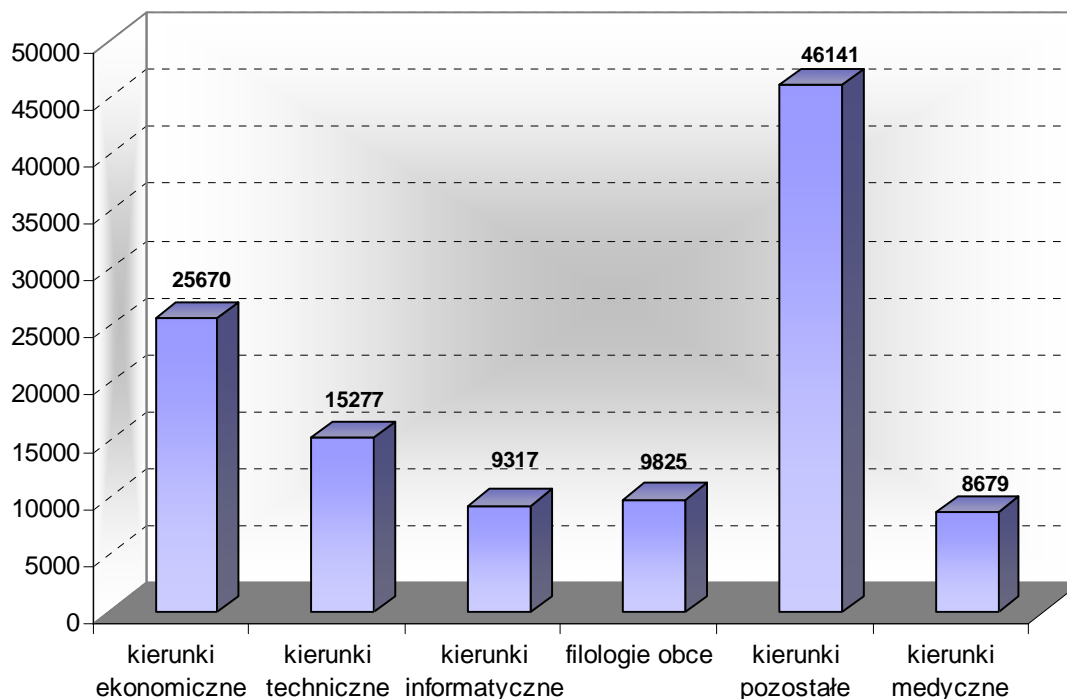
LICZBA STUDENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH RÓŻNYCH PROFILI W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH W 2006 ROKU

	dolnośląskie	małopolskie	mazowieckie	śląskie	wielkopolskie
szkoły wyższe ogółem	169 325	199 717	350 947	207 739	170 545
uniwersytety	39 701	42 476	74 304	39 484	51 728
wyższe szkoły techniczne	32 443	45 495	53 855	59 226	19 023
wyższe szkoły rolnicze	11 896	12 526	35 393	153	12 845
wyższe szkoły ekonomiczne	34 674	51 725	87 697	63 505	34 123
wyższe szkoły pedagogiczne	7 353	17 367	13 383	16 228	0
akademie medyczne	4 800	0	8 659	6 439	7 116
akademie wychowania fizycznego	4 091	4 350	3 830	4 517	3 199
wyższe szkoły artystyczne	1 688	1 752	2 376	1 245	2 420
wyższe szkoły teologiczne	1 273	4 573	2 934	245	102
pozostałe szkoły wyższe o profilu uniwersyteckim	810	0	34 263	3 324	10 922
wyższe szkoły zawodowe	30 596	19 453	34 253	13 373	29 067

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Regionalnych

W województwie śląskim najwięcej osób podejmuje kształcenie na Uniwersytecie Śląskim w roku 2006 było to liczba około 37 293 studentów. Również we wszystkich szkołach wyższych, które kształcą pod kątem ekonomii, informatyki i kierunków technicznych, liczba osób studiujących jest imponująca. Politechnika Częstochowska może pochwalić się 16 764 osób, a Akademia Ekonomiczna im. Karola Adamieckiego 12 976 osób, które podjęły kształcenie w ich murach.

LICZBA STUDENTÓW POSZCZEGÓLNYCH KIERUNKÓW STUDIÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2006 ROKU

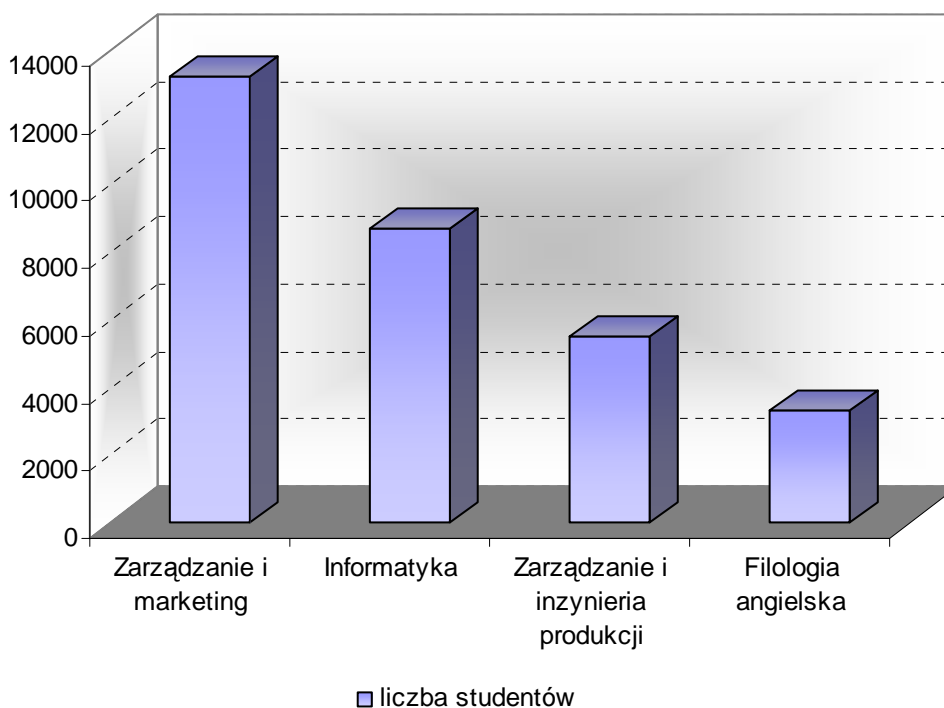
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez szkoły wyższe

Jak widać na powyższym wykresie kierunki ekonomiczne cieszą się bardzo dużą popularnością. W 2006 roku podjęto na nich edukację 26 tysięcy osób. Największa liczba studentów, których liczba w roku 2006 osiągnęła 46 tysięcy osób podejmuje kształcenie na kierunkach takich jak: prawo, nauki społeczne, matematyka i fizyka lub biologia i chemia. Wymienione powyżej rodzaje studiów na naszym wykresie zostały ujęte w grupie tzw. kierunków pozostałych.

Potencjał kadrowy to nie tylko absolwenci, którzy po zakończeniu edukacji są gotowi podjąć pełnoetatową pracę. Takim potencjałem są również studenci, którzy bardzo często podejmują kształcenie w trybie zaocznym, co pozwala im na pogodzenie obowiązków związanych z pracą i studiami

Statystyki prowadzone przez Uczelnie wyższe województwa śląskiego pokazują, iż do najbardziej obleganych kierunków należą: Zarządzanie i marketing – 13 240 osób, Informatyka – 8 730 osób, Zarządzanie i inżynieria produkcji – 5 528 osób oraz filologia angielska – 3 342 osób.

NAJBARDZIEJ POPULARNE KIERUNKI STUDIÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2006 ROKU

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez szkoły wyższe

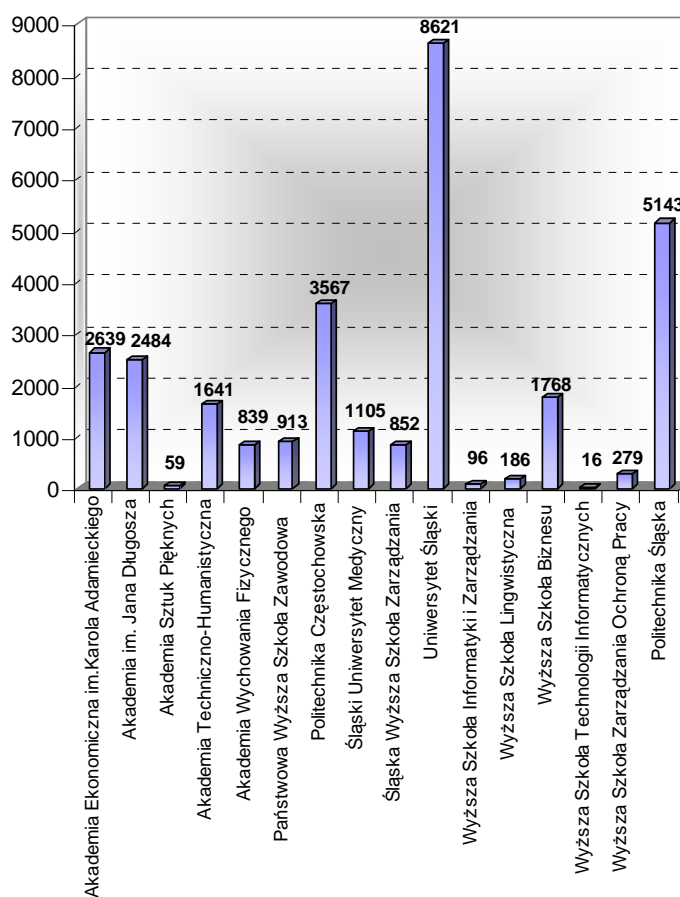
Wyniki rekrutacji studentów rozpoczynających naukę w roku akademickim 2006/2007 pokazują, że najpopularniejszymi kierunkami studiów w Aglomeracji Górnośląskiej są obecnie:

- psychologia – 15,3 osoby/miejsce
- filologia hiszpańska – 14,5 osoby/miejsce
- filologia angielska – 12,8 osoby/miejsce
- socjologia reklamy i komunikacja społeczna – 11,3 osoby/miejsce
- pedagogika – 10,5 osoby/miejsce
- farmacja – 10,5 osoby/miejsce
- kierunek lekarsko – dentystyczny – 10,3 osoby/miejsce

Wśród kierunków technicznych popularnością cieszą się: budownictwo (3,2 osoby/miejsce), architektura i urbanistyka (2,85 osoby/miejsce) oraz automatyka i robotyka (2,3 osoby/miejsce).

Uniwersytet Śląski w 2006r. ukończyło 8 621 studentów. Również duża liczba osób kończy szkoły o profilu ekonomicznym i technicznym. Najwięcej absolwentów w roku 2006r. opuściło mury Politechniki Śląskiej – 5 143 osób, Politechniki Częstochowskiej – 3 567 osób oraz Akademii Ekonomicznej im. Karola Adameckiego w Katowicach – 2 639 osób. Na terenie województwa działają także młode uczelnie takie jak: Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości, Polsko-Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych oraz Wyższa Szkoła Ekologii, które, ze względu na krótki czas działalności, nie posiadają jeszcze absolwentów.

LICZBA ABSOLWENTÓW WYBRANYCH SZKÓŁ WYŻSZYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W 2006 ROKU

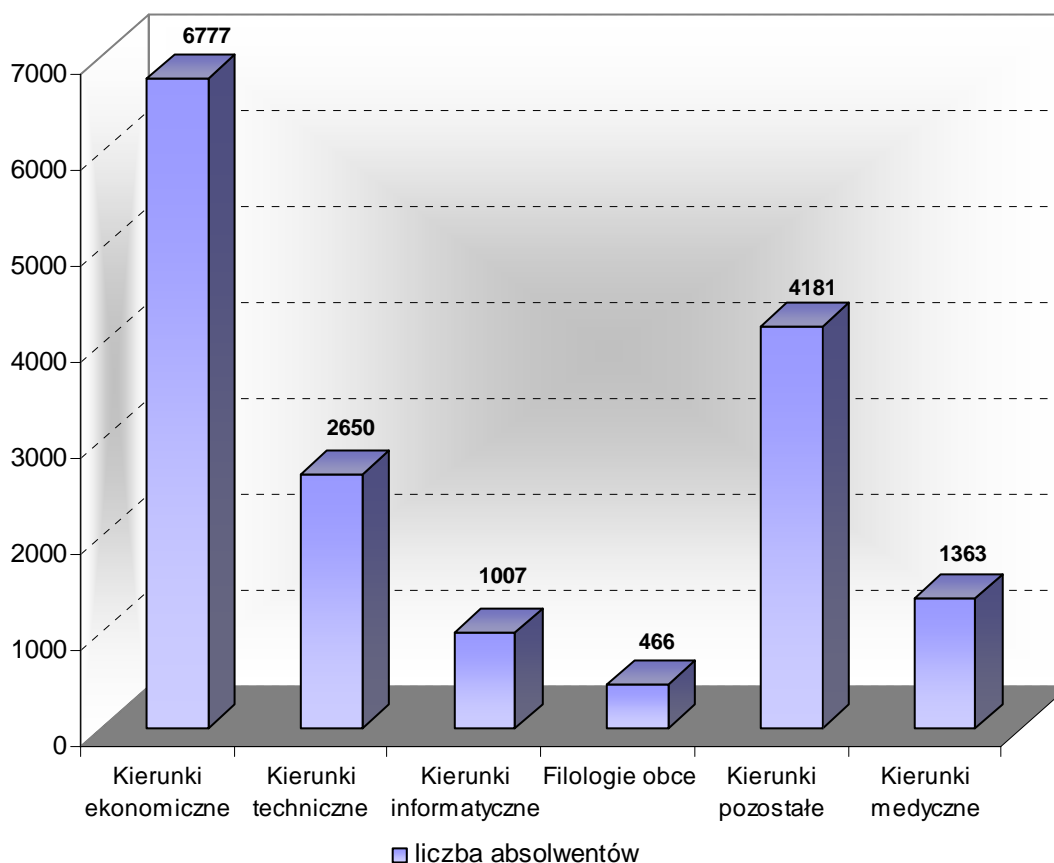

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez szkoły wyższe

Uczelnie wyższe na terenie województwa śląskiego co roku kończy około 45 tysięcy osób. Najwięcej osób legitymuje się dyplomem świadczącym o ukończeniu studiów o profilu

ekonomicznym. W 2006r. było to około 7 000 osób. Kolejne pozycje, co do liczby absolwentów zajmują kierunki takie jak politologia, pedagogika, stosunki międzynarodowe itp., zaliczone do grupy kierunków pozostałych. Co roku kończy je około 4 200 osób.

LICZBA ABSOLWENTÓW POSZCZEGÓLNYCH KIERUNKÓW STUDIÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2006 ROKU

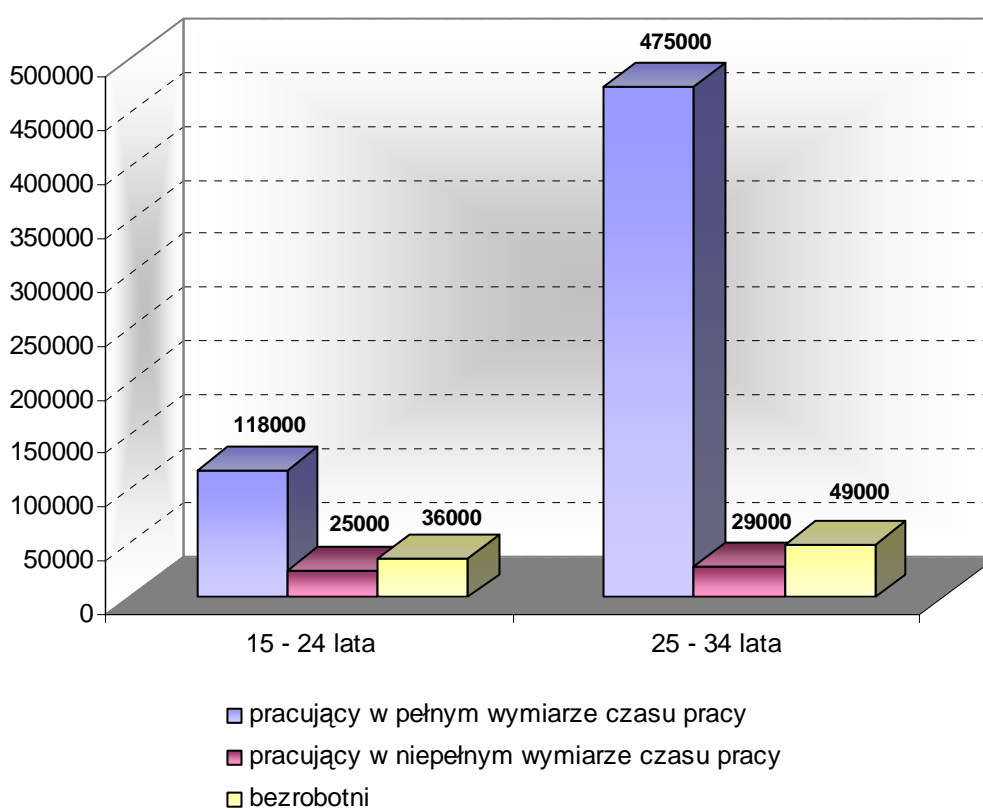
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez szkoły wyższe

Doskonale wiadomo, iż im lepsze wykształcenie mieszkańców danego regionu, tym staje się on bardziej atrakcyjnym rejonem do inwestowania. Wskaźnikiem potencjału edukacyjnego danego regionu jest odsetek ludności z wyższym wykształceniem oraz stosunek liczby studentów do liczby mieszkańców miasta. Województwo śląskie wyróżnia się pod tym względem na tle innych badanych województw. Dla przykładu w Katowicach - stolicy Aglomeracji stosunek liczby studentów do liczby mieszkańców wynosi 21% i należy do najwyższych w grupie miast badanych w ramach raportu. Dla porównania, w Warszawie

stosunek liczby studentów do liczby mieszkańców nie prezentuje się już tak korzystnie i wynosi 16%.⁶

Chcąc sprostać rosnącym wymaganiom jakie przed kandydatami do pracy stawiają potencjalni pracodawcy młodzi ludzie chętnie podejmują pracę już w trakcie trwania nauki. Daje im to możliwość zdobycia pierwszych doświadczeń zawodowych i czyni ich bardziej atrakcyjnymi kandydatami na rynku pracy.

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 – 34 LATA W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2007 ROKU

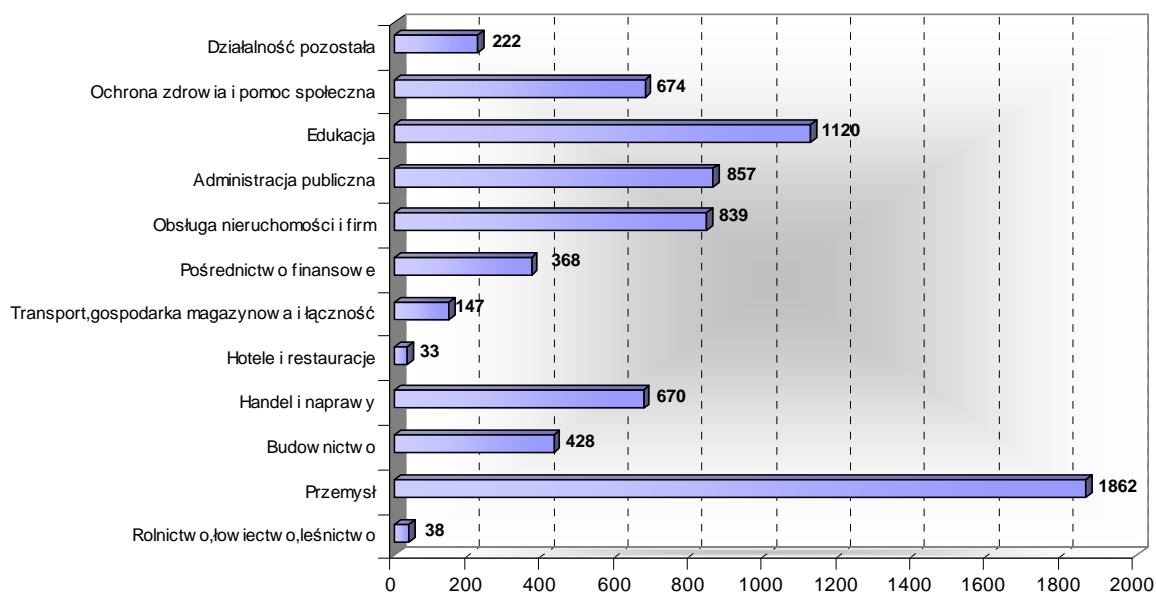
Źródło: „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie śląskim w 2007 roku” Urząd Statystyczny w Katowicach

Największa grupa absolwentów szkół wyższych w 2005 roku podjęła pracę w przemyśle (ok. 25 % wszystkich absolwentów). Znaczny odsetek absolwentów rozpoczęło swoją karierę zawodową w administracji publicznej (ok. 12 % absolwentów) oraz w przedsiębiorstwach zajmujących się obsługą nieruchomości oraz świadczących usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej na rzecz innych firm (ok. 11 % absolwentów). Obecnie osoby

⁶ [http://www.pwc.com/pl/pol/ins-sol/publ/2007/raporty_miast.html]

te mogą stanowić grupę potencjalnych pracowników posiadających pierwsze doświadczenia zawodowe w poszczególnych obszarach.

LICZBA ABSOLWENTÓW PODEJMUJĄCYCH PIERWSZĄ PRACĘ W POSZCZEGÓLNYCH SEKTORACH RYNKU W 2005 ROKU W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Źródło: „Rocznik statystyczny województwa śląskiego 2006” Urząd Statystyczny w Katowicach

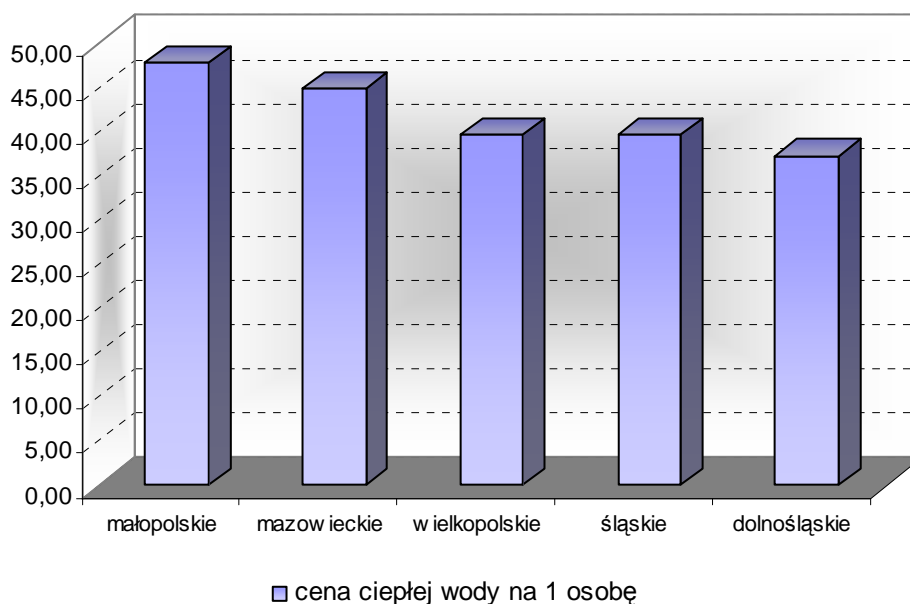
Widać więc, że ulokowanie inwestycji na terenie Aglomeracji Górnośląskiej będzie dobrym wyborem, który poza innymi atutami regionu zapewni Państwu dostęp do wysoko wykwalifikowanej kadry.

ROZDZIAŁ IX – ANALIZA WYBRANYCH ELEMENTÓW KOSZTÓW ŻYCIA W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ NA TLE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO, MAZOWIECKIEGO, MAŁOPOLSKIEGO I DOLNOŚLĄSKIEGO

Pomimo zmian społeczno – ekonomicznych, które już od jakiegoś czasu możemy obserwować, Polska pozostaje krajem relatywnie tanim. Zarówno żywność, transport publiczny, bilety wstępów, a nawet zakwaterowanie są tańsze niż w krajach Europy Zachodniej. Biorąc pod uwagę wskaźnik poziomu cen, powiedzieć można, iż ceny podstawowych dóbr konsumpcyjnych w Polsce kształtują się na poziomie ok. 53% średniej UE. Warto również pamiętać, że ceny w dużych miastach mogą istotnie różnić się od tych na prowincji. Poniżej przedstawiono wybrane elementy kosztów życia, które powinny być uwzględniane przez potencjalnych inwestorów szczególnie w tych przypadkach, gdzie konieczne będzie pozyskanie kadry z różnych regionów Polski i przyciągnięcie ich do miejsca, w którym planowana jest inwestycja. W analizie uwzględnione są ceny gazu, wody, prądu, centralnego ogrzewania, wynajmu mieszkania, biletu miesięcznego oraz biletu do kina i teatru w takich województwach jak: dolnośląskie, mazowieckie, małopolskie, śląskie oraz wielkopolskie.

Koszty, które mieszkańcy ponoszą korzystając z ciepłej wody wahają się od 47,95 złotych na jedną osobę w województwie małopolskim do 37,34 złotych na osobę w województwie dolnośląskim.

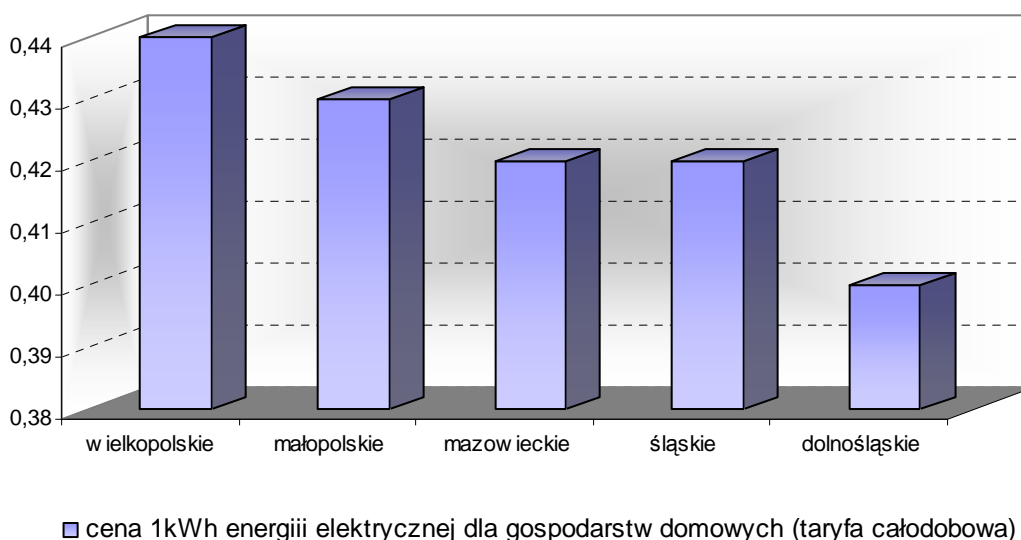
CENA CIEPŁEJ WODY W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH W 2006 ROKU

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Regionalnych

Koszty zużycia energii elektrycznej w poszczególnych województwach nie są już tak bardzo rozbieżne, jak ceny wody. Najdroższa energia elektryczna jest w województwie wielkopolskim 0,44 złotych/1kWh, a najtańsza w województwie dolnośląskim 0,40 złotych/1kWh.

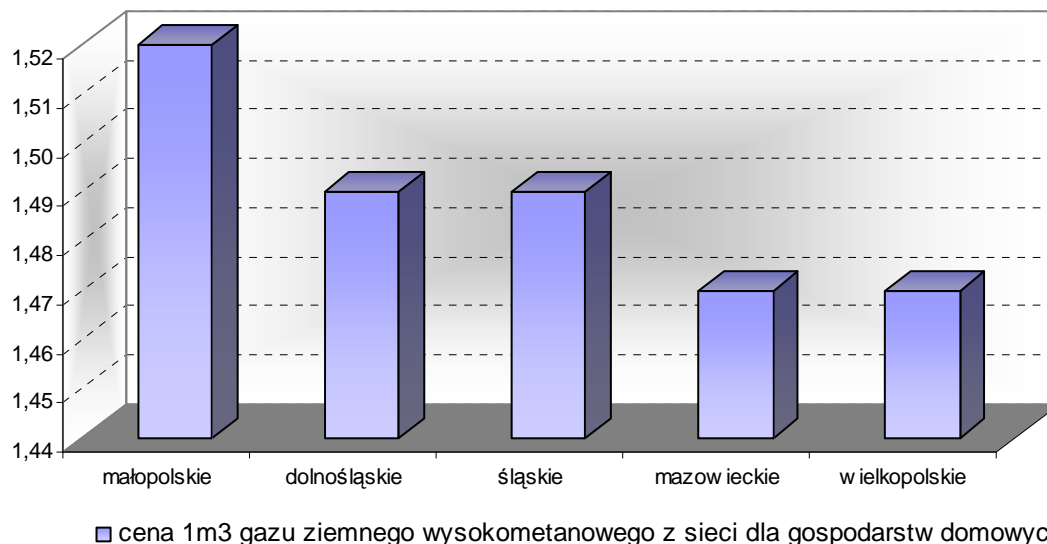
CENA 1kWh ENERGII ELEKTRYCZNEJ W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH W 2006 ROKU

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Regionalnych

Ceny gazu ziemnego dostarczanego do gospodarstw domowych są najwyższe w województwie małopolskim - 1,52 złotych/ 1m³. W województwach śląskim i dolnośląskim cena ta jest o 3 grosze niższa.

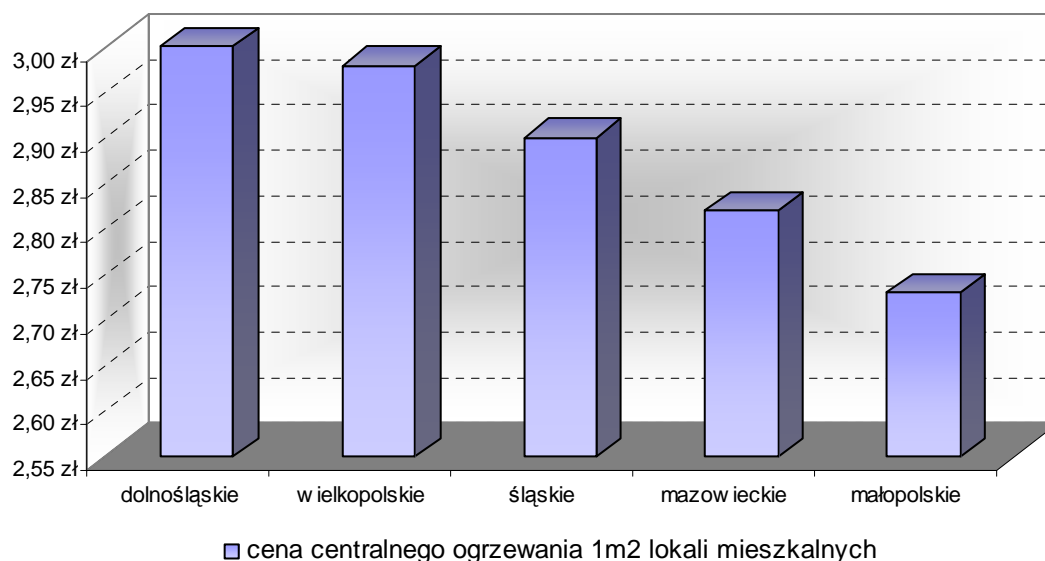
CENA 1 m³ GAZU ZIEMNEGO W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH W 2006 ROKU

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Regionalnych

W poddanych analizie województwach w miarę porównywalne są również koszty centralnego ogrzewania. Najwięcej trzeba zapłacić w województwie dolnośląskim - 3,00 złotych/1m², a najmniej w województwie małopolskim - 2,73 złotych/1m².

CENA CENTRALNEGO OGRZEWANIA W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH W 2006 ROKU

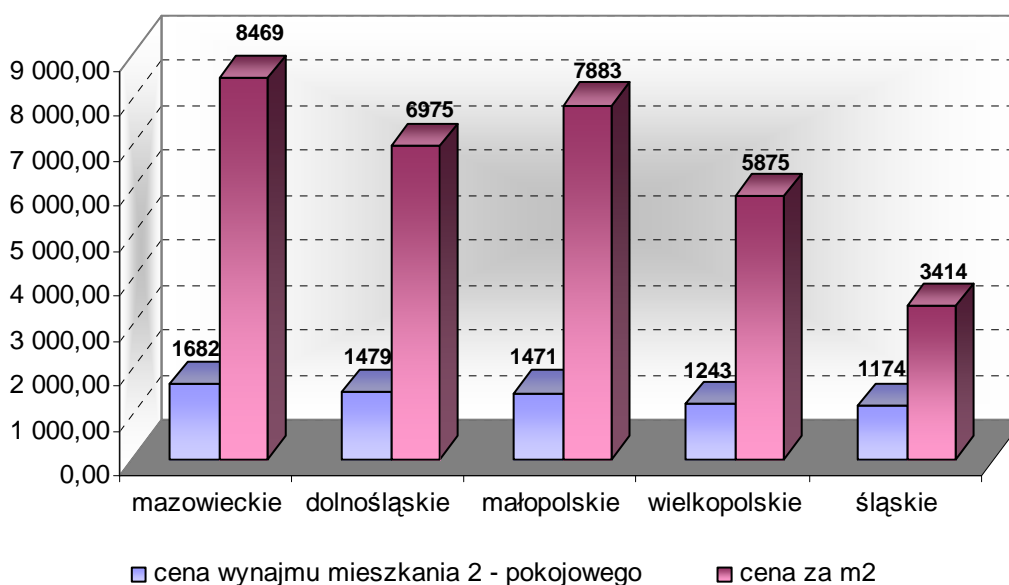

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Regionalnych

Koszty szczególnie interesujące dla potencjalnego pracownika, który będzie zmieniał swoje dotychczasowe miejsce zamieszkania związane są z wynajęciem mieszkania. Cena wynajmu mieszkania 2 pokojowego bardzo się różni w wybranych przez nas do analizy województwach. Najtaniej za wynajem zapłacimy w województwie śląskim 1 174,00 złote, a najdrożej w województwie mazowieckim, gdzie koszty kształtują się na poziomie 1 682,00 złote.

Podobnie szacuje się średnia cena zakupu mieszkania. Średnia cena zakupu jednego metra kwadratowego mieszkania w województwie śląskim jest ponad dwukrotnie niższa niż w województwie mazowieckim i małopolskim. Na Górnym Śląsku cena ta kształtuje się bowiem na poziomie około 3 414,00 złotych, w województwie mazowieckim - 8 469,00 złotych, a w Małopolsce - 7 883,00 złotych.

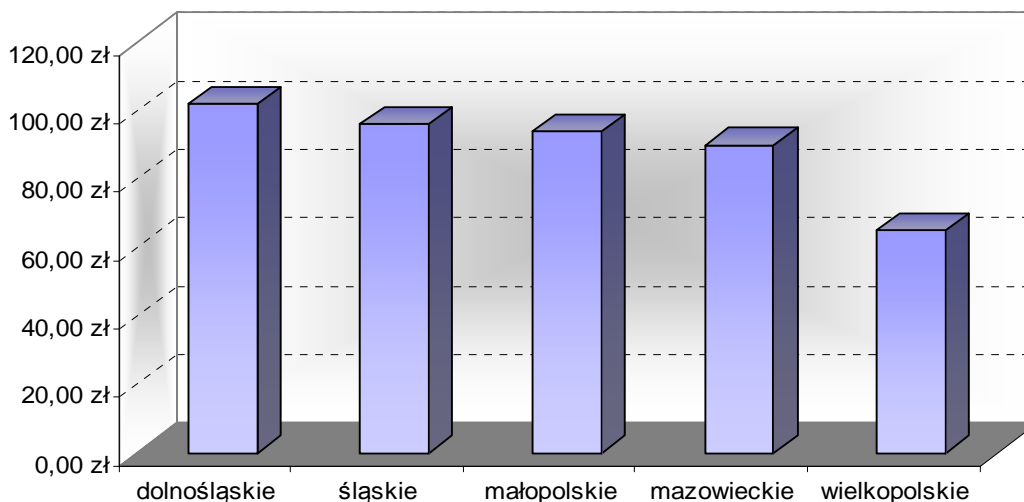
ŚREDNIA CENA WYNAJMU I ZAKUPU MIESZKANIA W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH W 2007 ROKU

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z biur nieruchomości w analizowanych województwach

Komunikacją miejską najtaniej można podróżować w województwie wielkopolskim, gdzie bilet miesięczny kosztuje 65 złotych. Największe koszty dojazdu do pracy komunikacją miejską mieszkańcy ponoszą w województwie dolnośląskim. Tam cena biletu miesięcznego wynosi 102 złote.

CENA BILETU MIESIĘCZNEGO NA KOMUNIKACJĘ MIEJSKĄ W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH W 2007 ROKU

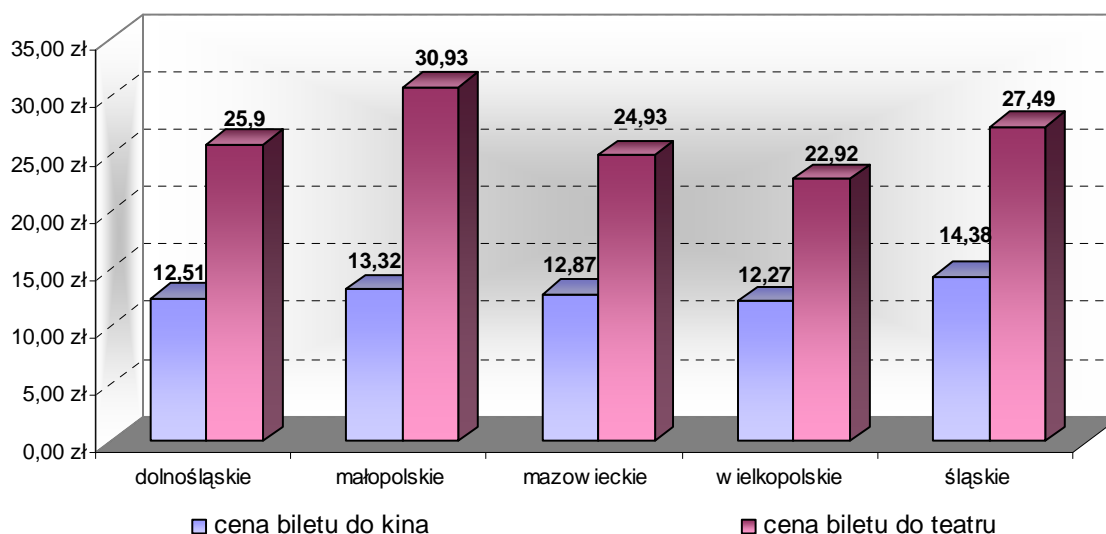

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Przedsiębiorstw Komunikacji Miejskiej w analizowanych województwach

Istotnym elementem branym pod uwagę przez pracowników zmieniających miejsce zamieszkania ze względu na miejsce pracy, jest atrakcyjność kulturalna regionu.

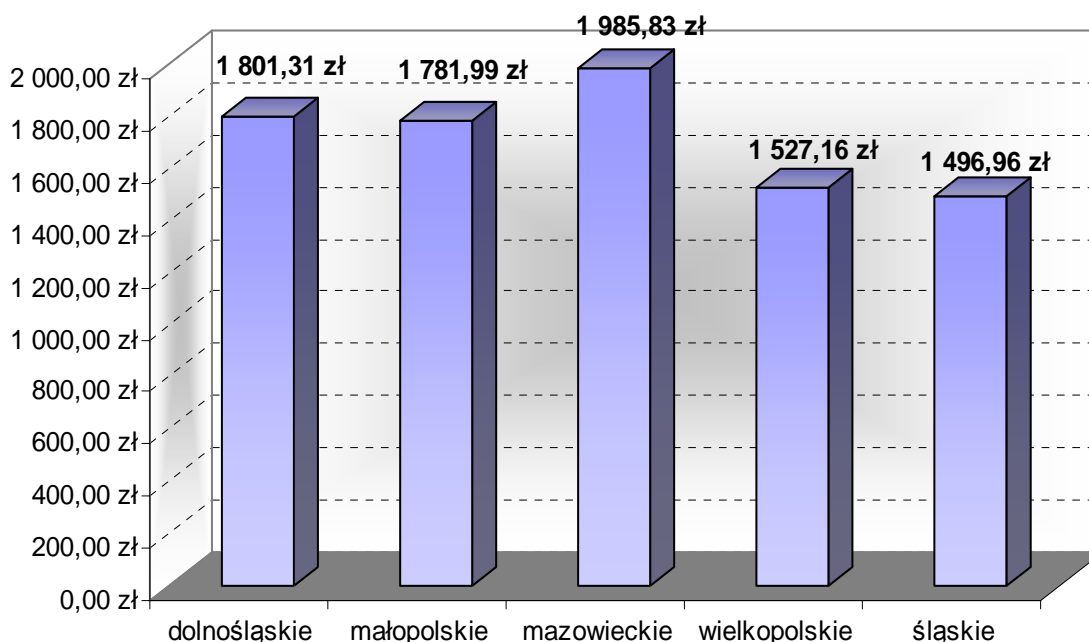
Poniżej przedstawiono różnicę w cenach biletów do kin i teatrów w poszczególnych województwach. Chcąc zobaczyć spektakl najwięcej za bilet do teatru trzeba zapłacić w województwie małopolskim (30,93 złotych), natomiast najmniej w Wielkopolsce (22,92 złote). Bilety do kina są najdroższe w województwie śląskim (14,38 złotych), najtańsze zaś w województwie wielkopolskim (12,27 złotych).

CENY BILETÓW DO KINA I TEATRU W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH W 2007 ROKU (w złotych)

Reasumując koszty życia w poszczególnych regionach największe wydatki ponoszą mieszkańcy Mazowsza, najmniejsze zaś mieszkańcy województwa śląskiego.⁷

ŚREDNIE ŁĄCZNE KOSZTY ŻYCIA W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH

Źródło: Opracowanie własne

Zaprezentowane dane pokazują, iż teren Aglomeracji Górnośląskiej jest obszarem, który będzie interesujący jako obszar do zamieszkania dla potencjalnych kandydatów do pracy w nowopowstałych przedsiębiorstwach. Jest to szczególnie interesująca informacja szczególnie w powiązaniu z wynagrodzeniami, które proponowane są przez pracodawców w poszczególnych regionach i branżach. Informacje o poziomie wynagrodzeń w poszczególnych regionach przedstawione zostały w kolejnym rozdziale.

⁷ Średnie miesięczne łączne koszty życia stanowi suma: średniej ceny wynajmu 2 pokojowego mieszkania o pow. 45 m², średniej ceny 1 m³ zimnej wody pomnożonej przez średnie zużycie w ciągu miesiąca przez osobę dorosłą, średniej ceny 1 kWh energii elektrycznej pomnożonej przez średnie zużycie w ciągu miesiąca przez osobę dorosłą, średniej ceny 1 m³ gazu ziemnego pomnożonej przez średnie zużycie w ciągu miesiąca przez osobę dorosłą, średniej ceny centralnego ogrzewania 1 m² mieszkania pomnożonej przez 45 m², ceny biletu miesięcznego na komunikację miejską, ceny 1 biletu do kina i 1 biletu do teatru.

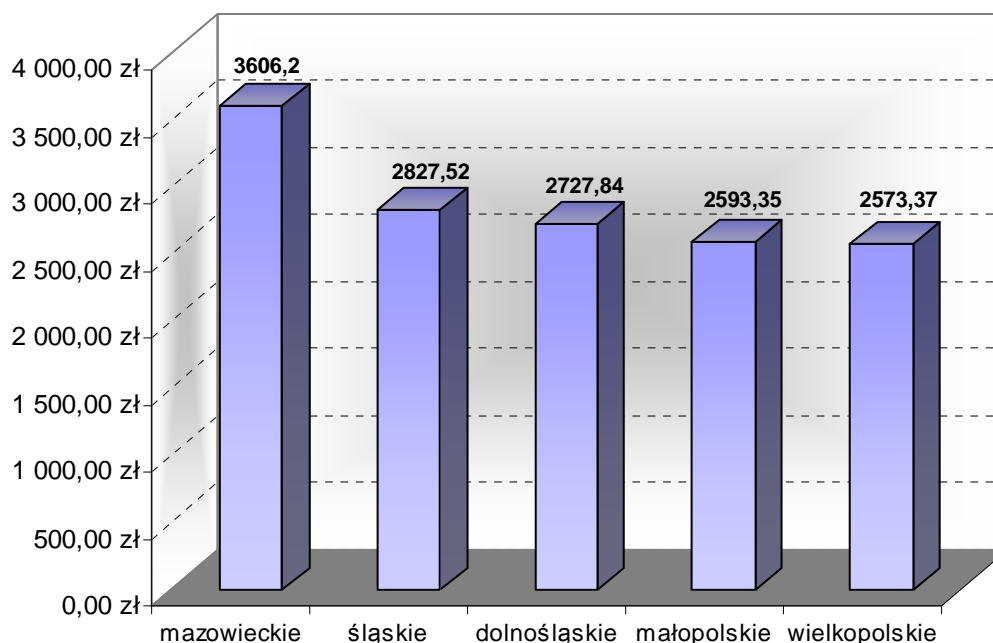
ROZDZIAŁ X – ANALIZA WYNAGRODZEŃ W AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ NA TLE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOSLKIEGO, MAZOWIECKIEGO, MAŁOPOLSKIEGO I DOLNOŚLĄSKIEGO

Polska to kraj, w którym poziom wynagrodzenia jest stosunkowo niski. Wśród osób pracujących w przedsiębiorstwach przemysłowych i usługowych w Polsce przeciętne roczne wynagrodzenie kształtuje się na poziomie ok. 25% przeciętnego wynagrodzenia we wszystkich krajach członkowskich UE. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2006 r. w Polsce ogółem wyniosło 2 433,95 zł. W poszczególnych branżach rozkład średnich miesięcznych stawek brutto przedstawiał się w następujący sposób: w pośrednictwie finansowym – 3 668,78 zł; w górnictwie 4 301,83 zł; w dziale wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, w gaz i wodę – 3 422,30 zł; w dziale administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne – 3 077,35 zł; w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności – 2 274,27 zł; w przemyśle – 2 884,10 zł; w dziale obsługa nieruchomości i firm – 2 171,04 zł; w edukacji – 2 366, 92 zł; w dziale handel i naprawy – 1 670,32 zł; w przetwórstwie przemysłowym – 2 219,38 zł; w budownictwie – 1 861,43 zł; w rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie – 2 398,52 zł; w ochronie zdrowia i opiece społecznej – 1 900,92 zł, w dziale hotele i restauracje – 1 242,04 zł.

Ogólnie poddając analizie poziom wynagrodzeń można stwierdzić, iż w Polsce przeciętne miesięczne wynagrodzenia mężczyzn są wyższe od przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń kobiet.

W poniższym rozdziale przedstawiono informacje dotyczące wynagradzania z uwagi na poziom stanowiska, branżę jak również województwo, w którym ulokowana jest inwestycja.

PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH
W KWIETNIU 2007 ROKU (w złotych brutto)

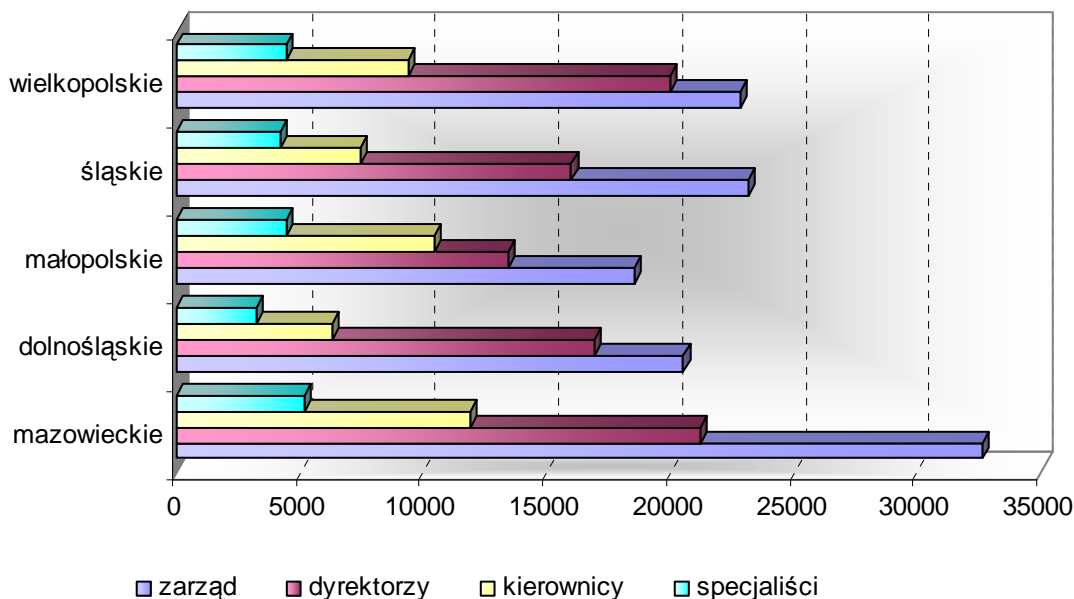

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Najwyższy poziom średniego wynagrodzenia w Polsce w kwietniu 2007 utrzymywał się w województwie mazowieckim, gdzie wynosił on 3 606, 20 zł brutto. Wynagrodzenie w pozostałych porównywanych województwach (śląskim, dolnośląskim, małopolskim i wielkopolskim) utrzymują się na podobnym poziomie i są ok. 850 zł brutto niższe niż na Mazowszu. W województwie śląskim przeciętne wynagrodzenie brutto w kwietniu 2007 roku wynosiło 2827, 52 zł brutto.

Niezależnie od poziomu stanowiskowego najwyższe zarobki otrzymują pracownicy w województwie mazowieckim. Przeciętne wynagrodzenie specjalistów w województwie śląskim w 2006 roku wynosiło 4 160 zł brutto, co plasuje nasz region na czwartym miejscu wśród analizowanych województw. Średnie pensje pracowników zatrudnionych na stanowiskach menedżerskich średniego i wyższego szczebla (z wyłączeniem członków zarządu) w województwie śląskim są na jednym z najniższych poziomów w porównaniu z pozostałymi województwami i wynoszą odpowiednio 7433 zł i 15 960 zł brutto. Analizując z kolei wynagrodzenia członków zarządu można zauważyć, że są one w naszym regionie dość wysokie (choć znacznie niższe niż w województwie mazowieckim).

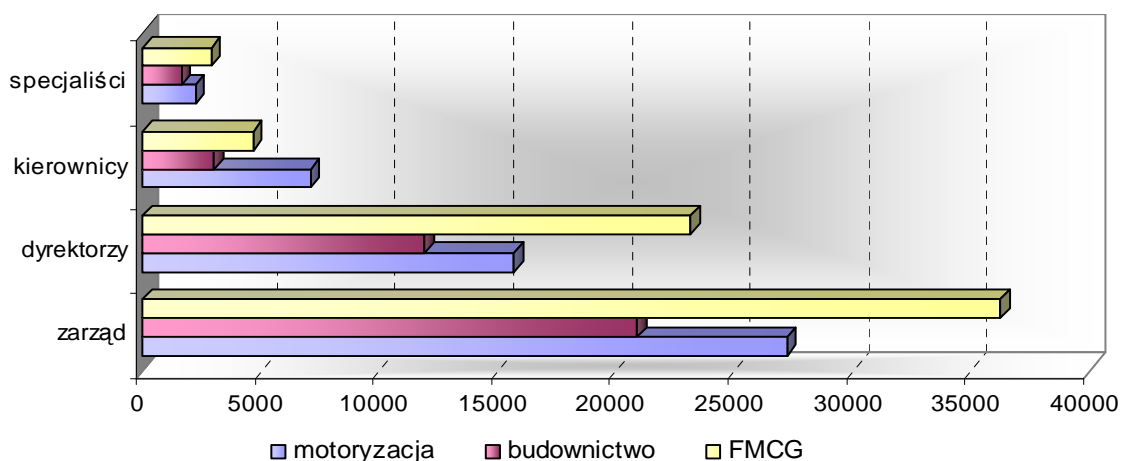
PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO NA RÓŻNYCH POZIOMACH STANOWISKOWYCH W ANALIZOWANYCH WOJEWÓDZTWACH (w zł w 2006 roku)

Źródło: Raport Płacowy AG TEST Human Resources

Analizując zarobki w trzech branżach: FMCG, budowlanej i motoryzacyjnej można zauważyć, że najwyższe wynagrodzenia w 2006 roku osiągnęli pracownicy zatrudnieni w branży FMCG na stanowiskach specjalistów, dyrektorów oraz członków zarządu. Jedynie osoby zatrudnione w branży FMCG na stanowiskach menedżerskich średniego szczebla zarabiałły mniej niż osoby na równorzędnych stanowiskach z branży motoryzacyjnej. Relatywnie najniższe zarobki, niezależnie od poziomu stanowiska w hierarchii organizacyjnej, osiągnęli pracownicy zatrudnieni w budownictwie.

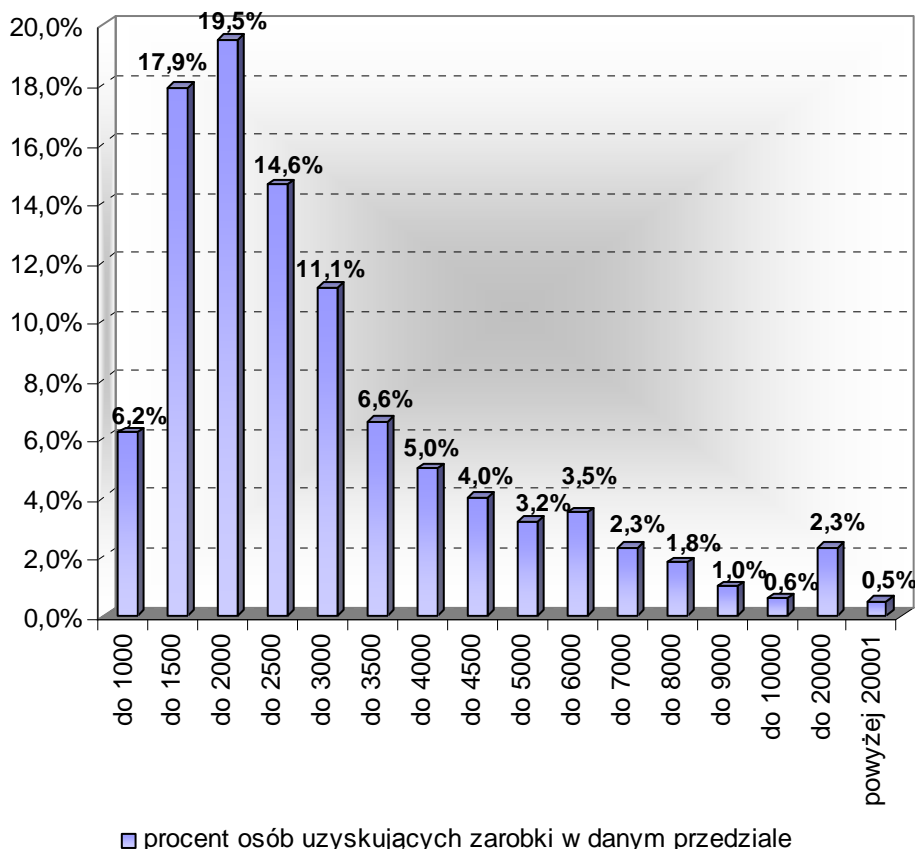
PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO NA RÓŻNYCH POZIOMACH STANOWISKOWYCH W WYBRANYCH BRANŻACH (w zł w 2006 roku)

Źródło: Raport Płacowy AG TEST Human Resources

Poniższe zestawienie obrazuje, że większość mieszkańców województwa śląskiego (prawie 70 %) zarabiała przeciętnie do 3000 zł brutto w 2006 roku. Osoby zarabiające powyżej 10000 zł brutto stanowią znikomy odsetek (zaledwie 3,4 %) pracujących na Śląsku.

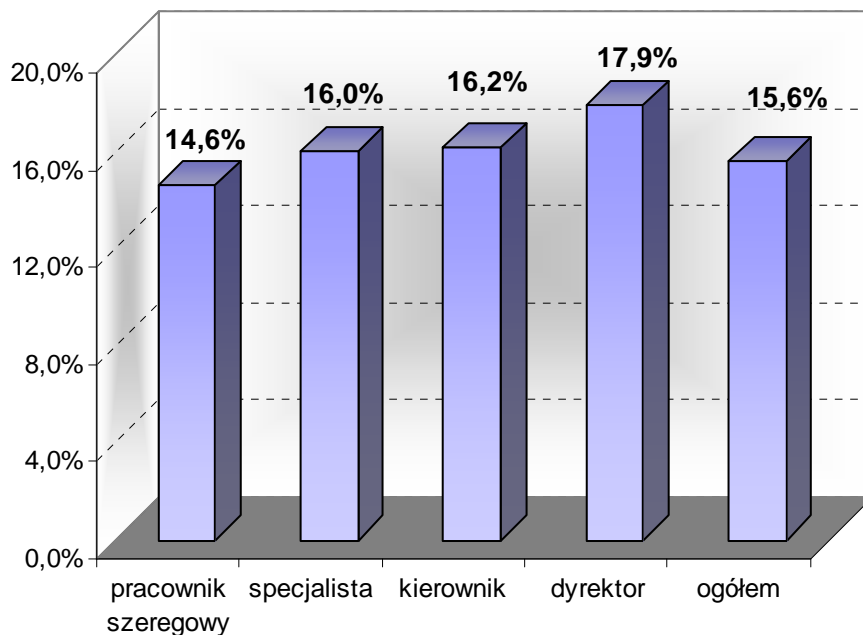
ROZKŁAD WYNAGRODZEŃ W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2006 ROKU

Źródło: Internetowe Badanie Wynagrodzeń Sedlak&Sedlak 2006

Z analizy wynagrodzeń w województwie śląskim wynika, iż procentowy udział premii w wynagrodzeniu całkowitym rośnie wraz ze szczeblem w strukturze organizacyjnej. W przypadku menedżerów wyższego szczebla premia stanowi prawie jedną piątą wynagrodzenia całkowitego, co ma związek z uzależnianiem premii dyrektorów od realizacji celów powiązanych z wynikami całej firmy.

PRZECIĘTNY UDZIAŁ PREMII W WYNAGRODZENIU CAŁKOWITYM
W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2006 ROKU (w %)

Źródło: Internetowe Badanie Wynagrodzeń Sedlak&Sedlak 2006

W województwie śląskim do najpopularniejszych świadczeń dodatkowych niezależnie od poziomu stanowiska należy telefon komórkowy. Korzystają z niego nawet pracownicy szeregowi (9,3 %). Stosunkowo popularnym bonusem jest również samochód służbowy, jednak co ciekawe, korzysta z niego 40,1 % menedżerów wyższego szczebla i tylko 15,1 % średniej kadry kierowniczej. Dyrektorom oferuje się bardzo często również laptopy. Ponadto organizacje chcące zatrzymać najlepszych pracowników na tym poziomie stanowisk zaczynają oferować takie benefisy jak: fundusz reprezentacyjny (dla 16 % badanych), opcje na akcje (dla 1,8 % badanych), udziały lub akcje firmy (dla 7,7 % badanych), mieszkania służbowe (dla 3,6 % badanych). Interesującym jest fakt, że ubezpieczenia dodatkowe oraz bezpłatna dodatkowa opieka medyczna są oferowane podobnej liczbie osób niezależnie od poziomu stanowisk. Relatywnie najrzadziej proponowanymi świadczeniami dodatkowymi są prywatna emerytura oraz prywatna szkoła lub przedszkole dla dzieci.

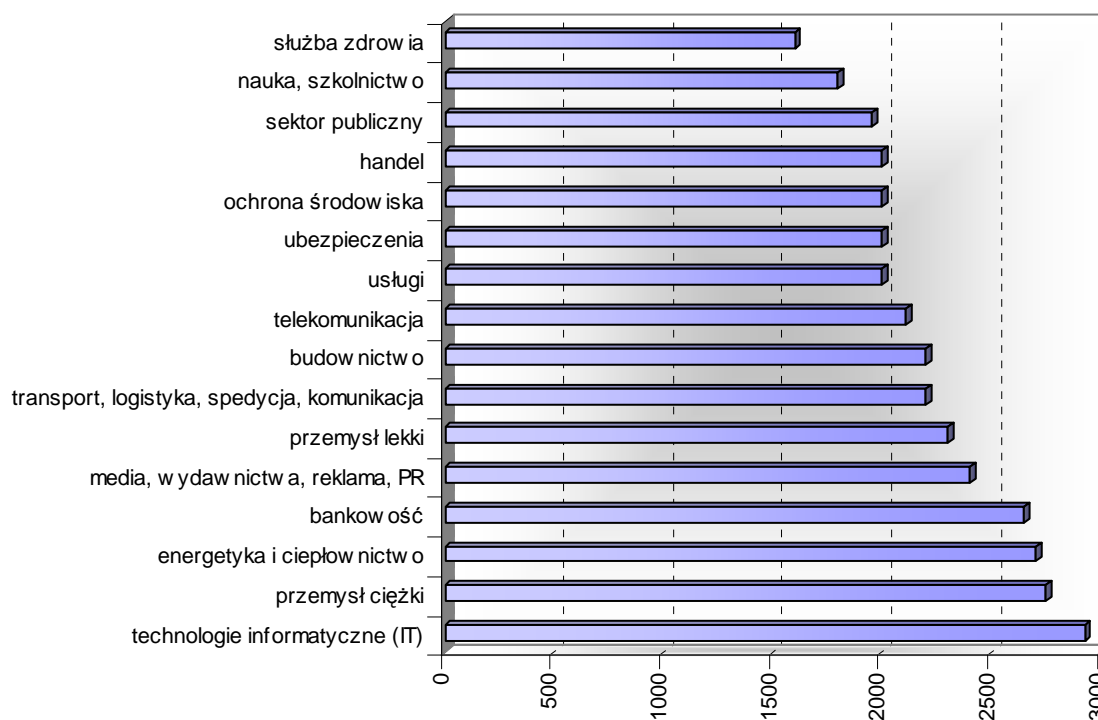
**ODSETEK PRACOWNIKÓW OTRZYMUJĄCYCH OKREŚLONE ŚWIADCZENIA
DODATKOWE W 2006 ROKU W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM**

Rodzaj świadczenia	pracownik wykonawczy	specjalista	kierownik	dyrektor
Prywatna emerytura	1,0 %	1,0 %	1,3 %	3,9 %
Ubezpieczenia dodatkowe	11,3 %	9,4 %	8,9 %	11,0 %
Dodatkowa bezpłatna opieka medyczna	5,8 %	7,2 %	7,4 %	8,6 %
Kredyty preferencyjne	4,0 %	4,1 %	4,1 %	5,0 %
Opcja na akcje	0,5 %	0,7 %	1,4 %	1,8 %
Udziały/akcje firmy	0,9 %	0,9 %	1,6 %	7,7 %
Fundusz reprezentacyjny	0,9 %	1,4 %	2,1 %	16,0 %
Laptop/komputer do osobisty użytku	3,9 %	12,4 %	19,2 %	42,2 %
Samochód służbowy	5,0 %	8,8 %	15,1 %	40,1 %
Ryczałt na paliwo	2,3 %	6,5 %	13,0 %	22,3 %
Telefon komórkowy	9,3 %	23,1 %	44,0 %	68,0 %
Mieszkanie/dom służbowy	0,5 %	0,7 %	1,6 %	3,6 %
Szkolenia wybierane wg własnego uznania	5,6 %	10,6 %	12,5 %	23,1 %
Dofinansowanie nauki	6,2 %	11,1 %	11,8 %	13,9 %
Bezpłatne zajęcia sportowo - rekreacyjne	6,4 %	7,0 %	7,7 %	6,5 %
Członkostwo w prywatnych klubach	0,2 %	0,3 %	0,3 %	2,7 %
Prywatna szkoła / przedszkole dla dzieci	0,0 %	0,1 %	0,2 %	1,5 %

Źródło: Internetowe Badanie Wynagrodzeń Sedlak&Sedlak 2006

Na Górnym Śląsku w 2006 roku najwyższe zarobki osiągnęli pracownicy zatrudnieni w branży IT, przemyśle ciężkim oraz energetyce i ciepłownictwie. W zakresie branż usługowych na najwyższe zarobki mogli liczyć pracownicy sektora bankowego (2650 zł). Najniższe wynagrodzenie otrzymywali pracownicy służby zdrowia (tylko 1600 zł czyli o prawie połowę mniej niż pracownicy branży IT).

MEDIANA WYNAGRODZEŃ W POSZCZEGÓLNYCH BRANŻACH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

■ mediana wynagrodzeń w zł

Źródło: Internetowe Badanie Wynagrodzeń Sedlak&Sedlak 2006

Dla dużych korporacji międzynarodowych planujących inwestycje na terenie województwa śląskiego ważna jest również znajomość poziomów wynagrodzeń nie tylko ze względu na branżę, w której działają, ale także w rozbiciu na poszczególne działy firmy.

WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁACH

Dział	25 % zarabia poniżej	Mediana (w zł)	25 % zarabia powyżej
Badan i rozwoju/ planowania	2400	3200	4600
Finanse i controlling	2085	3000	4550
Informatyczny	1920	3000	4300
Zakupy	1780	2700	4600
Jakości	2000	2500	3623
Techniczny, serwis	1800	2500	3700
Sprzedaż	1500	2400	4000
Marketing	1600	2400	3500
Logistyka i transport	1750	2400	3300
Produkcyjny	1673	2400	3700
Personalny	1610	2430	3200
Export/import	1600	2150	3000
Księgowość	1500	2000	3000
Administracyjny, biuro zarządu	1410	1900	2800
Obsługa klienta	1300	1728	2567
Magazyn	1350	1700	2400

Źródło: Internetowe Badanie Wynagrodzeń Sedlak&Sedlak 2006

Wraz ze wzrostem organizacji rosną zarobki na wszystkich poziomach stanowiskowych. Zgodnie z raportem dotyczącym wynagrodzeń firmy *Sedlak&Sedlak* dyrektorzy w mikroprzedsiębiorstwach zarabiają 3 razy więcej niż pracownicy szeregowi, a w największych przedsiębiorstwach ponad 4 razy więcej.

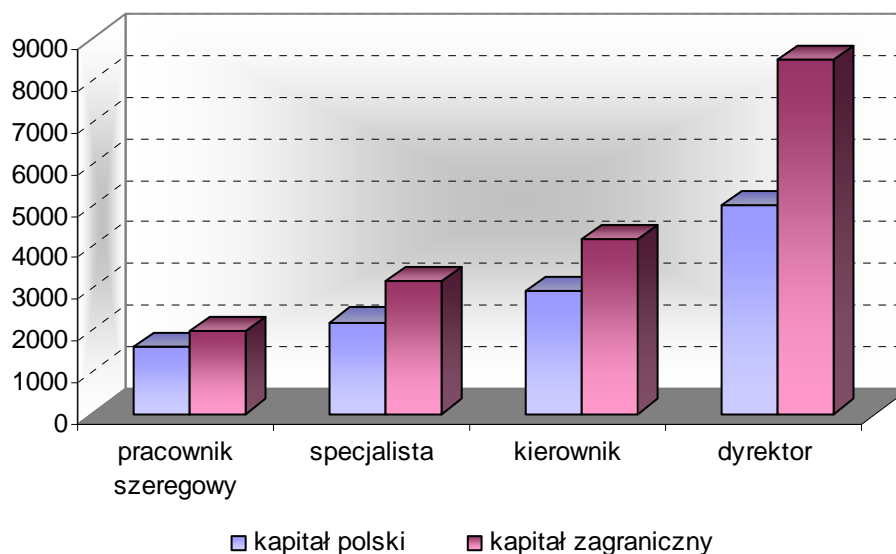
WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM ZE WZGLĘDU NA WIELKOŚĆ FIRMY W 2006 ROKU

Wielkość firmy	Pracownik szeregowy	Specjalista	Kierownik	Dyrektor
Mikroprzedsiębiorstwo (poniżej 10 osób)	1300	1880	2200	3900
Małe przedsiębiorstwo (10 – 49 osób)	1574	2090	2800	4950
Średnie przedsiębiorstwo (50 – 249 osób)	1702	2400	3000	5500
Duże przedsiębiorstwo (250 – 999 osób)	1800	2700	3800	7550
Duże przedsiębiorstwo (powyżej 1000 osób)	2000	3000	4200	8300

Źródło: Internetowe Badanie Wynagrodzeń Sedlak&Sedlak 2006

W firmach z kapitałem zagranicznym zarobki są wyższe niezależnie od poziomu stanowiska. Największe różnice można zauważyć porównując płace dyrektorów. Zarabiają oni 5000 zł w firmach z kapitałem polskim i aż 8500 zł w firmach z kapitałem zagranicznym. Specjaliści pracujący w firmach z kapitałem obcym zarabiają o ok. 30 % więcej niż specjaliści w firmach z kapitałem polskim.

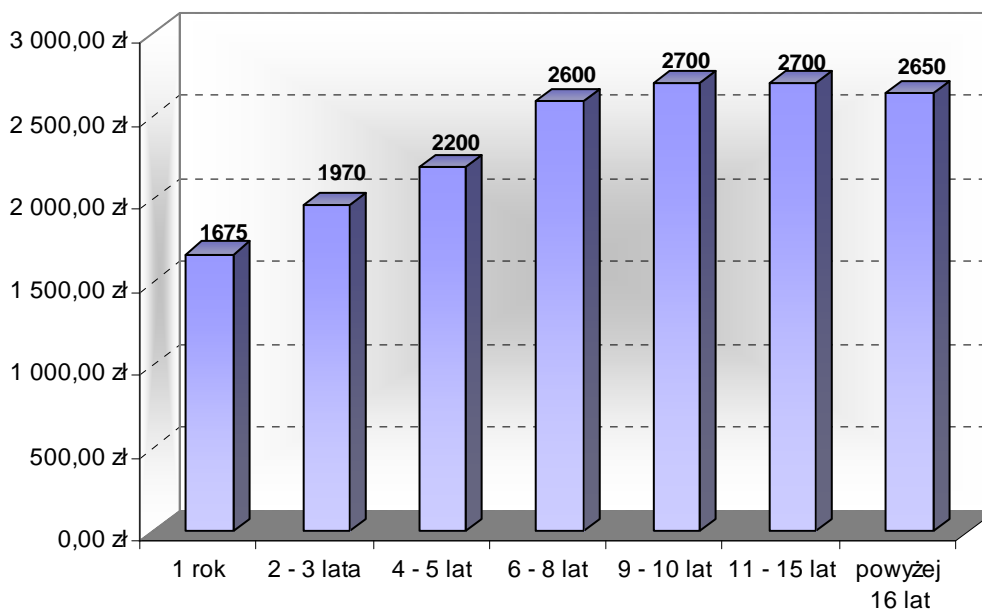
PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W ZALEŻNOŚCI OD KAPITAŁU FIRMY (w złotych w 2006 roku)

Źródło: Internetowe Badanie Wynagrodzeń Sedlak&Sedlak 2006

Wynagrodzenie rośnie wraz ze wzrostem stażu pracy tylko do pewnego momentu w karierze zawodowej. Pracownicy ze stażem pracy od 9 do 15 lat osiągają zarobki na podobnym poziomie, co więcej są one wyższe niż zarobki osób z doświadczeniem ponad szesnastoletnim.

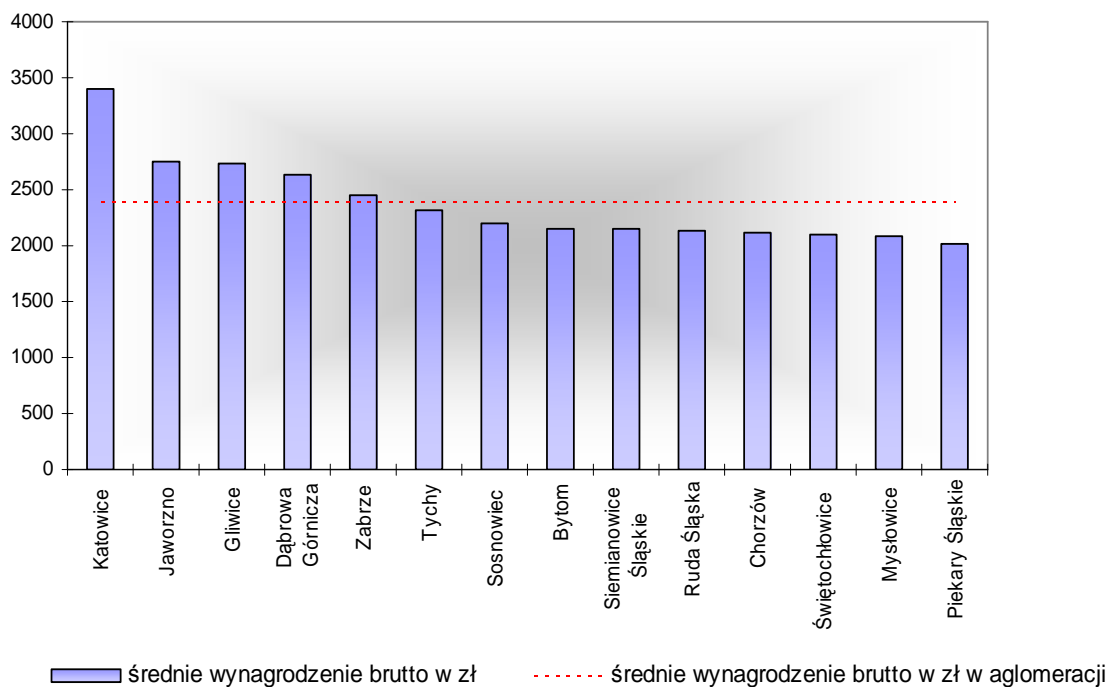
**PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM
W ZALEŻNOŚCI OD STAŻU PRACY (w złotych w 2006 roku)**

Źródło: Internetowe Badanie Wynagrodzeń Sedlak&Sedlak 2006

Wynagrodzenia w poszczególnych miastach Aglomeracji Górnośląskiej są dość zróżnicowane. Średnia dla całej Aglomeracji wynosiła w 2006 roku 2376,34 złote. Na najwyższe zarobki mogą liczyć osoby zatrudnione w Katowicach – średnie wynagrodzenie brutto wynosiło w tym mieście w 2006 roku 3400 złotych. Najniższe wynagrodzenie otrzymują osoby zatrudnione w Piekarach Śląskich – średnio 2000 złotych brutto.

PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W MIASTACH AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ (w złotych w 2006 roku)

Źródło: „Województwo śląskie – podregiony, powiaty, gminy 2006”, Urząd Statystyczny w Katowicach

ROZDZIAŁ XI – PORÓWNANIE OCZEKIWAŃ KANDYDATÓW Z SYSTEMEM WYNAGRODZEŃ FINANSOWYCH I POZAFINANSOWYCH ORGANIZACJI

BRANŻA PRODUKCYJNA

Do stanowisk wykonawczych w branży produkcyjnej zaliczyliśmy zarówno operatorów maszyn jak i osoby zatrudnione na stanowiskach sekretarek, recepcjonistek lub w dziale obsługi klienta. Wymagania stawiane kandydatom na stanowiska wykonawcze w tej branży są najczęściej związane z doświadczeniem, szczególnie w przypadkach osób mających odpowiadać za obsługę skomplikowanych maszyn oraz legitymować się uprawnieniami. Oczekiwany przez pracodawców poziom wykształcenia operatorów to wykształcenie zawodowe. Na stanowiskach sekretarek lub w działach obsługi klienta mile widziane są osoby z wykształceniem wyższym i znające jeden język obcy (najczęściej angielski) w stopniu komunikatywnym. Średnie oferowane wynagrodzenie dla pracowników wykonawczych to 2255 zł brutto miesięcznie. Co ważne średnią tą zawiżają nieco wynagrodzenia oferowane sekretarkom (ok. 3000 – 4000 zł brutto miesięcznie) ponieważ większości pracownikom wykonawczym oferuje się wynagrodzenie do 2000 zł brutto miesięcznie.

Wynagrodzenia oferowane i oczekiwane na stanowiskach specjalistów charakteryzują się największą rozpiętością (od 1800 do 12000 zł brutto miesięcznie). Przyczyn takiej sytuacji jest kilka. Najważniejszą z nich jest charakter produkcji - specyfika branży, poziom trudności procesu produkcyjnego itp. Przykładowo specjalistom w branży automotive najczęściej oferuje się wynagrodzenie na poziomie od 4000 do 6000 zł brutto przy czym wymaga się od nich posiadania kilkuletniego doświadczenia (najczęściej 2 – 3 lata), wykształcenia wyższego technicznego lub ekonomicznego, bardzo dobrej znajomości języka angielskiego. Dodatkowym atutem kandydatów jest znajomość drugiego języka - włoskiego, niemieckiego, francuskiego (w zależności od pochodzenia kapitału zagranicznego inwestora). Poziom oferowanych wynagrodzeń wzrasta w firmach operujących w specyficznych, mało popularnych branżach, w przypadku których trudno jest znaleźć pracowników z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, czy pracodawcą jest firma polska czy zagraniczna. Krajowe przedsiębiorstwa najczęściej nie mogą sobie pozwolić na wysokie wynagrodzenia

dla swoich specjalistów obniżają wymagania dotyczące np. wykształcenia (jako minimum określają wykształcenie średnie, a coraz częściej zatrudniają osoby studiujące w trybie zaocznym) lub znajomości języków (skupiają się na znajomości języka angielskiego). Dzięki takiej strategii pozyskują pracowników akceptujących wynagrodzenie niższe niż średnia rynkowa dla tego poziomu stanowisk.

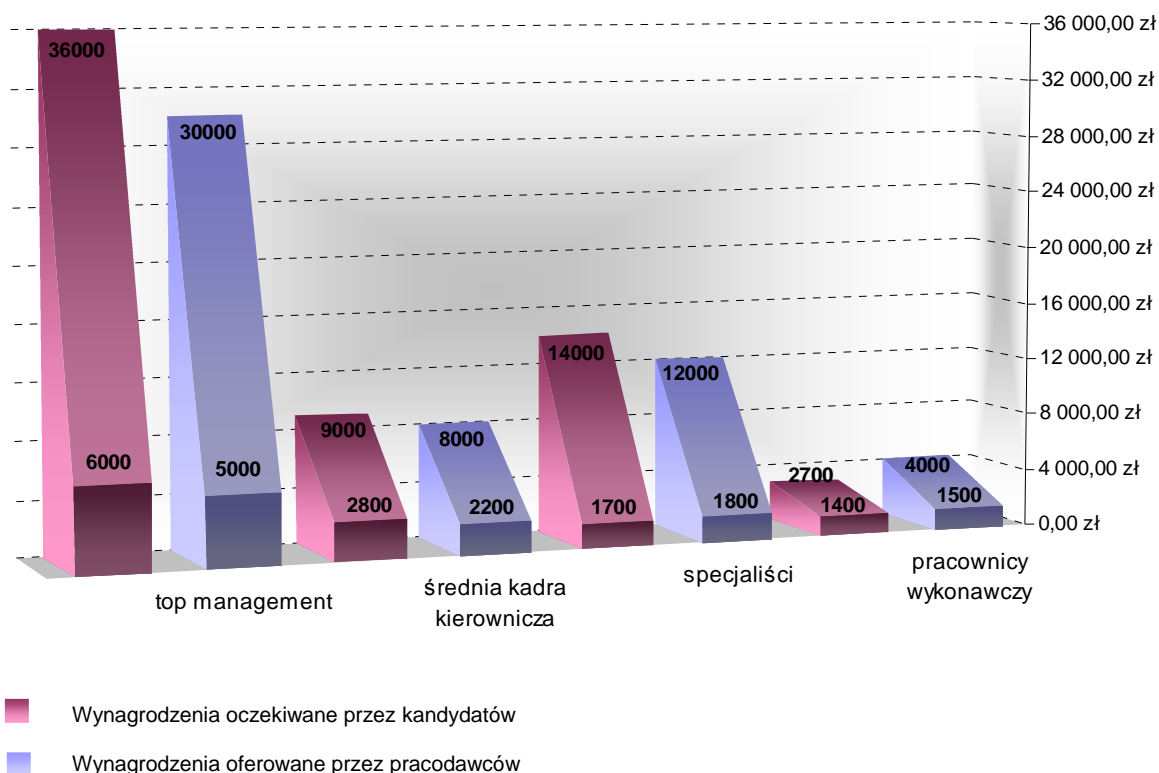
Ciekawą grupę wśród stanowisk specjalistycznych stanowią osoby zatrudnione na stanowiskach asystentów zarządu, asystentów prezesa, asystentów dyrektora operacyjnego lub tłumaczy. Oferowane im wynagrodzenie oscyluje pomiędzy 2200 a 5500 zł brutto miesięcznie i wzrasta w zależności od ilości języków obcych, którymi włada kandydat. Osoby ubiegające się o stanowiska specjalistyczne oczekują również bonusów. Są nimi najczęściej specjalistyczne szkolenia, dofinansowanie kursów językowych, a także samochody służbowe (lub zwrot kosztów związanych z dojazdami do miejsca pracy).

Podstawą zakwalifikowania danego stanowiska do grupy średniej kadry kierowniczej była m.in. kwestia zarządzania grupą podwładnych. Z tego tytułu zaliczyliśmy do tej grupy zarówno mistrzów produkcji, jak i kierowników poszczególnych działów w firmach produkcyjnych. Wynika z tego spora rozpiętość oferowanych w tej grupie wynagrodzeń: od średnio 3000 zł dla mistrzów produkcji do 8000 zł dla kierowników logistyki, jakości czy zakupów.

Wynagrodzenia oferowane na stanowiskach top menedżerskich w firmach z kapitałem zagranicznym wahają się od 8000 – 12000 zł dla głównych księgowych po 20000 – 30000 zł dla dyrektorów zakładu czy dyrektorów operacyjnych. Przed kandydatami na takie stanowiska stawiane są liczne wymagania. Pracodawcy oczekują przede wszystkim kilkuletniego doświadczenia na stanowiskach menedżerskich (min. 4 - 5 letniego), wykształcenia wyższego (atutem są studia podyplomowe lub MBA) oraz biegłej znajomości języków obcych (najczęściej angielskiego, a często także języka kraju pochodzenia kapitału firmy). Firmy krajowe oferują niższe wynagrodzenia: ok. 5000 zł brutto dla głównego księgowego po ok. 9000 zł brutto dla dyrektorów poszczególnych działów w firmie.

Osoby zatrudniane na najwyższych stanowiskach w firmach oczekują również odpowiednich bonusów. Oprócz standardowych narzędzi pracy jakimi są samochód służbowy, laptop i telefon komórkowy, menedżerowie zainteresowani są również dodatkowym ubezpieczeniem, opieką medyczną lub szkoleniami.

ZESTAWIENIE OCZEKIWANYCH I OFEROWANYCH POZIOMÓW WYNAGRODZEŃ W BRANŻY PRODUKCYJNEJ W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prowadzonych projektów rekrutacyjnych (styczeń 2006 – czerwiec 2007)

BRANŻA USŁUGOWA

Do branży usługowej zaliczone zostały przedsiębiorstwa handlowe, firmy świadczące specjalistyczne usługi dla zakładów produkcyjnych, jak również media.

Pracownicy wykonawczy branży usługowej to osoby zatrudnione na stanowiskach przedstawicieli handlowych (zarówno stacjonarnych jak i pracujących w terenie), doradców ds. sprzedaży czy reklamy. Oferowane im wynagrodzenie waha się od 1300 do 3500 zł brutto miesięcznie. W większości wypadków poszukiwani są na te stanowiska kandydaci z wykształceniem średnim, mający już pierwsze doświadczenia zawodowe (ok. 1 roku). Znajomość języka – najczęściej angielskiego – traktowana jest przez pracodawców jako atut.

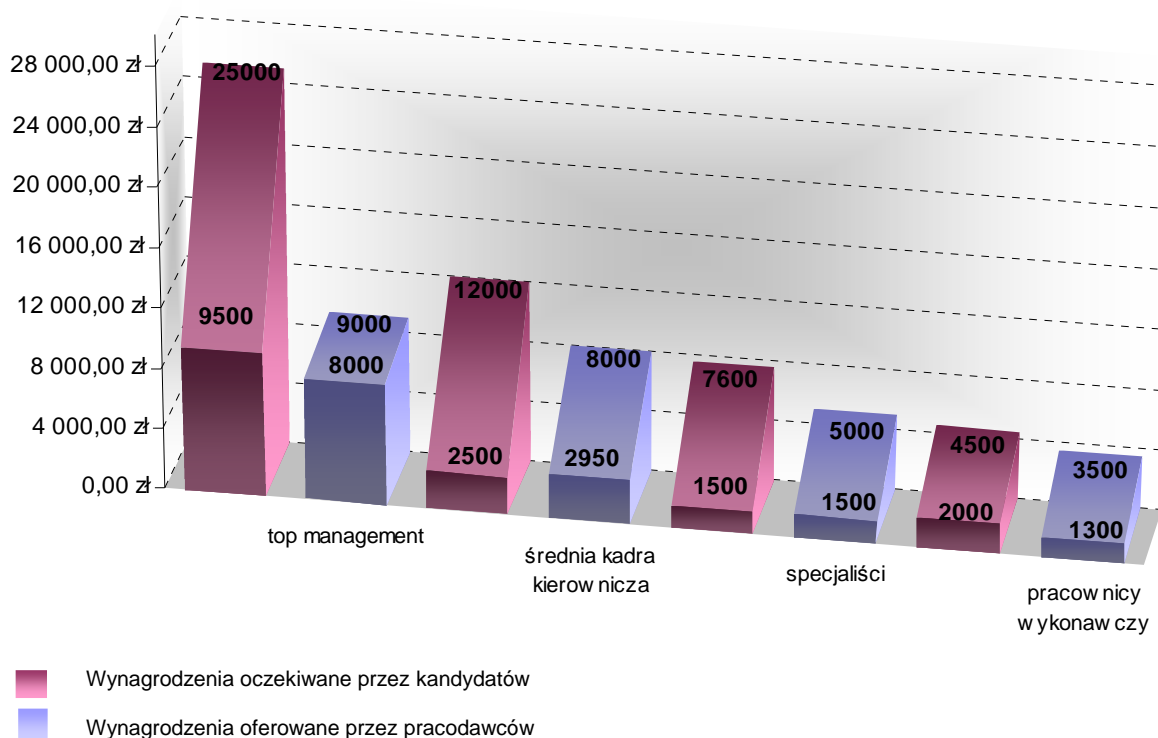
Rozpiętość wynagrodzeń oferowanych na stanowiskach specjalistów w branży usługowej jest dość duża: od 1500 – 2000 zł brutto dla młodszych analityków, poprzez 3000 – 4500 zł brutto na stanowiskach koordynatorów działów, po poziom 4000 – 4500 zł brutto dla osób

zatrudnionych w firmach inżynieryjnych. Pracodawcy wymagają tu najczęściej wykształcenia wyższego zgodnego z profilem prowadzonej przez nich działalności, kilkuletniego doświadczenia w branży oraz znajomości języka obcego.

Analiza oczekiwań finansowych kandydatów na stanowiska średniego szczebla zarządzania w firmach usługowych pokazuje, że są one bardzo często wyższe od wynagrodzeń proponowanych przez pracodawców. Regionalni kierownicy sprzedaży są zainteresowani poziomem zarobków od 2500 do 12000 zł brutto miesięcznie, natomiast oferty pracodawców oscylują pomiędzy 2950 a 8000 zł brutto. Z tego też powodu, na tym poziomie stanowisk, dość powszechne stają się takie narzędzia pracy jak: samochód służbowy, telefon komórkowy lub laptop, mające niejako wynagrodzić najlepszym kandydatom brak możliwości ze strony firmy do zaproponowania oczekiwanego przez nich wynagrodzenia. Kierownicy poszczególnych działów przedsiębiorstw usługowych oczekują wynagrodzenia wynoszącego średnio 6900 zł brutto miesięcznie.

Ważną kwestią są wymagania dotyczące wykształcenia wyższego oraz kilkuletniego (najczęściej 3 – 5 lat) doświadczenia w branży na stanowisku kierowniczym.

ZESTAWIENIE OCZEKIWANYCH I OFEROWANYCH POZIOMÓW WYNAGRODZEŃ W BRANŻY USŁUGOWEJ W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prowadzonych projektów rekrutacyjnych (styczeń 2006 – czerwiec 2007)

BRANŻA BPO

Intensywnie rozwijającą się branżą w Polsce jest Business Processes Outsourcing (BPO). Wiele zagranicznych firm, z uwagi na redukcję kosztów, postanawia przenieść niektóre swoje działy zagranicę tworząc własne centra outsourcingowe obsługujące własne zakłady produkcyjne np. w zakresie księgowości lub kadr. Część inwestorów powierza takie działania wyspecjalizowanym firmom zewnętrznym. Niezależnie od formy, w krajach o niskich kosztach siły roboczej (np. w Polsce) powstają centra rozliczeniowe wielkich korporacji.

Pracownikom wykonawczym pracującym w branży BPO oferowane są wynagrodzenia na poziomie 1750 zł brutto miesięcznie. Najczęściej nie wymaga się od nich doświadczenia zawodowego – chętnie zatrudniani są studenci i absolwenci, natomiast warunkiem, jaki nierzadko koniecznie muszą spełnić kandydaci, jest bardzo dobra znajomość przynajmniej jednego języka obcego.

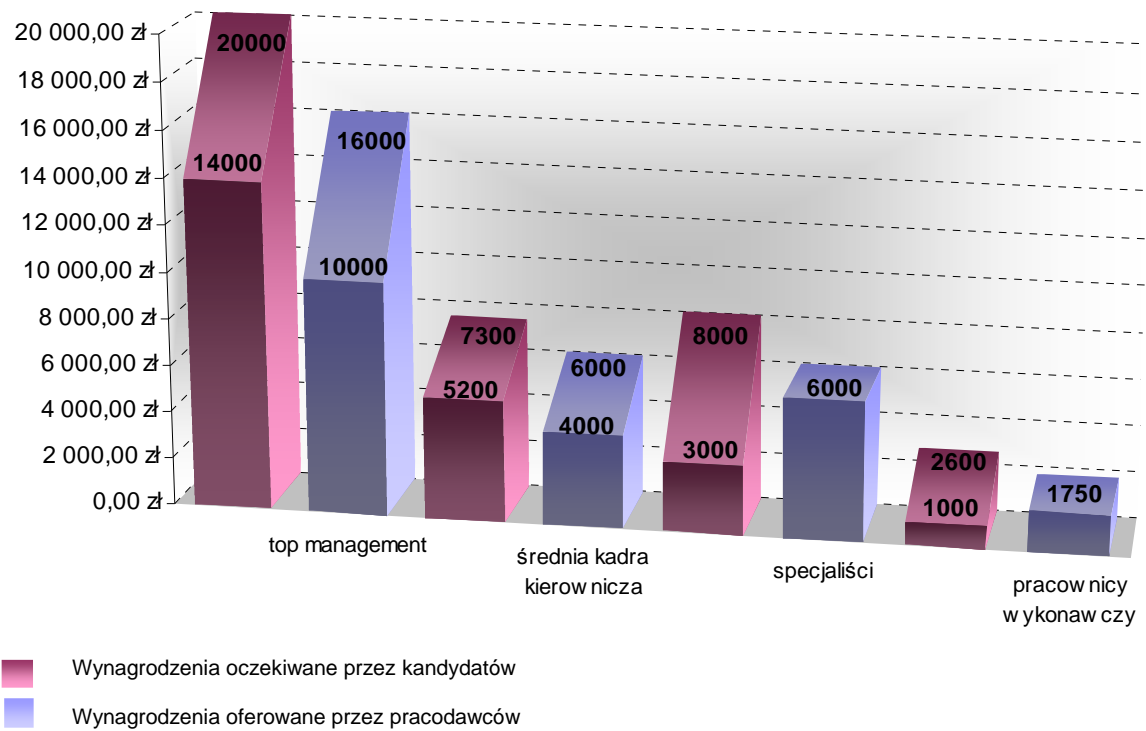
Osoby ubiegające się o stanowiska specjalistyczne w branży BPO oczekują wynagrodzenia od 3000 do 8000 zł brutto w zależności od długości posiadanego doświadczenia zawodowego. Jeżeli jest to doświadczenie zdobyte w innych firmach działających w branży BPO wówczas oczekiwania kandydatów oscylują wokół owej górnej granicy.

Średniej kadrze kierowniczej w tej branży pracodawcy proponują zarobki od 4000 do 6000 zł brutto. Oczekiwania rynku są o około 1200 – 1300 zł brutto wyższe. Pracodawcy szukają na takie stanowiska osób posiadających ok. 3 lat doświadczenia zawodowego w zarządzaniu grupą ludzi, znających bardzo dobrze dwa języki obce.

Największe rozbieżności pomiędzy wynagrodzeniami oferowanymi przez pracodawców, a oczekiwanymi przez kandydatów można zaobserwować analizując grupę top managerów. Oczekiwania kandydatów na te stanowiska są o kilka tysięcy złotych wyższe niż propozycje firm. Wynika to z faktu, iż osoby ubiegające się o tego typu stanowiska i spełniające specyficzne wymagania (np. ukończone studia MBA, posiadanie specjalistycznych certyfikatów, kilkuletnie doświadczenie w zarządzaniu centrami BPO) stanowią w naszym kraju dość wąską grupę, świadomą z jednej strony swojej wiedzy i umiejętności, a także „unikalności” z drugiej.

W celu pozyskania wartościowych kandydatów pracodawcy oferują kandydatom pakiety bonusów, w których najczęściej znajdują się: specjalistyczne szkolenia, kursy języków obcych, bezpłatna opieka medyczna.

ZESTAWIENIE OCZEKIWANYCH I OFEROWANYCH POZIOMÓW WYNAGRODZEŃ W BRANŻY BPO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prowadzonych projektów rekrutacyjnych (styczeń 2006 – czerwiec 2007)

PODSUMOWANIE

Aglomeracja Górnośląska to jeden z liderów lokalizacji inwestycji w Polsce i Europie. O atrakcyjności regionu decyduje nie tylko dobre położenie geograficzne, ale przede wszystkim wysoka podaż siły roboczej, duża możliwość kooperacji z firmami działającymi w regionie, jak również koncentracja ośrodków akademickich.

Przeprowadzone przez firmę Masłowska Consulting Group badania i analizy rynku pokazują, iż region Aglomeracji jest z całą pewnością atrakcyjnym obszarem dla inwestorów różnych branż. Na terenie Aglomeracji Górnośląskiej swoje miejsce na rynku oraz wykwalifikowaną kadrę znajdują między innymi firmy działające w takich branżach jak:

BPO

ze względu na:

1. duży potencjał ludzi i możliwości elastycznego zarządzania tym zasobem pod kątem aktualnych potrzeb inwestorów;
2. dużą ilością pracowników mobilnych w ramach regionu, co zapewnia stały dopływ nowej kadry;
3. duże zaludnienie, bowiem Aglomeracja Górnośląska to rynek o wysokim potencjale inwestycyjnym do wykorzystania zarówno pod względem dostępnych terenów jak i zasobów ludzkich;
4. optymalnym poziomem wynagrodzeń w tej branży.

Produkcyjna

ze względu na:

1. bliskość odbiorców i poddostawców, którzy chętnie lokują swoje zakłady na tym terenie;
2. wykwalifikowaną kadrę, która mogła zdobywać doświadczenie zawodowe w międzynarodowym środowisku i na różnych szczeblach hierarchii w organizacji.

Branża logistyczno - spedycyjna (centra usługowe)

ze względu na:

1. infrastrukturę Aglomeracji Górnośląskiej, jej położenie geograficzne oraz bazę zasobów ludzkich;
2. odsetek osób posiadających już doświadczenie zawodowe;
3. potencjał przyszłej kadry w postaci studentów Akademii Ekonomicznej i Politechniki Śląskiej. Uczelnie te kształcą specjalistów z tego obszaru i prowadzą kierunki logistyczne na wysokim poziomie.

Również inwestorzy z branży R & D zarówno działający w obszarze informatycznym, jak i przemysłowym znajdą na terenie Aglomeracji Górnośląskiej dobrą bazę merytoryczną (wykształceni inżynierowie) oraz dobrą bazę do rozwijania, we współpracy z uczelniami i obecnymi już na rynku inwestorami, nowych technologicznie, innowacyjnych kierunków. Działania te z całą pewnością będą sposobem na zatrzymanie na terenie Aglomeracji Górnośląskiej wysokiej klasy specjalistów oraz know how, które zostało przez nich wypracowane.

Podsumowując Aglomeracja Górnośląska to region, w którym widoczne jest wykorzystanie dotychczasowych walorów aglomeracji industrialnej związanych z doświadczeniem we współpracy z inwestorami oraz dbałość o kompetentną i doświadczoną kadrę w pracy według międzynarodowych standardów.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1

Lista instytucji, które udzieliły informacji niezbędnych do przygotowania raportu:

1. Urząd Miasta Katowice
2. Urząd Miasta Bytom
3. Urząd Miasta Chorzów
4. Urząd Miasta Dąbrowa Górnicza
5. Urząd Miasta Gliwice
6. Urząd Miasta Siemianowice Śląskie
7. Urząd Miasta Sosnowiec
8. Urząd Miasta Świętochłowice
9. Urząd Miasta Zabrze
10. Urząd Miasta Tychy
11. Urząd Miasta Piekary Śląskie
12. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach
13. Powiatowy Urząd Pracy w Chorzowie
14. Powiatowy Urząd Pracy w Siemianowicach Śląskich
15. Powiatowy Urząd Pracy w Świętochłowicach
16. Powiatowy Urząd Pracy w Sosnowcu
17. Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej
18. Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach
19. Powiatowy Urząd Pracy w Zabrzu
20. Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej
21. Powiatowy Urząd Pracy w Mysłowicach
22. Powiatowy Urząd Pracy w Tychach
23. Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie
24. Uniwersytet Śląski w Katowicach
25. Akademia Ekonomiczna im. Karola Adamieckiego w Katowicach
26. Śląska Wyższa Szkoła Zarządzania im. Gen. Jerzego Ziętka w Katowicach
27. Bielska Wyższa Szkoła Biznesu i Informatyki im J. Tyszkiewicza w Bielsku - Białej

28. Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie
29. Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
30. Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
31. Akademia Techniczno – Humanistyczna w Bielsku – Białej
32. Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach
33. Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości w Gliwicach
34. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu
35. Politechnika Częstochowska
36. Polsko - Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych w Bytomiu
37. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
38. Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej
39. Wyższa Szkoła Ekologii w Sosnowcu
40. Wyższa Szkoła Technologii Informatycznych w Katowicach
41. Śląska Wyższa Szkoła Informatyki w Chorzowie
42. Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach
43. Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Bielsku – Białej

ZAŁĄCZNIK 2

WYKAZ UCZELNI NIEPUBLICZNYCH

wpisanych do prowadzonego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych

(ostatnia aktualizacja 28 czerwca 2007 r.)

podane w nawiasie liczby oznaczają liczbę porządkową, pod którą uczelnia jest wpisana w rejestrze uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych, przy czym:

- liczba określa część rejestru dotyczącą uczelni utworzonych na podstawie ustawy o szkolnictwie wyższym,
- liczba oraz podane obok liczby litery "wsz" oznaczają część rejestru dotyczącą uczelni utworzonych na podstawie ustawy o wyższych szkołach zawodowych.

Uwagi:

- kierunki studiów, na których uczelnie prowadzą studia pierwszego stopnia oznaczono: (I),
- kierunki studiów, na których uczelnie prowadzą studia drugiego stopnia oznaczono: (II),
- kierunki studiów, w których kształcenie można prowadzić jedynie na studiach magisterskich jednolitych oznaczono: (MJ), w przypadku uczelni niepublicznych dotyczy jedynie kierunku prawo i psychologia,
- wykaz sporządzono w układzie alfabetycznym według miast - siedzib.

BIELSKO BIAŁA

Bielska Wyższa Szkoła Biznesu i Informatyki im. J. Tyszkiewicza (94)

al. Armii Krajowej 220, 43-316 Bielsko Biała

tel. (0-33) 810-05-85, fax 810-05-87

kierunek: informatyka (I), zarządzanie i marketing (I)

Wyższa Szkoła Administracji (119)

ul. Modrzewskiego 12, 43-300 Bielsko Biała

tel. (0-33) 815-11-08, 815-11-07, fax 815-11-09

kierunek: administracja (I), stosunki międzynarodowe (I), fizjoterapia (I); pedagogika (I)

Wyższa Szkoła Bankowości i Finansów (66)

ul. Tańskiego 5, 43-382 Bielsko Biała

tel. (0-33) 815-76-97, fax 819-38-58

kierunek: finanse i bankowość (II), politologia (I), informatyka (I)

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania (98)

ul. Legionów 81, 43-300 Bielsko Biała

tel. (0-33) 815-18-20, 815-18-22, 822-90-70

kierunek: informatyka (I)

Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna (126)

ul. Sikorskiego 4c, 43-300 Bielsko Biała

tel. (0-33) 812-51-63, 822-95-45

kierunek: filologia (I), politologia (I), zarządzanie i marketing (I)

BYTOM

Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji (105)

ul. Frycza Modrzewskiego 12, 41-907 Bytom

tel.(0-32) 387-53-61, fax 286-95-21

kierunek: ekonomia (II), administracja (I), politologia (I), architektura i urbanistyka (I),
zarządzanie i inżynieria produkcji (I)

CHORZÓW

Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości im. Karola Goduli (25 wsz)

ul. Raławicka 21 i 23, 41-506 Chorzów

tel. (0-32) 247-25-56, tel./fax 246-52-90

kierunek: informatyka i ekonometria (I), finanse i bankowość (I), zarządzanie i marketing (I),
ekonomia (I)

Śląska Wyższa Szkoła Informatyki (109 wsz)

[uczelnia przeniesiona z Katowic decyzja 29.12.2005r.]

41-506 Chorzów, ul. Sportowa 21

tel.: (0-32) 35-11-800

kierunek: grafika (I); informatyka (I), zdrowie publiczne (I)

CZĘSTOCHOWA

Akademia Polonijna (8)

ul. Pułaskiego 4/6, 42-200 Częstochowa

tel. (0-34) 36-80-921, 36-84-244/226, fax 324-96-62

kierunek: ekonomia (II), filologia (II), administracja (I), zarządzanie i marketing (I), pielęgniarstwo (I); filozofia (I)

Filia w Gliwicach – kierunek: ekonomia (I), filologia (I)

Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Turystyki (33 wsz)

ul. Ogrodowa 47, 42-200 Częstochowa

tel./fax (0-34) 324-15-17, 361-18-57

kierunek: turystyka i rekreacja (I), pedagogika (I)

Wyższa Szkoła Lingwistyczna (104)

ul. Kopernika 17/19/21 42-200 Częstochowa

tel. (0-34) 365-58-02, 365-48-59, fax 324-67-48

kierunek: filologia (II), pedagogika (I)

Wyższa Szkoła Zarządzania (74)

ul. Rząsawska 40, 42-200 Częstochowa

tel. (0-34) 362-18-35, 364-33-72, fax 362-34-26

kierunek: zarządzanie i marketing (II), filologia (I), informatyka (I), pielęgniarstwo (I), zarządzanie i inżynieria produkcji (I), pedagogika (I)

DĄBROWA GÓRNICZA

Wyższa Szkoła Biznesu (65)

ul. Ciepłaka 1c, 41-300 Dąbrowa Górnicza

tel. (0-32) 262-28-05, 262-03-07

kierunek: zarządzanie i marketing (II), informatyka (II), socjologia (I), ekonomia (I), stosunki międzynarodowe (I), pedagogika (I)

Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego (144 wsz)

ul. Kościelna 2, 41-303 Dąbrowa Górnicza

tel. (0-32) 264-74-75

kierunek: politologia (I), pielęgniarstwo (I), fizjoterapia (I)

GLIWICE

Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości (178 wsz)

ul. Warszawska 35, 44-100 Gliwice

tel. (032) 338-72-80

kierunek: ekonomia (I); pedagogika (I)

KATOWICE

Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa im. Wojciecha Korfanteo (36)

ul. Harcerzy Września 3, 40-659 Katowice-Piotrowice

tel. (0-32) 202-61-71, 202-70-19, 202-61-07, fax 202-61-06

kierunek: turystyka i rekreacja (II), zarządzanie i marketing (II), socjologia (II), informatyka i ekonometria (I), administracja (I), stosunki międzynarodowe (I), fizjoterapia (I), kosmetologia (I), finanse i rachunkowość (I)

Śląska Wyższa Szkoła Zarządzania im. Gen. Jerzego Ziętka (18)

ul. Krasińskiego 2, 40-952 Katowice

tel. (0-32) 256-40-84, 256-52-74, fax 209-02-99

kierunek: zarządzanie i marketing (II); informatyka (I); pedagogika (I); europeistyka (I); ochrona dóbr kultury (I); ochrona środowiska (I)

Wyższa Szkoła Bankowości i Finansów (85)

ul. ks. bpa St. Adamskiego 7, 40-069 Katowice

tel. (0-32) 251-96-50, 251-96-22, 251-11-20

kierunek: finanse i bankowość (I), informatyka i ekonometria (I)

Wyższa Szkoła Humanistyczna (122 wsz)

ul. Kołodzieja 44, Katowice-Murcki

tel. (0-32) 255-62-30

kierunek: dziennikarstwo i komunikacja społeczna (I), filologia polska (I)

Wyższa Szkoła Mechatroniki (173 wsz)

ul. 11-go listopada 11, 40-387 Katowice

tel. (0-32) 352-03-57

kierunek: wychowanie techniczno-informatyczne (I)

Wyższa Szkoła Techniczna (143 wsz)

ul. Rolna 43, 40-555 Katowice

tel.

kierunek: architektura i urbanistyka (I), architektura wnętrz (I); budownictwo (I)

Wyższa Szkoła Technologii Informatycznych (145 wsz)

ul. Mickiewicza 29, 40-085 Katowice

tel. (0-32) 207-30-70, 207-30-80

kierunek: informatyka (I)

Wyższa Szkoła Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych (45)

ul. Gallusa 12, 40-594 Katowice

tel. (0-32) 207-92-89, tel./fax 207-92-00 do 207-92-10

kierunek: filologia (II), zarządzanie i marketing (II), ekonomia (I), informatyka (I); filologia polska (I)

Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy (93 wsz)

ul. Bankowa 8, 40-007 Katowice

tel. (0-32) 355-97-70/72, fax 258-92-64

kierunek: zarządzanie i inżynieria produkcji (I), zarządzanie i marketing (I); kulturoznawstwo (I)

KĘTY

Wyższa Szkoła Nauk Ekonomicznych i Społecznych (135 wsz)

ul. Żwirki i Wigury 27, 32-650 Kęty

kierunek: ekonomia (I), stosunki międzynarodowe (I)

MYSŁOWICE

Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kard. Augusta Hlonda (76)

ul. Powstańców 19, 41-400 Mysłowice

tel. (0-32) 225-38-73, fax 225-38-71

kierunek: pedagogika (II), filozofia (I), historia (I), zdrowie publiczne (I), kulturoznawstwo (I), pedagogika specjalna (I)

RUDA ŚLĄSKA

Wyższa Szkoła Handlowa (66 wsz)

ul. Królowej Jadwigi 18, 47-700 Ruda Śląska

Masłowska Consulting Group

ul. Chorzowska 50, 40 – 121 Katowice

+48 (32) 781 53 10, fax: +48 (32) 781 53 11

tel/fax (0-32) 248-12-92

kierunek: zarządzanie i marketing (I)

SOSNOWIEC

Wyższa Szkoła Ekologii (149 wsz)

ul. Partyzantów 11, 41-200 Sosnowiec

tel./fax. (0-32) 266-20-51

kierunek: ochrona środowiska (I)

Wyższa Szkoła Humanitas [dawniej: Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu] (110)

ul. Kilińskiego 43, 41-200 Sosnowiec

tel. (0-32) 266-63-85

kierunek: zarządzanie i marketing (II), administracja (II), europeistyka (I), dziennikarstwo i komunikacja społeczna (I); pedagogika (I)

TYCHY

Wyższa Szkoła Zarządzania i Nauk Społecznych im. ks. Emila Szramka (107)

Al. Niepodległości 32, 43-100 Tychy

tel./fax (0-32) 227-34-40

kierunek: administracja (I); socjologia (I); zarządzanie i marketing (I);
informatyka i ekonometria (I); stosunki międzynarodowe (I)

USTROŃ

Wyższa Szkoła Inżynierii Dentystycznej im. prof. Meissnera (31 wsz)

ul. Słoneczna 2, 43-450 Ustroń

tel. (0-33) 854-40-90, fax 854-24-55

kierunek: zdrowie publiczne (I), inżynieria materiałowa (I)

ZAWIERCIE

Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania (19 wsz)

ul. Marszałkowska 28 D, 42-400 Zawiercie

tel. (0-32) 670-62-44, tel./fax 672-12-66

kierunek: turystyka i rekreacja (I), informatyka (I)

Wydział Zamiejscowy w Sosnowcu – kierunek wychowanie fizyczne (I)

rektor: prof. dr hab. Jacek J. Kasperczyk

uwaga: zawieszenie uprawnienia do kształcenia na studiach pierwszego stopnia na kierunku turystyka i rekreacja (nieprawomocna decyzja z dnia 2 października 2006 r.)

ŻYWIEC

Beskidzka Wyższa Szkoła Umiejętności (50 wsz)

ul. Grunwaldzka 5, 34-300 Żywiec

tel. (0-33) 861-00-52 do 53

kierunek: fizjoterapia (I); administracja (I); turystyka i rekreacja (I); pielęgniarstwo (I);

wychowanie fizyczne (I), kosmetologia (I)

ZAŁĄCZNIK 3

Wyszczególnienie kierunków studiów zaliczonych do poszczególnych kategorii:

1. Kierunki ekonomiczne:

- administracja
- ekonomia
- finanse i rachunkowość
- gospodarka przestrzenna
- ubezpieczenia
- zarządzanie i marketing

2. Kierunki techniczne:

- architektura
- automatyka i robotyka
- biotechnologia
- budownictwo
- ekologia terenów przemysłowych
- elektronika biomedyczna
- elektronika i telekomunikacja
- elektrotechnika
- elektrotechnika przemysłowa
- elektrotechnologia
- elektryka
- energetyka
- energetyka procesowa
- energoelektronika, napędu elektrycznego i robotyki
- fizyka techniczna
- geofizyka górnicza
- geologia stosowana
- geomechanika, budownictwo podziemne i ochrona powierzchni
- geotechnologia
- górnictwo i geologia
- inżynieria budowlana
- inżynieria jakości
- inżynieria materiałowa
- inżynieria medyczna
- inżynieria ruchu
- inżynieria środowiska
- inżynieria wody i ścieków
- kotły i wytwornice pary
- logistyka i transport przemysłowy
- maszyny i urządzenia energetyczne
- maszyny i urządzenia elektryczne
- materiały ceramiczne
- mechaniczno-technologiczny
- mechanika i budowa maszyn
- mechanika materiałów
- mechanika teoretyczna
- mechanizacja górnictwa
- mechatronika
- metalurgia
- metrologia, elektronika i automatyka

- nauka o materiałach
- nowe technologie w architekturze
- obróbka cieplna i powierzchniowa
- ochrona powietrza
- ochrona środowiska
- procesy budowlane
- projektowanie
- przeróbka kopalin i utylizacja odpadów
- systemy informatyczne transportu
- technika cieplna
- technologia
- technologia stopów metali i kompozytów
- teoria automatów cyfrowych
- teoria i projektowanie systemów komputerowych
- teoria konstrukcji budowlanych
- transport
- transport szynowy
- technologia urządzeń zagospodarowania odpadów
- włókiennictwo
- zarządzanie i inżynieria produkcji
- zarządzanie jakością procesów i produktów
- zarządzanie środowiskiem i bezpieczeństwem

3. Kierunki informatyczne:

- edukacja informatyczno-techniczna
- informatyka i ekonometria
- informatyka

4. Kierunki medyczne:

- analityka medyczna
- biostatyka
- biotechnologia
- dietetyka
- epidemiologia
- farmacja
- fizjoterapia
- inżynieria biomedyczna
- kosmetologia
- lekarski
- lekarsko-dentystyczny
- ochrona zdrowia pracujących
- pielęgniarstwo
- położnictwo
- ratownictwo medyczne
- zdrowie publiczne
- zdrowie środowiskowe

5. Kierunki pozostałe:

- bibliotekoznawstwo
- biologia
- chemia
- etnologia
- europeistyka
- filologia klasyczna

- filologia polska
- filozofia
- fizyka
- geografia
- geologia
- historia
- informacja naukowa
- Kierunki ASP-artystyczne i edukacja artystyczna
- kulturoznawstwo
- matematyka
- ochrona dóbr kultury
- organizacja produkcji filmowej
- pedagogika
- politologia i dziennikarstwo
- prawo
- psychologia
- reżyseria
- socjologia
- stosunki międzynarodowe
- teologia
- turystyka i rekreacja
- wychowanie fizyczne

6. Filologie obce:

- angielska
- germanistyka
- hiszpańska
- arabistyka (język arabski)
- sinologia (język chiński)
- romańska
- rosyjska
- słowiańska
- studia środkowoeuropejskie
- włoska

ZAŁĄCZNIK 4

Wzór ankiety skierowanej do Urzędów Miast Aglomeracji Górnośląskiej

Szanowni Państwo,

Firma MCG jest zaangażowana w przygotowanie projektu dotyczącego zebrania aktualnych informacji o aglomeracji górnośląskiej. Projekt ten ma na celu przedstawienie inwestorom zainteresowanym rozpoczęciem działalności na Śląsku kompleksowych danych o naszym regionie. Dlatego też zwracamy się do Państwa z prośbą o udostępnienie potrzebnych informacji poprzez wypełnienie poniższej ankiety lub przekazanie materiałów odpowiadających na poniżej stawiane pytania. Ze względu na krótki termin realizacji projektu prosimy o przekazanie informacji do dnia 14 maja 2007r.

- 1) Liczba inwestorów zagranicznych, którzy rozpoczęli działalność w Państwa regionie w latach 2004 - 2006

ROK 2004

Nazwa firmy	Adres	Charakter prowadzonej działalności						Wielkość zatrudnienia
		produkcja	usługi	logistyka	finanse	IT	BPO	

ROK 2005

Nazwa firmy	Adres	Charakter prowadzonej działalności						Wielkość zatrudnienia
		produkcja	usługi	logistyka	finanse	IT	BPO	

ROK 2006

Nazwa firmy	Adres	Charakter prowadzonej działalności						Wielkość zatrudnienia
		produkcja	usługi	logistyka	finanse	IT	BPO	

2) Dane Instytucji wypełniającej ankietę

Adres

Osoba kontaktowa

Numer telefonu osoby kontaktowej

3) Data wypełnienia ankiety2007 r.

Dziękujemy za wypełnienie ankiety i przesłanie materiałów.

Z poważaniem,

Zespół Konsultantów MCG

ZAŁĄCZNIK 5

Wzór ankiety skierowanej do Powiatowych Urzędów Pracy w Aglomeracji Górnośląskiej:

Szanowni Państwo,

Firma MCG jest zaangażowana w przygotowanie projektu dotyczącego zebrania aktualnych informacji o aglomeracji górnośląskiej. Projekt ten ma na celu przedstawienie inwestorom zainteresowanym rozpoczęciem działalności na Śląsku kompleksowych danych o naszym regionie. Dlatego też zwracamy się do Państwa z prośbą o udostępnienie potrzebnych informacji poprzez wypełnienie poniższej ankiety. Ze względu na krótki termin realizacji projektu prosimy o uzupełnienie ankiety do dnia 14 maja 2007r.

4) Liczba bezrobotnych zarejestrowanych (ogółem) w Państwa regionie

Rok 2004

Rok 2005

Rok 2006

5) Struktura bezrobocia w Państwa regionie w **roku 2006**

- Według płci (w ujęciu liczbowym, wyrażonym w tys.)

	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
Kobiety				
Mężczyźni				

- Według wieku (w ujęciu liczbowym, wyrażonym w tys.)

płeć	wiek	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
Kobiety	16 – 24 lata				
	25 – 34 lata				
	35 – 45 lat				
	Powyżej 46 lat				
Mężczyźni	16 – 24 lata				
	25 – 34 lata				
	35 – 45 lat				
	Powyżej 46 lat				

- Według wykształcenia (w ujęciu liczbowym, wyrażonym w tys.)

płeć	wykształcenie	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
Kobiety	podstawowe				
	zawodowe				
	średnie				
	wyższe				
Mężczyźni	podstawowe				
	zawodowe				
	średnie				
	wyższe				

- Według stażu pracy (w ujęciu liczbowym, wyrażonym w tys.)

płeć	staż pracy	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
Kobiety	Do 1 roku				
	1- 5 lat				
	Powyżej 15 lat				
Mężczyźni	Do 1 roku				
	1- 5 lat				
	Powyżej 15 lat				

6) Oczekiwania finansowe osób bezrobotnych ubiegających się o pracę na stanowiska:

Fizyczne/produkcyjne od..... do PLN brutto

Biurowe od..... do PLN brutto

Handlowe od..... do PLN brutto

7) Inne oczekiwania osób bezrobotnych wobec pracodawców

.....

8) Dane Urzędu Pracy wypełniającego ankietę

Adres

Osoba kontaktowa

Podległy obszar terytorialny (proszę wymienić miejscowości, gminy, wsie, etc.)

.....

9) Data wypełnienia ankiety2007 r.

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

Z poważaniem,

Zespół Konsultantów MCG

ZAŁĄCZNIK 6

Wzór ankiety skierowanej do Uczelni Wyższych województwa śląskiego:

Szanowni Państwo,

Firma MCG jest zaangażowana w przygotowanie projektu dotyczącego zebrania aktualnych informacji o aglomeracji górnośląskiej. Projekt ten ma na celu przedstawienie inwestorom zainteresowanym rozpoczęciem działalności na Śląsku kompleksowych danych o naszym regionie. Dlatego też zwracamy się do Państwa z prośbą o udostępnienie potrzebnych informacji poprzez przekazanie materiałów odpowiadających na poniżej stawiane pytania. Ze względu na krótki termin realizacji projektu prosimy o przesłanie informacji do dnia 14 maja 2007r.

- 10) Rodzaje kierunków studiów proponowanych przez Uczelnię
- 11) Liczba studentów na poszczególnych kierunkach studiów w latach 2004 - 2006
- 12) Liczba absolwentów poszczególnych kierunków studiów w latach 2004 - 2006
- 13) Najczęściej oblegane kierunki studiów wraz z aktualną informacją o liczbie studentów na każdej z nich w roku 2006
- 14) Liczba studentów ze znajomością języków obcych w latach 2004 - 2006
 - a. J. angielskiego
 - b. J. niemieckiego
 - c. J. francuskiego
 - d. J. rosyjskiego
 - e. J. włoskiego
 - f. J. hiszpańskiego
 - g. J. arabskiego
 - h. J. czeskiego
 - i. J. słowackiego
 - j. J. chorwackiego
 - k. J. bułgarskiego
- 15) Liczba absolwentów ze znajomością języków obcych w latach 2004 - 2006
 - a. J. angielskiego
 - b. J. niemieckiego
 - c. J. francuskiego
 - d. J. rosyjskiego

- e. J. włoskiego
- f. J. hiszpańskiego
- g. J. arabskiego
- h. J. czeskiego
- i. J. słowackiego
- j. J. chorwackiego
- k. J. bułgarskiego

16) Osiągnięcia studentów Uczelni (wygrane olimpiady, etc.)

17) Dane Uczelni

Adres

Osoba kontaktowa

18) Data przekazania informacji2007 r.

Dziękujemy za udostępnienie danych i przesłanie materiałów.

Z poważaniem,

Zespół Konsultantów MCG